

Sveriges
Ingenjörer

Ingenjörfullmäktige 2024
Sammanträdesdag 2024-11-17-19

1 (48)

Protokoll

Söndag 17 november 15:00-20:00

Måndag 18 november 8:30-16:30

Tisdag 19 november 8:30-16:00

NÄRVARANDE FULLMÄKTIGELEDAMÖTER OCH ERSÄTTARE

Namn är ~~genomstrukat~~ - ledamoten har anmält förhinder

Lista	Ordinarie ledamot (vald enligt artikel 321)	Ersättare	Anm.
Chefer & Ledarskap	Johan Tärbo		
Chefer & Ledarskap	Sofia Johannesson		
Chefer & Ledarskap	Josefine Staaf		
Erfarna Ingenjörer	Bertil Nordqvist		
Erfarna Ingenjörer	Håkan T Danielsson		
Erfarna Ingenjörer	Sara Hellsten		
Ericssonlistan	Per Thell		
Ericssonlistan	Anna Ekebro		
Ericssonlistan	Ulf Rosberg	Cecilia Anneroth	
Ericssonlistan	Håkan N Lönnqvist		
Ericssonlistan	Frans Frejdestedt		
Ericssonlistan	Sonia Sangari		
Ericssonlistan	Lars-Åke Ekdahl		
Ericssonlistan	Mikael Goldberg		Sen ankomst söndag kväll
Ericssonlistan	Iwe Lingström		
Högskolor och Universitet	Måns Östring		
Högskolor och Universitet	Martin Eneling		
Högskolor och Universitet	Torbjörn Ilar		Anmält förhinder
Högskolor och Universitet	Teodora Retegan Volmer	Mikael Åsman	
Ingenjörer för ett hållbart samhälle	Helene Åhsberg		
Ingenjörer för ett hållbart samhälle	Carl-Fredrik S M Lindberg		
Ingenjörer för ett hållbart samhälle	Patricia B Quaglia		
Ingenjörer för ett hållbart samhälle	Björn Nyström		
Ingenjörer för ett hållbart samhälle	Ralph-Peter Kross		
Ingenjörer för ett hållbart samhälle	Luciano Quaglia Casal		
Ingenjörer för ett hållbart samhälle	Jesper Aspelin		
Ingenjörer i Institutssektorn	Viveca Wallqvist		
Ingenjörer i Staten	Maria Sandberg		
Ingenjörer i Staten	Magnus Landgren		
Ingenjörer i Staten	Carolina Gómez Lagerlöf		
Ingenjörer i Staten	Christina Eklöf		

Protokoll

Lista	Ordinarie ledamot (vald enligt artikel 321)	Ersättare	Anm.
Ingenjörer i Valfärden	Patrik Milton		
Ingenjörer i Valfärden	Jasin Arkavazi		
Ingenjörer i Väst	Anders Ripa		
Ingenjörer i Väst	Gunnar Parkefelt		
Ingenjörer i Väst	Per Tore Eidsvik		
Ingenjörer i Väst	Susann Lindqvist		
Ingenjörer i Väst	Audun Tengs		
Ingenjörerna i Västmanland och Dalarna	Mikael Blomqvist	Jan Skogeby	
Ingenjörerna i Västmanland och Dalarna	Johanna Holmlund		
Ingenjörerna i Västmanland och Dalarna	David Lindgren		
IT, Konsult och Innovation	Frida Krantz Röhne		
IT, Konsult och Innovation	Anders Johansson		
IT, Konsult och Innovation	Birgit Englund	Henrik Lundin	
Klöver Dam	Pia Hill		
Klöver Dam	Anke Krönert		
Klöver Dam	Katarina Wigginton		
Klöver Dam	Karin Stihl		
Klöver Dam	Cecilia Wahlström		Anmält förhinder
Klöver Dam	Cecilia Leman	Katarina Samuelsson	
Klöver Dam	Jemila Habainy	Suncana Bandalo	
Mera pang för pengarna – More bang for the buck	Elin Petersson		
Mera pang för pengarna – More bang for the buck	Anna Margitin Blomberg	Sofie Dunert	
Mera pang för pengarna – More bang for the buck	Anders Alminger		
Mera pang för pengarna – More bang for the buck	Mahin Rahimi		
Saab-listan	Lars Svensson		Sen ankomst söndag kväll
Saab-listan	Philip Andersson		
Saab-listan	Magnus Gustafsson		
Saab-listan	Petra Eva Marie Borgstedt		
Scaniaingenjörer för trygghet i förändring	Lisa Lorentzon	Maria Leufvén	
Scaniaingenjörer för trygghet i förändring	Anders Eriksson		
Scaniaingenjörer för trygghet i förändring	Rickard Ångman	Lovisa Appelberg	
Scaniaingenjörer för trygghet i förändring	Petra Areskoug	Thérèse Hellichius	
Scaniaingenjörer för trygghet i förändring	Magnus Ramstedt		Anmält förhinder

Protokoll

Lista	Ordinarie ledamot (vald enligt artikel 321)	Ersättare	Anm.
Stockholm Mälardalen	Johan Ingberg		
Stockholm Mälardalen	Erik Molin	Tibor Muhi	
Sveriges Brand- och Riskhanteringsingenjörer	Susanne Ingsdottir		Avviker tisdag fm
Sveriges Ingenjörer AB Volvo	Katarina Strid		
Sveriges Ingenjörer AB Volvo	Peter Månsson		
Sveriges Ingenjörer AB Volvo	Mari Larsson		
Sveriges Ingenjörer i NORR	Magnus Jälmlbrant		
Sveriges Ingenjörer i NORR	Johan Granberg		
Sveriges Ingenjörer i NORR	Johnny Dahlberg	Christer Holmberg	
Sveriges Ingenjörer i NORR	Ulf Grönberg	Stefan Wänstedt	
Sveriges Ingenjörer i SANDVIK	Erik Knebel		
Sveriges Ingenjörer Syd	Håkan Gül		
Sveriges Ingenjörer Syd	Emma Stråle	Ulf Bengtsson	Anmält förhinder
Sveriges Ingenjörer Syd	Philip Stankovski		
Sveriges Ingenjörer Syd	Maygon Wendel Lesenius	Per Beremark	
Sydöstra Sveriges Ingenjörer	Helen K Kejser		
Unga Ingenjörer	Oscar Forsberg		
Lista	Ledamot (vald enligt artikel 322)	Ersättare	Anm.
Teknologerna	Sovan Mong		
Teknologerna	Sineth Sok	Andreana Vojinovic	
Teknologerna	Juan Pablo Sanchez Rodriguez		
Teknologerna	Ebba Jolde		
Teknologerna	Sara Sarawi		
Teknologerna	Zaid Al Obidi		
Teknologerna	Elias Bernmalm	Elvira Wiklund	
Teknologerna	Venkata Surya Akash Mernedi		
Teknologerna	Omar Abasi	Albin Zymberi	
Teknologerna	Mohanad Abugharbia		
Teknologerna	Hawar Balta		
Teknologerna	Mikkel Lindberg		
Teknologerna	André Johansson		
Teknologerna	Mher Kiumgyan		

Protokoll

ÖVRIGA NÄRVARANDE

Om de som har uppdrag som valberedning eller revisor också är fullmäktigeledamöter står de redan i förteckningen ovan och redovisas i så fall nedan som *kursivt namn*.

Valberedning	<i>Per Tore Eidsvik</i> <i>Karin Stihl</i> <i>Mari Larsson</i> <i>Magnus Jälmlbrant</i> <i>Per Beremark</i> <i>Sofia Johannesson</i> <i>Anke Krönert</i>
Revisorer	<i>Anders Ripa</i> <i>Johan Tärbo</i> <i>Johan Ingberg</i> <i>Katarina Wigginton</i> Fredrik Sjölander, KPMG
Förbundsstyrelse	Ulrika Lindstrand, förbundsordförande Per Norlander förste vice förbundsordförande Sara Anvarsson, andre vice förbundsordförande Kristin Andersen , anmält förhinder Joachim Pettersson Philip Engström Ulf Nordberg Therese Koggdal Marcus Suurküla Bettina Kylefors Arezou Taghizadeh Per-Arne Lundberg Fares Abugharbia Tara Kadir Josefin Rojas Vazquez
Adjungerade till förbundsstyrelsen	Sigrun Malm, utsedd av Akademikerföreningen vid Sveriges Ingenjörer Lotta Ljungqvist, utsedd av Unionen-klubben vid Sveriges Ingenjörer

Protokoll

Förbundskansli,
*Deltar på hela eller delar
av mötet*

Jens Jacobsson, Förbundsdirektör
Marianne Lagerstedt, Ekonomichef
Elisabeth Arbin, Förbundssekreterare, chef Demokratistöd
Therése Avoltén, Projektassistent
Malin Holmgren, Ledningskoordinator
Jenny Sjögren, Kommunikatör
Camilla Frankelius, Förhandlingschef
Heléne Robson, Chefsjurist
Åsa Söderén, Kommunikationschef
Johan Kreicbergs, Chef Politik och påverkan
Daniel Milovan, IT-chef
Torsten Kjellgren, Utredare
Albert Ohlin, Utredare
Fia Jonsson, Opinionsbildare
Teresa Chiverton, Digital kommunikator och fotograf
Mattias Bengtsson, Pressekreterare
Magnus Bäckström, Enhetschef Juridik
André Pierrou, Chef för medlemsutveckling och Rekrytering
Annika Prine, Verksamhetsutvecklare
David Ekstrand, Utredare/Opinionsbildare
Jessica Bagge; Chef Analys och Påverkan
Anders Hallgren, Verksamhetsutvecklare
Olle Dahlberg, Utredare
Johan Sittenfeld, Utredare/Opinionsbildare
Natasha Kavalic, Chef för Medlemsutveckling
Pia Bäckström, Chef Förhandling Industrisektor
Ola Sundström, Chef Förhandling Tjänstesektor
Oskar Falk, Chef förhandling, Offentlig sektor
Karin Virgin, Ingenjören.se
Karin Thorsell, Ingenjörer.se

Gäster: Zack Holmgren, söndag och tisdag

I närvaroförteckningen har upptagits de fullmäktigeledamöter och ersättare samt övriga som var närvarande vid hela eller delar av mötet.

Fullmäktige uppfyllde vid samtliga beslutstillfällen kraven på beslutsförhet enligt Stadgar för Sveriges Ingenjörer.

I redovisningar från voteringar och personval i mötessystemet redovisas antal röstberättigade utan avräkning för tillfälligt frånvarande ledamöter.

I protokollet är föredragningslistans punkter införda i den ordning som fullmäktige behandlade dem.

Yrkanden som dragits tillbaka redovisas ej i protokollet. Nomineringar som avböjts redovisas.

Protokoll

Söndag 2024-11-17

Ingenjörfullmäktige 2024 inleddes med ett anförande av förbundsordförande Ulrika Lindstrand.

Förbundsordförande Ulrika Lindstrand hälsade fullmäktigeledamöter, gäster och övriga mötesdeltagare välkomna.

§ 01 FULLMÄKTIGEMÖTET ÖPPNAS

Ulrika Lindstrand förklarade fullmäktiges ordinarie möte 2024 öppnat.

§ 02 UPPROP OCH JUSTERING AV RÖSTLÄNGD

Ulrika Lindstrand konstaterade att 87 fullmäktigeledamöter var inloggade med rösträtt.

Enligt Stadgar för Sveriges Ingenjörer, artikel 334 är fullmäktige beslutsfört när minst hälften (≥ 48) av samtliga (95) fullmäktigeledamöter och ersättare är närvarande.

Ulrika Lindstrand konstaterade att Ingenjörfullmäktige var beslutsfört.

Fullmäktige beslöt

att fastställa röstlängd enligt bilaga 02 [*reviderad 2024-11-17*] i möteshandlingarna.

§ 03 VAL AV MÖTESFUNKTIONÄRER

§ 03.01 Val av mötesordförande och ersättare

Fullmäktige beslöt enhälligt

att till mötesordförande välja Karin Stihl

att till förste ersättare välja Johan Tärbo

att till andre ersättare välja Sofia Johannesson

Byte av mötesordförande

Ulrika Lindstrand överlämnade ledningen av mötet till Karin Stihl.

§ 03.02 Val av mötessekreterare och ersättare

Fullmäktige beslöt

att till mötessekreterare välja Elisabeth Arbin

att till förste ersättare välja Torsten Kjellgren.

Protokoll

§ 03.03 Val av två protokolljusterare tillika rösträknare

Fullmäktige beslöt

- att till protokolljusterare tillika rösträknare välja Christina Eklöf och Per Thell.
- att fullmäktigeprotokoll 2024 ska skickas ut för justering senast 2024-12-20

§ 04 FÖREDRAGNINGSLISTA

Fullmäktige beslöt

- att godkänna föredragningslistan för Ingenjörersfullmäktige 2024.

§ 05 MÖTETS STADGEEENLIGA UTLYSANDE

Karin Stihl redogjorde för när kallelse och möteshandlingar skickats ut.

Fullmäktige beslöt

- att fullmäktigemöte 2024 är stadgeenligt utlyst
- att fastställa publicerade möteshandlingar samt utskottsutlåtande 1–7 som fullmäktiges skriftliga beslutsunderlag.

§ 06 MÖTESORDNING

Karin Stihl redogjorde i korthet om mötesordningen.

Fullmäktige beslöt

- att fastställa mötesordning enligt bilaga 06 i möteshandlingarna.

Karin Stihl överlämnade ledningen av mötet till Sofia Johannesson.

§ 07 SVERIGES INGENJÖRERS ÅRSREDOVISNING 2023

Fullmäktigeledamöterna har haft möjlighet att titta på en inspelad föredragning av Sveriges Ingenjörers årsredovisning 2023 av ekonomichef Marianne Lagerstedt.

Fullmäktige beslöt

- att lägga Sveriges Ingenjörers årsredovisning 2023 till handlingarna.

Protokoll

§ 08 REVISIONSBERÄTTELSE 2023

Ledamöterna av har haft möjlighet att läsa revisionsberättelsen så ingen föredragning av ärendet.

Fullmäktige beslöt

att lägga revisionsberättelsen 2023 för Sveriges Ingenjörer till handlingarna.

§ 09 GRANSKNINGSRAPPORT 2024

Ledamöterna av har haft möjlighet att läsa granskningsrapporten så ingen föredragning av ärendet.

Fullmäktige beslöt

att lägga revisorernas granskningsrapport 2024 till handlingarna.

§ 10 RESULTAT- OCH BALANSRÄKNINGAR 2023 SAMT DISPOSITIONER

Fullmäktige beslöt

att fastställa resultaträkning och balansräkning 2023 för Sveriges Ingenjörer

att 11 602 806 kr avseende konfliktfondens vinst avsätts till ändamålsbestämda medel, konfliktfond, samt att 244 009 279 kr balanseras i ny räkning.

att lägga Sveriges Ingenjörers årsredovisning 2023 till handlingarna.

§ 11 ANSVARFRIHET FÖR RÄKENSKAPSÅRET 2023

Fullmäktige beslöt enhälligt

att bevilja förbundsstyrelsens ledamöter och förbundsdirektören ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2023.

§ 12 FÖRBUNDSSTYRELSENS RAPPORTER

§ 12.01 Verksamhetsrapport 2024 samt motionsuppföljning

Fullmäktigeledamöterna har haft möjlighet att titta på en inspelad föredragning av Camilla Frankelius förhandlingschef, André Pierrou avdelningschef för medlemsutveckla och rekrytera, Johan Kreicbergs samhällspolitisk chef samt Åsa Söderén kommunikationschef.

Jens Jacobsson hade ett muntlig anförande om verksamheten på förbundskansliet.

Sofia Johannesson öppnade upp för frågor, men inga frågor på verksamhetsrapporten eller motionsuppföljning.

Protokoll

Ingenjörfullmäktige beslöt

att lägga verksamhetsrapporten 2024 och motionsuppföljningen till handlingarna.

§ 12.02 Ekonomirapport 2024

Fullmäktigeledamöterna har haft möjlighet att delta på ett informationsmöte den 13:e november. Marianne Lagerstedt, ekonomichef, föredrog Ekonomirapporten i korthet.

Sofia Johannesson tackade för rapporten.

§ 12.03 Presentation av propositioner

Ulrika Lindstrand och Marianne Lagerstedt presenterade proposition om Budget och årsavgifter 2025 samt proposition om Budget- och verksamhetsdirektiv 2026.

Per Norlander redovisade förbundsstyrelsens tankar med propositionen om Högsta beredskapsstadga.

Mötet tog en 30 minuter lång paus och därefter genomfördes ett föredrag.

Bengt Axelsson, försvarshögskolan om ”Varför försvarsvilja och ett modernt totalförsvar?

Johan Tärbo tog över som mötesordförande när mötet återupptogs.

§ 13 NOMINERINGAR

Per Tore Eidsvik, ordförande valberedningen presenterade valberedningens förslag.

§ 13.01 Förbundsordförande

Per Tore Eidsvik redovisade valberedningens förslag till förbundsordförande

Ulrika Lindstrand

§ 13.02 Förste vice förbundsordförande

Per Tore Eidsvik redovisade valberedningens förslag till förste vice förbundsordförande

Per Norlander

§ 13.03 Andre vice förbundsordförande

Per Tore Eidsvik redovisade valberedningens förslag till andre vice förbundsordförande

Sara Anvarsson

Protokoll

§ 13.04 Förbundsstyrelse, fem examinerade

Per Tore Eidsvik redovisade valberedningens förslag:

Bettina Kylefors
Fares Abugharbia
Zack Holmgren
Carl-Fredrik Lindberg
Helene Åhsberg

Kristin Andersen, nominerad av Frida Krantz Röhne, IT, Konsult & Innovation

§ 13.05 Förbundsstyrelse, en teknolog

Teknologrådet genom Sara Sarwari nominerade

Zaid Al Obidi som vice ordförande för Teknologstyrelsen.

§ 13.06 Stängning av nominering

Fullmäktige beslöt

att stänga nominering till förbundsstyrelsen.

§ 13.07 Valberedningens ordförande

Johan Tärbo konstaterade att följande nomineringar hade inkommit.

Per Tore Eidsvik nomineras av Anders Ripa, Ingenjörer i Väst

Anders C Johansson nomineras av Frida Krantz Röhne, IT, Konsult & Innovation

Mari Larsson nomineras av Peter Månsson, Sveriges Ingenjörer AB Volvo

Sofia Johannesson nomineras av Johan Tärbo, Chefer & Ledarskap

§ 13.07b Valberedningens vice ordförande

Johan Tärbo konstaterade att eftersom Mari Larsson är nominerad till ordförande och om hon skulle bli föreslagen och vald uppstår en vakans på posten som vice ordföranden för valberedningen under 2025.

Protokoll

Ingenjörfullmäktige beslöt

att öppna upp normering för vice ordförande valberedningen, fyllnadsval 1 år.

Johan Tärbo konstaterade att följande nomineringar hade inkommit.

Per Tore Eidsvik nomineras av Anders Ripa, Ingenjörer i Väst

Sofia Johannesson nomineras av Johan Tärbo, Chefer & Ledarskap

Mikael Goldberg nomineras av Iwe Lingström, Ericssonlistan

Anders C Johansson nomineras av Henrik Lundin, IT, Konsult & Innovation

David Lindgren nomineras av Bertil Nordqvist, Erfarna ingenjörer

§ 13.08 Valberedning, tre ledamöter

Johan Tärbo konstaterade att följande nomineringar hade inkommit.

Per Tore Eidsvik nomineras av Anders Ripa, Ingenjörer i Väst

Per Beremark nomineras av Håkan Gül, Sveriges Ingenjörer syd

David Lindgren nomineras av Luciano Quaglia Casal, Ingenjörer för ett hållbart samhälle

David Lindgren nomineras av Carl-Fredrik Lindberg, Ingenjörer för ett hållbart samhälle

Bertil Nordqvist nomineras av Björn Nyström, Ingenjörer för ett hållbart samhälle

Per Thell nomineras av Håkan Lönnqvist, Ericssonlistan

Magnus Jälbrandt nomineras av Johan Granberg, Sveriges Ingenjörer NORR

Frida Krantz Röhne nomineras av Henrik Lundin, IT, Konsult & Innovation

Sverker Hanson nomineras av Johan Tärbo, Chefer & Ledarskap

Mahin Rahimi nomineras av Elin Peterson, Mera pang för pengarna

Suncana Bandalo nomineras av Anke Krönert Klöver dam, kvinnligt nätverk

Philip Andersson nomineras av Petra Borgstedt, Saablistan

Johan Tärbo överlämnade ledningen av mötet till Sofia Johannesson.

Protokoll

§ 13.09 Valberedning, en ledamot, fyllnadsval

Väljs på 1 år fram till ordinarie Ingenjörfullmäktige 2025

Sofia Johannesson konstaterade att följande nomineringar hade inkommit.

Bertil Nordqvist nomineras av Björn Nyström, Ingenjörer för ett hållbart samhälle

Per Beremark nomineras av Håkan Gül, Sveriges Ingenjörer syd

Per Tore Eidsvik nomineras av Håkan Gül, Sveriges Ingenjörer syd

Philip Andersson nomineras av Philip Stankovski, Sveriges Ingenjörer syd

Frida Krantz Röhne nomineras av Henrik Lundin, IT, Konsult & Innovation

David Lindgren nomineras av Bertil Nordqvist, Erfarna ingenjörer

Magnus Jälbrandt nomineras av Johan Granberg, Sveriges Ingenjörer NORR

Sverker Hanson nomineras av Johan Tärbo, Chefer & Ledarskap

Suncana Bandalo nomineras av Anke Krönert, Klöver dam, kvinnligt nätverk

§ 13.10 Revisor sammankallande

Per Tore Eidsvik redovisade valberedningens förslag

Johan Tärbo

§ 13.11 Revisor, en ledamot

Per Tore Eidsvik redovisade valberedningens förslag

Anders Ripa

§ 13.12 Stängning av nomineringar

Fullmäktige beslöt

att nomineringen till samtliga valbara poster är avslutad.

Protokoll

§ 13.13 Presentationer

Sofia Johannesson konstaterade inga presentationer av kandidater kommer göras på mötet utan att fullmäktige har kunnat ta del av kandidatpresentationer på förbundets webbplats. Nya nomineringar till förbundsstyrelsen kommer läggas upp på förbundets webbplats så snart nya filmer inkommer.

Sofia Johannesson överlämnade ledningen av mötet till Johan Tärbo

§ 13.14 Valberedningens förslag arvoden

Per Tore Eidsvik redogjorde för valberedningens förslag.

Johan Tärbo tackade för föredragningen.

§ 13.14 Rapport Ingenjörsvalet 2026

Anke Krönert redovisade arbetet med Ingenjörsvalet 2026

Johan Tärbo tackade för föredragningen.

Ingenjörfullmäktige beslöt

att lägga rapporten till handlingarna.

§ 14 UTSKOTT

§ 14.01 Fördelning av ärenden på utskott 1 – 6

Fullmäktige beslöt

att fastställa fördelning av ärenden enligt bilaga 14.01 i möteshandlingarna.

§ 14.02 Nominering ordförande i utskott 7

Johan Tärbo konstaterade att följande nomineringar inkommit:

Pia Hill, nomineras av Patricia Quaglia och Jan Skogeby

Philip Stankovski, nomineras av Håkan Gül

Protokoll

§ 14.03 Nominering av ledamöter i utskott 7

Johan Tärbo konstaterade att följande nomineringar inkommit:

Pia Hill, nominerad Patricia Quaglia
Patricia Quaglia, nominerad av Ralph-Peter Kross och Bertil Nordqvist
Johan Ingberg, nominerad av Luciano Quaglia Casal och Björn Nyström
Christina Eklöf, nominerad av Anke Krönert
Håkan Lönnqvist, nominerad av Per Thell
Philip Stankovski, nominerad av Håkan Gül
Henrik Lundin, nominerad av Frida Krantz Röhne
Stefan Wänstedt, nominerad av Katarina Strid

§ 14.04 Val av ordförande och ledamöter i utskott

Fullmäktige beslöt

att utskott 7 består av 5 ledamöter inkluderat ordförande, vilka representerar olika listor.

att till ledamot tillika ordförande i utskott 7 välja

Philip Stankovski, Sveriges Ingenjörer syd

Votering genomfördes av ledamöter, Philip Stankovski var ej längre valbar och togs bort från listan.

Alternativ	Antal röster
Pia Hill	76
Christina Eklöf	61
Johan Ingberg	48
Patricia Quaglia	47
Stefan Wänstedt	45
Håkan Lönnqvist	43
Henrik Lundin	32

Fullmäktige beslöt

att till ledamöter i utskott 4 välja

Pia Hill, Klöver Dam
Christina Eklöf, Ingenjörer i staten
Johan Ingberg, Stockholm Mälardalen
Patricia Quaglia, Klöver dam

Protokoll

§ 14.05 Val av ordföranden och ersättare i utskott 1–6

Johan Tärbo konstaterade att följande nomineringar hade inkommit.

Utskott 1: Ordförande Magnus Jälmland, ersättare Iwe Lingvist

Utskott 2: Ordförande Helene Åhsberg, ersättare Elin Petersson

Utskott 3: Ordförande Frans Frejdestedt, ersättare Björn Nyström

Utskott 4: Ordförande Martin Eneling, ersättare Mahin Rahimi

Utskott 5: Ordförande Mikael Goldberg, ersättare Anke Krönert

Utskott 6: Ordförande Per Beremark, ersättare Carolina Gomez Lagerlöf

fullmäktige beslöt

att välja ordförande och ersättare till utskott 1–4 enligt

utskott 1:

Magnus Jälmland, ordförande

Iwe Lingström, ersättare

Utskott 2:

Helene Åhsberg, ordförande

Elin Petersson, ersättare

Utskott 3:

Frans Frejdestedt, ordförande

Björn Nyström, ersättare

Utskott 4:

Martin Eneling, ordförande

Mahin Ramini, ersättare

Utskott 5:

Mikael Goldberg, ordförande

Anke Krönert, ersättare

Utskott 6:

Per Beremark, ordförande

Carolina Gomez Lagerlöf, ersättare

att välja fördelningen av funktionärer enligt

mötesbilaga 14.05

Protokoll

§ 15 FRÅGESTUND

§ 15.01 Skriftliga frågor

Fyra skriftliga frågor har inkommit, två fråga från Björn Nyström, en från Bertil Nordqvist, och en från Christina Eklöf. Elisabeth Arbin redogjorde för att förbundsstyrelsens svar finns skriftligt i mötessystemet. Förbundsstyrelsen svarade muntligt på dessa frågor under punkten.

Frågorna från Björn Nyström behandlade följande områden:

- Representation i bolagsstyrelserna
- Rådgivning till medlemmar som önskar flytta sin pension

Fråga från Bertil Nordqvist behandlade följande område:

- Etiska riktlinjer förtroendevalda

Fråga från Christina Eklöf behandlade följande område:

- Föreningen Sveriges Vägingenjörer

§ 15.02 Muntliga frågor

Björn Nyström ställde en fråga om pensioner.

Iwe Lingström ställde en fråga om finansiering för Union to union.

David Lindgren ställde en fråga om avgiftshöjningen.

Christina Eklöf ställde en fråga om Föreningen Sveriges Vägingenjörer

Sara Anvarsson, Fares Abugharbia och Ulrika Lindstrand svarade på frågorna.

Johan Tärbo tackade för alla frågor och svar, därefter ajournerades mötet till måndag 18 november kl. 8:30.

Protokoll

Måndag 2024-11-18

Återupptagande

Sofia Johannesson välkomnade ledamöterna tillbaka.

§ 16 UTSKOTTSARBETE

Elisabeth Arbin informerade om hur arbetet kommer gå till under dagen i utskotten och i workshopen.

Under dagen genomfördes arbetsutskott i tre omgångar och efter lunch slutfördes utskottsarbetet i beslutsförberedande utskott.

Tisdag 2024-11-19

Johan Tärbo förklarade mötet återupptaget och framförde ett stort tack för en trevlig middag. Vidare konstaterade Johan Tärbo att protokoll från utskotten finns i mötessystemet.

Fullmäktige beslöt

att ändra talartiden till två minuter så att alla inlägg ska hinnas med under dagen.

Protokollsutlåtande från utskott 1 – 7 återfinns i bilaga 1.

Utskott 1

§ 17 STADGAR

Magnus Jälbrandt och Iwe Lingström redogjorde för utskottets förslag till beslut.

För att ändra dessa stadgar, utom artikel 111, 112, 912–914, 921 och 922, krävs antingen beslut med två tredjedels majoritet av samtliga fullmäktigeledamöter vid ett ordinarie möte eller likalydande beslut med enkel majoritet av antalet röstande fullmäktigeledamöter vid två ordinarie möten direkt efter varandra.

Protokoll

§ 17.01 Högsta beredskapsstadga

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att **fastställa** nytt stycke i Sveriges Ingenjörers stadga Allmänna bestämmelser
- att **fastställa** ny artikel 10, Högsta beredskapsstadga, i Sveriges Ingenjörers stadga
- att **fastställa** bilaga Högsta beredskapsstadga till Sveriges Ingenjörers stadga enligt

Ingenjörersfullmäktige beslöt enhälligt

- att **fastställa** nytt stycke i Sveriges Ingenjörers stadga Allmänna bestämmelser
bilaga 2
- att **fastställa** ny artikel 10, Högsta beredskapsstadga, i Sveriges Ingenjörers stadga,
bilaga 2
- att **fastställa** bilaga Högsta beredskapsstadga till Sveriges Ingenjörers stadga enligt
bilaga 3
- att uppdra åt förbundskansliet att göra redaktionella ändringar i underlaget i samband med protokolljustering.

§ 17.02 Distrikt

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att **beakta intentionen i** motionärens yrkande första yrkande men med utskottets justerade förslag besluta
- att **stadgan ändras till**

122 Distrikt är en sammanslutning av medlemmar inom ett geografiskt område utan arbetsrättsliga förhandlingsmandat eller befogenheter.
- att **beakta intentionen i** motionärens andra yrkande och besluta
- att förbundsstyrelsen får i uppdrag att rapportera distriktsutredningen samt den nya instruktionen vid tillfälle som passar, dock senast till Ingenjörersfullmäktige 2025.

Ingenjörersfullmäktige beslöt enhälligt

- att **beakta intentionen i** motionärens yrkande första yrkande men med utskottets justerade förslag besluta
- att **stadgan, enligt bilaga 2 ändras till**

122 Distrikt är en sammanslutning av medlemmar inom ett geografiskt område utan arbetsrättsliga förhandlingsmandat eller befogenheter.

Protokoll

att **beakta intentionen i** motionärens andra yrkande och besluta

att förbundsstyrelsen får i uppdrag att rapportera distriktsutredningen samt den nya instruktionen vid tillfälle som passar, dock senast till Ingenjörfullmäktige 2025.

§ 17.03 Nominering Lista

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionen

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **avslå** motionen

§ 17.04 Transparens i Ingenjörsvalet

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionen

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **avslå** motionen

18 VERKSAMHET

§ 18.01 Skydda kartdata

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **beakta intentionen i motionen** och lämna över till förbundsstyrelsen som får ta med sig frågan till de forum som styrelsen finner lämpliga

att **avslå** motionärens yrkande två och tre.

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **beakta intentionen i motionen** och lämna över till förbundsstyrelsen som får ta med sig frågan till de forum som styrelsen finner lämpliga

att **avslå** motionärens yrkande två och tre.

Protokoll

[regeringen inser vikten av dessa datadrivna lösningar för AI-utveckling och hållbara transportlösningar och investerar i utveckling och underhåll av Sveriges egna kartdatahanteringssystem]

[regeringen avsätter resurserna för utbildning inom universitet och samarbetspartner med företagen och för ett nätverk i utveckling.]

§ 18.02 Politiska program revidering

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att intentionen i motionen **beaktas redan**.

Ingenjörfullmäktige beslöt

att intentionen i motionen **beaktas redan**.

§ 18.03 Utökat stöd till medlemmarna

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

Förslag till svar:

Ingenjörfullmäktige tackar för motionen och med tanke på att våra medlemmar består av individer som arbetar inom en mängd olika yrken, var och en med specifika krav på tillstånd såsom körkort, arbetstillstånd, säkerhetsklassning, legitimationer eller certifikat, skulle en utökning av vår servicenivå för att täcka dessa behov bli mycket omfattande. Det skulle kräva en bredd av kompetenser bland vår personal, vilket skulle innebära ökade kostnader och utmaningar i att effektivt fördela resurserna och säkra att medlemmarna får den hjälp de behöver.

Därför anser förbundsstyrelsen och Ingenjörfullmäktige, efter noggrant övervägande, att det inte är praktiskt eller nödvändigt för förbundet att utöka sina tjänster till att inkludera samtal med parter som inte är arbetsgivare. Kammarkollegiet erbjuder redan liknande tjänster, vilket gör denna utökning överflödigt.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionen.

att **uppdra** till förbundsstyrelsen att svara medlemmen på ett sätt så att fullmäktige visar uppskattning för engagemanget enligt ovan.

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **avslå** motionen.

att **uppdra** till förbundsstyrelsen att svara medlemmen på ett sätt så att fullmäktige visar uppskattning för engagemanget enligt ovan.

Protokoll

§ 18.04 Samhällsekonomiska kollektivavtal

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionen

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **avslå** motionen.

Utskott 2

Helene Åhsberg och Elin Petersson redogjorde för utskottets förslag till beslut.

§ 18.05 Avskaffa statlig skatt för tillväxtbärande kvinnor

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att avslå motionen

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **avslå** motionen

§ 18.06 Flexpassion

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att avslå motionen

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **avslå** motionen

[Utskottet skickade med en protokollsanteckning för att tydliggöra sin diskussion. Det är inget beslut utan bara ett förtydligande.

Protokollsanteckning - Möjlighet till deltidsarbete
Sveriges Ingenjörer ska tydligare informera om vilka möjligheter det finns att få förhandlingsstöd för medlemmen som vill arbeta deltid men fått nej på den begäran av sin chef.]

§ 18.07 För en robust, enkel och tydlig tjänstepension

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionens första och tredje yrkande

att intentionen i andra yrkandet **redan beaktas** då många valmöjligheter finns

Protokoll

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **avslå** motionens första och tredje yrkande

att intentionen i andra yrkandet **redan beaktas** då många valmöjligheter finns
§ 18.08 Jämställda löner

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **bifalla** motionärens yrkande på att texten ska ändras men med förbundsstyrelsens justerade ordalydelse.

Lönekartläggningarna måste följas av justeringar av osakliga löneskillnader

Lönekartläggningar görs i syfte att upptäcka osakliga löneskillnader som kan bero på kön. Däremot behöver påföljderna för de företag som inte efterlever lagen och rättar till osakliga löneskillnader skärpas, så att lagens intentioner efterlevs. Diskrimineringslagens regler om aktiva åtgärder bör bli semi-dispositiva så att parterna kan föra in sanktioner och andra påtryckningsmedel i kollektivavtalen och därmed på ett bättre sätt kontrollera att lönekartläggningarna sker och uppnår sitt syfte. Justeringar av osakliga löneskillnader skall ske utanför ordinarie lönerevision.

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **bifalla** motionärens yrkande på att texten ska ändras men med förbundsstyrelsens justerade ordalydelse.

Lönekartläggningarna måste följas av justeringar av osakliga löneskillnader

Lönekartläggningar görs i syfte att upptäcka osakliga löneskillnader som kan bero på kön. Däremot behöver påföljderna för de företag som inte efterlever lagen och rättar till osakliga löneskillnader skärpas, så att lagens intentioner efterlevs. Diskrimineringslagens regler om aktiva åtgärder bör bli semi-dispositiva så att parterna kan föra in sanktioner och andra påtryckningsmedel i kollektivavtalen och därmed på ett bättre sätt kontrollera att lönekartläggningarna sker och uppnår sitt syfte. Justeringar av osakliga löneskillnader skall ske utanför ordinarie lönerevision.

att Sveriges Ingenjörers Inkomstpolitiska program uppdateras enligt bilaga 4.

§ 18.09 Motverka åldersdiskriminering vid anställning

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionen att införa ny åsikt i det näringspolitiska programmet till förmån att det redan finns i det Jämställhets- och mångfaldspolitiska programmet

Protokoll

Ingenjörersfullmäktige beslöt

att **avslå** motionen att införa ny åsikt i det näringspolitiska programmet till förmån att det redan finns i det Jämställhets- och mångfaldspolitiska programmet

§ 18.10 Löneutveckling för ingenjörer

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att intentionen i motionens första, andra och fjärde yrkanden **beaktas redan**

att **avslå** tredje, femte, sjätte och sjunde yrkandet

Ingenjörersfullmäktige beslöt

att intentionen i motionens första, andra och fjärde yrkanden **beaktas redan**

[Att förbundet arbetar in i avtalskraven att lönejusteringar hanteras utanför lönerevisioner samt att dessa inte ingår i märket/stupstock på aktuella avtalsområden]

[Att förbundet ta upp i avtalskraven krav balanserade stupstockskrivningar]

[Att förbundet arbeta för att införa en strukturdel i kollektivavtalen utöver märket]

att **avslå** tredje, femte, sjätte och sjunde yrkandet

[Att förbundet arbetar för att återinföra ÅKB]

[Att förbundet tillsätter en arbetsgrupp som belyser effekter av märke för ingenjörerna samt att ta fram förslag som skulle förbättra dagens system.]

[Att förbundet involverar FUM eller avtalsdelegationer i beslutet om siffran om lönekrav som förhandlas fram inom FI]

[Att förbundet ta en tydlig strategi för sättning av lönekrav som FUM kan godkänna]

[Protokollsanteckning:

En utredning angående märkets inverkan på ingenjörernas löner har gjorts och presenterats under ett tidigare fullmäktige.]

§ 18.11 Ojämställda löner nu Tack!

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionen

Philip Stankovski, Ordinarie fullmäktigeledamot Sveriges Ingenjörer Syd
Bifall på motion, Gärna med votering

Protokoll

Måns Östring, Ordinarie fullmäktigeledamot Universitet och högskolor yrkar i ett ändringsyrkande.

Ändringsyrkande - ta bort "15 %" i motionärens yrkande.
Hur man designar kommunikationen är upp till kansli och förbundsstyrelse.

Johan Tärbo konstaterade att Philip Stankovski jämkade sitt yrkande med Måns Östring ändringsyrkande.

Votering begärdes och genomfördes.

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **bifalla** Måns Östring ändringsförslag.

Efter fullmäktige konstaterades att förslaget inte är förenligt med nu gällande jämställdhetspolitiska program. Frågan kommer därmed hänskjutas till förbundsstyrelsen att hantera inför Ingenjörfullmäktige 2025. Till dess att fullmäktige hanterat frågan agerar förbundet i enlighet med Jämställhets- och mångfaldspolitiska program beslutat av Ingenjörfullmäktige 2022.

§ 18.12 Värna specialister

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att motionens intentioner **redan beaktas** i verksamheten.

Ingenjörfullmäktige beslöt

att motionens intentioner **redan beaktas** i verksamheten.

§ 18.13 Strategi för löneavtal

Utskottet föreslår fullmäktige besluta enligt styrelsens förslag

att **intentionen** i motionens första yrkande **beaktas redan**.

att **avslå** motionens andra och tredje yrkande

Reservationer i utskottet har inkommit från Jasin Arkavazi, Peter Kross och David Lindberg.

Jasin Arkavazi, Ordinarie fullmäktigeledamot Ingenjörer i välfärden yrkar Jag reserverade mig i utskottet och yrkar bifall för första och andra att-satsen

Ralph-Peter Kross, Ordinarie fullmäktigeledamot Ingenjörer för ett hållbart samhälle yrkar Jag reserverade mig i utskottet och yrkar bifall för första, andra att-satsen samt tredje att satsen.

David Lindgren, Ordinarie fullmäktigeledamot Sveriges Ingenjörer Västmanland och Dalarna yrkar

Protokoll

Det handlar om lön

I de flesta företag och organisationer kan man förvänta sig en strategi. På kort sikt, 1 år, har vi förbundets avtalsinriktning. På medellång sikt, har vi en av fullmäktige antagen strategi från 2018 och sedan ej uppdaterad, På lång sikt (vision/10 år) har vi vårt lönepolitiska program. Strategi på medellång sikt handlar enligt uppgift, om att vi ska ta igen den negativa utvecklingen av vår lönestruktur. Sedan 2018, med bristande framgång. Föreslår fullmäktige att besluta: Att Sveriges Ingenjörer ska ha en uppdaterad strategi som på medellång sikt pekar ut vår riktning. Protokollsanteckning: strategin ska vara tillgänglig för FUM ledamöter. Lönestrategin ska, 2025 inkludera konsekvensen av EU lönetransparensdirektiv. Att med start på strategi FUM 2025 ska fullmäktige, FS och kansli ta fram en lönestrategi på medellång sikt, 4 år Att medellånga strategin ska uppdateras i samband med strategi FUM

Protokollsanteckning; förberedelsematerial till strategin är avtalsinriktning från 5 år tillbaka och utfall.

Johan Tärbo konstaterade att det finns utskottets förslag och David Lindgrens förslag samt bifall på den ursprungliga motionen.

Votering genomfördes mellan utskottets förslag och David Lindgrens förslag.

Johan Tärbo konstaterade att omröstningen avslutades där fullmäktige biföll utskottets förslag. Därefter ställdes utskottets förslag mot det ursprungliga förslaget (bifall till motionen enligt Jasin Arkavazi och Ralph-Peter Korss och där beslöt fullmäktige i enlighet med utskottets förslag.

Ingenjörersfullmäktige beslöt

att motionens intentioner **redan beaktas** i verksamheten.

[Att uppdra åt förbundsstyrelsen att ta fram en tydlig strategi för att uppnå våra grundläggande mål när det gäller lönerna.]

att **avslå** motionens andra och tredje yrkande

[Att förbundets lönestrategi ska redovisas och godkännas på nästa fullmäktige]

[Att förbundets lönestrategi löpande följs upp och godkänns på varje fullmäktige med de anpassningar som förbundsstyrelsen och eller Fullmäktige anser nödvändiga över tid].

§ 18.14 Slagit i taket

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att intentionen i motionärens första yrkande **beaktas redan**

att **avslå** motionärens andra yrkande

Susann Lindqvist, Ordinarie fullmäktigeledamot Ingenjörer i Väst yrkar

Protokoll

Slagit i taket

Med ändring av Motionens andra att sats:

Att Sveriges Ingenjörer tar fram ett förslag på metod att värdera ingenjören efter förtjänst, motsvarande ÅKB (Ålder (erfarenhet), Kompetens, Befattning) som fanns förr, och ger mer stöd till Lokalföreningarna att stå på sig mot Arbetsgivaren.

Johan Tärbo konstaterade att det finns två förslag, utskottets förslag och Susanne Lindqvists förslag.

Votering genomfördes och fullmäktige beslöt enligt utskottets förslag.

Ingenjörersfullmäktige beslöt

att intentionen i motionärens första yrkande **beaktas redan**

[Att Sveriges Ingenjörer tar initiativet mot boxar och liknande lönesättningsystem som motverkar utveckling och framåtskridande i befintlig tjänst]

att **avslå** motionärens andra yrkande

[Att Sveriges Ingenjörer tar fram signalsystem som främjar ingenjörer som utför ett gott värv]

§ 18.15 Ökat lokalt inflytande

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att intentionen i motionens första, andra och tredje yrkande **beaktas redan**

att **avslå** motionens fjärde yrkande.

Ingenjörersfullmäktige beslöt

att intentionen i motionens första, andra och tredje yrkande **beaktas redan**

[Att förbundet arbetar in i avtalskraven att lönejusteringar hanteras utanför lönerevisioner samt att dessa inte ingår i märket/stupstock på aktuella avtalsområden]

[Att förbundet i avtalskraven tar upp krav på balanserade stupstockskrivningar]

[Att förbundet fortsätter och utökar utbildningsinsatser och nätverksträffar]

att **avslå** motionens fjärde yrkande.

[Att förbundet involverar FUM i besluten där det lokala inflytandet kan påverkas negativt]

Protokoll

Utskott 3

Frans Frejdestedt och Björn Nyström redogjorde för utskottets förslag till beslut.

§ 18.16 Arbetstiden är otidsenlig

Utskottet föreslår fullmäktige att gå på förbundsstyrelsens förslag och besluta

att **avslå** motionen

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **avslå** motionen

§ 18.17 Sänkt normalarbetstid hanteras mellan arbetsmarknadens parter

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **bifalla** motionärens yrkande/yrkanden och därmed

- att Sveriges Ingenjörer ska verka för att normalarbetstiden sänks genom förhandling mellan parterna och inte genom lagstiftning
- att Sveriges Ingenjörer ska vara öppna för olika metoder att sänka normalarbetstiden
- att justera texten åsiktpunkten i det arbetsmiljöpolitiska programmet till:

*”För bättre balans i livet bör normalarbetstiden sänkas
Dagens arbetsliv ställer högra krav på arbetstagarna och det är viktigt med möjlighet
till återhämtning. Den sänkta normalarbetstiden kan hanteras olika inom olika
sektorer genom kollektivavtal. Lön och anställningsvillkor ska inte påverkas av
arbetstidssänkningen.”*

Magnus Landgren, Ordinarie fullmäktigeledamot Ingenjörer i Staten yrkar
Jag reserverar mig mot utskottets beslut och yrkar att avslå motionen.

Johan Granberg, Ordinarie fullmäktigeledamot Sveriges Ingenjörer NORR yrkar
Ändringsyrkande
För ett bättre fokus och ökad tydlighet yrkar jag att vi ersätter ”bör” med ”ska” ”...ska
normalarbetstiden...”

Johan Granberg, Ordinarie fullmäktigeledamot Sveriges Ingenjörer NORR yrkar

För att förhandlingsdelegationen ska kunna göra verkstad behöver de svängrum. Jag yrkar att
meningen ”Lön och anställningsvillkor...” tas bort.

Johan Tärbo ställde Magnus Landgrens förslag om att avslå motionen mot avslag, och där
beslöt fullmäktige att avslå Magnus Landgrens förslag.
Därefter ställde Johan Tärbo Johan Granbergs första yrkande (bör till ska) mot utskottets
förslag. Fullmäktige beslöt bifalla utskottets förslag.

Protokoll

Därefter ställde Johan Tärbo Johan Granbergs andra yrkande (ta bort meningen ”lön och anställningsvillkor”) mot utskottets förslag. Fullmäktige beslöt bifalla utskottets förslag.

Därefter ställdes utskottets förslag mot avslag. Fullmäktige beslöt att bifalla utskottets förslag.

Ingenjörersfullmäktige beslöt

att bifalla motionärens yrkande/yrkanden och därmed

- att Sveriges Ingenjörer ska verka för att normalarbetstiden sänks genom förhandling mellan parterna och inte genom lagstiftning
- att Sveriges Ingenjörer ska vara öppna för olika metoder att sänka normalarbetstiden
- att justera texten åsiktpunkten i det arbetsmiljöpolitiska programmet till:

*”För bättre balans i livet bör normalarbetstiden sänkas
Dagens arbetsliv ställer högra krav på arbetstagarna och det är viktigt med möjlighet till återhämtning. Den sänkta normalarbetstiden kan hanteras olika inom olika sektorer genom kollektivavtal. Lön och anställningsvillkor ska inte påverkas av arbetstidssänkningen.”*

att fastställa Sveriges Ingenjörers arbetsmiljöpolitiska program enligt [bilaga 5](#).

§ 18.18 Driv aktivt på för 30 timmars arbetsvecka med bibehållen lön

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionen

Ingenjörersfullmäktige beslöt

att **avslå** motionen

§ 18.19 Minskad arbetsmängd

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att vid översyn av de politiska programmen ta med intentionen att verka för att det under hela arbetslivet skall vara möjligt att under perioder kunna gå ner i arbetstid på samma sätt som under småbarnsåren och vid delpension.

Ingenjörersfullmäktige beslöt

att vid översyn av de politiska programmen ta med intentionen att verka för att det under hela arbetslivet skall vara möjligt att under perioder kunna gå ner i arbetstid på samma sätt som under småbarnsåren och vid delpension.

Protokoll

§ 18.20 Anpassa kollektivavtalen till de individuella avtal som bortförhandlar övertiden, paragraf 2-5 i Teknikavtalet

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **beakta** och ta med i verksamhetsplaneringen att utreda och informera om hur kollektivavtalen säkerställer att de som via individuella avtal avtalar bort arbetstidsskyddsreglerna fortsatt har ett motsvarande skydd

Ingenjörersfullmäktige beslöt

att **beakta** och ta med i verksamhetsplaneringen att utreda och informera om hur kollektivavtalen säkerställer att de som via individuella avtal avtalar bort

§ 18.21 Progressiv övertidsersättning

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att motionens **intention beaktas** och lämnas över till förbundsstyrelsen inför framtida avtalsrörelser

Ingenjörersfullmäktige beslöt

att motionens **intention beaktas** och lämnas över till förbundsstyrelsen inför framtida avtalsrörelser

§ 18.22 Det måste löna sig att arbeta

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att intentionen i motionen **beaktas redan**

Ingenjörersfullmäktige beslöt

att intentionen i motionen **beaktas redan**

Protokoll

Utskott 4

Martin Eneling och Mahin Rahimi redogjorde för utskottets förslag till beslut.

§ 18.23 CSN-stödet

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** yrkandet att göra en omvärldsspaning om andra länder använder ekonomiska incitament för att öka intresset för tekniska utbildningar.

att **avslå motionen.**

Hawar Balta, Ordinarie fullmäktigeledamot Teknologerna, yrkar
Jag vill påpeka att CSN-frågan bör diskuteras, inte enbart för ingenjörer utan generellt för alla studenter i Sverige.

Jan Skogeby, Ersättare för ordinarie fullmäktigeledamot Sveriges Ingenjörer Västmanland och Dalarna yrkar
bifall till motionen.

Bertil Nordqvist, Ordinarie fullmäktigeledamot Erfarna Ingenjörer, yrkar
Höj bidragsdelen i studiestödet

Anke Krönert, Ordinarie fullmäktigeledamot Klöver dam - kvinnligt nätverk, yrkar
Bifall motion, med ändring att den skall gälla alla studieriktningar.

Johan Tärbo ställde Anke Krönert yrkande mot Jan Skogeby och Bertil Nordqvists yrkande.
Fullmäktige beslöt att bifalla Anke Krönert förslag.

Därefter ställdes Anke Krönets förslag om att bifalla motionen men att det ska gälla alla studieinriktningar mot utskottets förslag.

Fullmäktige beslöt att bifalla utskottets förslag.

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **avslå** yrkandet att göra en omvärldsspaning om andra länder använder ekonomiska incitament för att öka intresset för tekniska utbildningar.

att **avslå motionen.**

Protokoll

§ 18.24 Examination för verkligheten

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **bifalla motionen** men med en reviderad skrivelse enligt nedan, och därmed föra in texten i Sveriges Ingenjörers utbildningspolitiska program.

”Examinationerna vid lärosätena bör fokusera på förståelse och tillämpning av kunskap för problemlösning. Användning av lämpliga hjälpmedel ska tillåtas under examination för att minska betoningen av minnesprövning och istället säkerställa prövning av kunskap och färdigheter.”

Måns Östring, Ordinarie fullmäktigeledamot Universitet och högskolor yrkar

Yrkar på avslag till utskottets förslag

Jag yrkar på avslag till utskottets förslag. Examinationen är till för att testa lärandemålen - det blir konstigt att tycka till generellt om syftet med examination i Sveriges Ingenjörers utbildningspolitiska program. Programmet riktar idag in sig på de bakomliggande orsakerna till det som utskottet pekar på och det är rätt nivå för ett politiskt program så som det står idag i programmet.

Eftersom Måns Östring yrkande var lika med avslag ställdes utskottets förslag mot avslag. Fullmäktige beslöt att avslå motionen.

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **avslå** motionen

§ 18.25 Införandet av Co-op program för studenter

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **bifalla** förbundsstyrelsens förslag och därmed överlämna till förbundsstyrelsen att **beakta intentionen** i motionen för verksamhetsplanering

Ingenjörfullmäktige beslöt

att överlämna till förbundsstyrelsen att **beakta intentionen** i motionen för verksamhetsplanering.

Protokoll

§ 18.26 Praktik som del av ingenjörsutbildningen

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att **bifalla** motionen motionärens yrkande och därmed i Sveriges Ingenjörers utbildningspolitiska program införa följande åsiktsformulering:

”Ingenjörsutbildningar på högskolenivå bör erbjuda studenter en valfri praktikkurs inom ramen för utbildningen”

Ingenjörfullmäktige beslöt

- att **bifalla** motionen motionärens yrkande och därmed i Sveriges Ingenjörers utbildningspolitiska program införa följande åsiktsformulering:

”Ingenjörsutbildningar på högskolenivå bör erbjuda studenter en valfri praktikkurs inom ramen för utbildningen”

- att fastställa Sveriges Ingenjörer utbildningspolitisk program enligt [bilaga 6](#).

§ 18.27 Öka samverkan mellan industri och skola – få ingenjörer i världsklass!

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att **avslå motionen** och följer i stället förbundsstyrelsens förslag att bevara nuvarande skrivning i det utbildningspolitiska programmet.

Ingenjörfullmäktige beslöt

- att **avslå motionen** och följer i stället förbundsstyrelsens förslag att bevara nuvarande skrivning i det utbildningspolitiska programmet.

§ 18.28 Grön omställning

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att **avslå motionen** om att inte använda begreppet “grön omställning”

Ingenjörfullmäktige beslöt

- att **avslå motionen** om att inte använda begreppet “grön omställning”

§ 18.29 Våra utgångspunkter i Miljö- och klimatpolitiska programmet

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att **bifalla motionen** och därmed förkorta Våra utgångspunkter i det miljö- och klimatpolitiska programmet.

Protokoll

Ingenjörfullmäktige beslöt

- att **bifalla motionen** och därmed förkorta Våra utgångspunkter i det miljö- och klimatpolitiska programmet.
- att fastställa Sveriges Ingenjörer Miljö- och klimatpolitiska program enligt bilaga 7.

Utskott 5

Mikael Goldberg och Anke Krönert redogjorde för utskottets förslag till beslut.

§ 18.30 Tjänstepolitiskt program

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att förbundsstyrelsen med **beaktande** av vad som sägs i motionen får i uppdrag att senast till fullmäktige 2026 presentera en utredning kring hur förbundet bättre kan adressera eventuella politiska frågor som rör privat respektive offentlig tjänstesektor.

Ingenjörfullmäktige beslöt

- att förbundsstyrelsen med **beaktande** av vad som sägs i motionen får i uppdrag att senast till fullmäktige 2026 presentera en utredning kring hur förbundet bättre kan adressera eventuella politiska frågor som rör privat respektive offentlig tjänstesektor.

§ 18.31 AI politiskt program

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att **beakta** intentionerna i motionen att utveckla förbundets politik rörande AI och lämna över frågan till förbundsstyrelsen för hantering.

Ingenjörfullmäktige beslöt

- att **beakta** intentionerna i motionen att utveckla förbundets politik rörande AI och lämna över frågan till förbundsstyrelsen för hantering.

§ 18.32 Stöd för ledare och medarbetare utanför normalspektrat

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att **i verksamheten beakta** motionens intentioner om att bättre stödja chefer, kollegor och förtroendevalda som möter medarbetare som har egenskaper som ligger utanför normalspektrat i ett NPF-perspektiv, och att förbundet ska lyfta dessa frågor i förhandlingsrum och samverkans forum där arbetsgivarna deltar. Detta kan ske exempelvis genom att underlätta för medlemmar och förtroendevalda att hitta information om internt och externt stöd på förbundets hemsida och att stärka utbildningen för förtroendevalda.

Protokoll

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **i verksamheten beakta** motionens intentioner om att bättre stödja chefer, kollegor och förtroendevalda som möter medarbetare som har egenskaper som ligger utanför normalspektrat i ett NPF-perspektiv, och att förbundet ska lyfta dessa frågor i förhandlingsrum och samverkans forum där arbetsgivarna deltar. Detta kan ske exempelvis genom att underlätta för medlemmar och förtroendevalda att hitta information om internt och externt stöd på förbundets hemsida och att stärka utbildningen för förtroendevalda.

§ 18.33 Stöd för förtroendevalda gällande bakgrundskontroller

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att i enlighet med förbundsstyrelsens förslag **beakta** motionens förslag om att utreda hur vi kan arbeta för att minska risken för diskriminering och intrång i den personliga integriteten vid bakgrundskontroller, och att informera/utbilda förtroendevalda om hur de kan ge stöd till medlemmar och verka för en lämplig balans mellan behovet av att utföra bakgrundskontroller och skyddet för den personliga integriteten.

Ingenjörfullmäktige beslöt

att i enlighet med förbundsstyrelsens förslag **beakta** motionens förslag om att utreda hur vi kan arbeta för att minska risken för diskriminering och intrång i den personliga integriteten vid bakgrundskontroller, och att informera/utbilda förtroendevalda om hur de kan ge stöd till medlemmar och verka för en lämplig balans mellan behovet av att utföra bakgrundskontroller och skyddet för den personliga integriteten.

§ 18.34 Hyr en ingenjör

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionens förslag om att ordna en förmedlingstjänst, och göra den känd bland grundskolelärare och gymnasielärare, där de kan söka efter en hågad ingenjör

att **beakta** intentionen i motionen att genom olika informationskanaler stimulera medlemmar att engagera sig för att sprida information om ingenjörsyrket i skolorna, samt informera om olika vägar för att göra detta

Protokoll

Ingenjörfullmäktige beslöt

- att **avslå** motionens förslag om att ordna en förmedlingstjänst, och göra den känd bland grundskolelärare och gymnasielärare, där de kan söka efter en hågad ingenjör
- att **beakta** intentionen i motionen att genom olika informationskanaler stimulera medlemmar att engagera sig för att sprida information om ingenjörsyrket i skolorna, samt informera om olika vägar för att göra detta

§ 18.35 Sponsor till First lego League

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att med påtalande av vikten av att främja arrangemang som stimulerar teknikintresset hos barn och unga,
- att **avslå** motionens yrkande om att fullmäktige ska besluta att förbundet ska vara sponsor för First Lego League-tävlingarna i Sverige, med hänvisning till att sådana beslut lämpligen fattas av kansliet och distrikt.

Ingenjörfullmäktige beslöt

- att med påtalande av vikten av att främja arrangemang som stimulerar teknikintresset hos barn och unga,
- att **avslå** motionens yrkande om att fullmäktige ska besluta att förbundet ska vara sponsor för First Lego League-tävlingarna i Sverige, med hänvisning till att sådana beslut lämpligen fattas av kansliet och distrikt.

§ 18.36 Utökat solidaritetsarbete

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att **avslå** motionen.

Ingenjörfullmäktige beslöt

- att **avslå** motionen.

Protokoll

Utskott 6

Per Beremark och Carolina Gomez Lagerlöf redogjorde för utskottets förslag till beslut.

§ 18.37 Redovisning av samtliga arvoden

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att anse motionen **beaktas redan** då alla externa uppdrag redan redovisas i årsredovisningen och att valberedningen bereder storleken på förtroendevaldas arvoden och fullmäktige beslutar.
- att **beakta** intentionen att förbundsstyrelsens samt förbundsdirektörens fasta arvoden från externa uppdrag knutna till uppdraget redovisas i årsredovisningen.

Ingenjörfullmäktige beslöt

- att anse motionen **beaktas redan** då alla externa uppdrag redan redovisas i årsredovisningen och att valberedningen bereder storleken på förtroendevaldas arvoden och fullmäktige beslutar.
- att **beakta** intentionen att förbundsstyrelsens samt förbundsdirektörens fasta arvoden från externa uppdrag knutna till uppdraget redovisas i årsredovisningen.

§ 18.38 Skapa en fackföreningsägd bank för Sveriges Ingenjörer och andra Sacoförbund

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att anse motionen **beaktas redan** gällande första yrkandet att inleda förhandlingar.
- att andra yrkandet **avslås**.
- att ge FS i uppdrag att ta frågeställningen vad gäller den danska modellen gällande partnerskapet med Lån & Spar Bank vidare till SACO.

Ulrika Lindstrand, Förbundsordförande

Förbundsstyrelsen yrkar avslag på tredje att-satsen

Karin Stihl konstaterade att votering begärdes och genomfördes. Fullmäktige beslöt att gå på förbundsstyrelsens yrkande och avslå tredje attsatsen.

Protokoll

Ingenjörfullmäktige beslöt

att anse motionen **beaktas redan** gällande första yrkandet att inleda förhandlingar.

att andra yrkandet **avslås**.

[Sveriges Ingenjörer som medlem i Saco driver frågan om samarbete med banken Lån & Spar Bank.]

att **avslå** förslag att ge FS i uppdrag att ta frågeställningen vad gäller den danska modellen gällande partnerskapet med Lån & Spar Bank vidare till SACO.

§ 18.39 Aktivt ägande för kollektivavtal

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionen.

Ingenjörfullmäktige beslöt

att **avslå** motionen.

§ 19.01 Budget och årsavgifter år 2025

Per Beremark redogjorde för utskottets förslag.

2018 höjdes medlemsavgiften för samtliga medlemsgrupper, förutom teknologer och första året efter examen. För 2024 föreslås inga förändringar i medlemsavgifterna. 2024 är därmed det sjunde året med samma avgiftsnivå. Den tillfälliga höjningen av medlemsavgiften, som infördes fr o m 1 juli 2020 och avslutades per den 30 september 2021 har ej ingått i förbundets resultaträkning, utan har tillförts fonden för inkomstförsäkring i förbundets egna kapital.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att fastställa Förbundsstyrelsens förslag till budget och årsavgifter 2025 enligt proposition 19.01.

Patrik Milton, Ordinarie fullmäktigeledamot Ingenjörer i välfärden, yrkar att medlemsavgiften lämnas oförändrad.

Jasin Arkavazi, Ordinarie fullmäktigeledamot Ingenjörer i välfärden, yrkar att medlemsavgiften ska vara oförändrad.

Karin Stihl ställde yrkanden om oförändrad avgift mot avslag. Fullmäktige beslöt att avslå yrkandena om oförändrad avgift.

Protokoll

Ingenjörfullmäktige beslöt

att fastställa Förbundsstyrelsens förslag till budget och årsavgifter 2025 enligt proposition 19.01.

Samtliga årsavgifter i tabellen nedan avser kalenderåret 2025 med undantag av teknologernas avgift som avser perioden 2025-09-01—2026-08-31.

	<i>Årsavgift</i>	<i>Per månad</i>	<i>Ökn(+)/ minskn(-) årsavg/ per månad</i>
Senior:			
- Yrkesverksam medlem	3 180	265	300/25
- Yrkesverksam medlem, 66+	2 700	225	276/23
- Examen 2024	780	65	60/5
- Examen 2023	1 560	130	120/10
- Reducerad avgift	1 560	130	120/10
- Utlandsmedlemmar	1 560	130	120/10
- Doktorand	1 560	130	120/10
Pensionär	480	40	24/2
Teknolog	180	15	-/-

Observera att avgifterna ovan är angivna exklusive avgiften till Akademikernas a-kassa (AEA), som uppgår till 130 kronor per månad.

Introduktionstrappan föreslås vara utformad enligt 2006 års beslut, där de första två åren som yrkesverksam medlem rabatteras. Första året efter examen föreslås avgiften vara 65 kronor per månad och andra året efter examen föreslås en avgift om 130 kronor per månad.

Reducerad avgift betalas av de medlemmar som har en bruttoinkomst som understiger 25 500 kronor per månad, under minst 3 månader. Översyn av nivån görs årligen och eventuella revideringar beslutas av förbundsstyrelsen.

Utlandsmedlemmar föreslås ligga kvar på en lägre avgift. Som utlandsmedlem i ett avgiftsperspektiv räknas den medlem som är anställd i land där Sveriges Ingenjörer inte har avtal om gästmedlemskap och inte omfattas av Sveriges Ingenjörers kollektivavtal. Utlandsavgiften gäller exempelvis inte för medlemmar som är anställda i något nordiskt land eftersom dessa medlemmar kan söka gratis gästmedlemskap i någon av våra nordiska systerorganisationer. Utlandsmedlemmar har inte rätt till (individuell) förhandlingshjälp.

Doktorandmedlemskap gäller för den medlem som är antagen till forskar-utbildning som finansieras med stipendium, utbildningsbidrag med eller utan assistenttjänst, eller doktorandanställning vid högskola.

Pensionärsavgift erhålls efter anmälan, tidigast från den månad medlemmen uppbär avtalspension, avgångspension, pensionsersättning, särskild ålders-pension eller motsvarande samt förvärvsarbetar högst 25 % av normal arbetstid.

Protokoll

§ 19.02 Budget- och verksamhetsdirektiv för år 2026

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att fastställa budget- och verksamhetsdirektiv avseende 2026 i enlighet med proposition 19.02

Ingenjörfullmäktige beslöt

att fastställa budget- och verksamhetsdirektiv avseende 2026 i enlighet bilaga 8.

§ 20 ARVODEN OCH VAL

Utskott 7

§ 20.01 Arvoden och regler för kostnadsersättning

Philip Stankovski redogjorde för utskottets förslag till beslut

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att Sveriges Ingenjörers förbundsordförandes uppdrag är på heltid och att ersättning och villkor fastställs enligt utskottets reviderade bilaga 1 utskottsprotokoll.

att fast arvode ej utbetalas till förbundsordförande för period som hen är verksam på heltid för förbundet.

att faktorer för samtliga uppdrag lämnas oförändrade (teknologerna tillförs en faktor) och att arvoden enbart räknas upp i takt med medlemmarnas löneökningar.

att fastställa arvoden 2025 till förbundsstyrelse, valberedning och revisorer med bas = ingenjörsmedelön för medlemmar i Sveriges Ingenjörer 2023:

Uppdrag	Fast arvode Bas x faktor	Rörligt arvode per sammanträde Bas x faktor
Förbundsordförande (deltid)	π^2	-
Förste och andre vice förbundsordförande	$(\pi^2)/2$	-
Övrig förbundsstyrelseledamot	0,50	0,025
Revisor (förtroendevald) Valberedningsledamot	0,25	0,025

att fastställa arvode 2025 till Teknologråd och Teknologstyrelse med bas: medellön nyexaminerad alla medlemmar 2023

Protokoll

Uppdrag	Fast arvode	Rörligt arvode per sammanträde Bas x faktor
Teknologstyrelse	0,050	0,010
Teknologråd	-	0,010

- att för den auktoriserade revisorn utgår arvode och kostnadsersättning enligt avtal mellan förbundet och den valda revisionsbyrån
- att arvode för andra uppdrag fastställs av förbundsstyrelsen
- att års- och mötesarvode utbetalas i efterskott vid årets slut och hanteras enligt vid varje tidpunkt gällande attestinstruktion för förbundet
- att fastställa regler för kostnadsersättning 2025, enligt möteshandling 20.01
- att arvodet och regler för kostnadsersättning gäller för tiden 2024-11-20 – fullmäktiges ordinarie möte 2025.

Johan Granberg, Ordinarie fullmäktigeledamot Sveriges Ingenjörer NORR, yrkar

Ersättningsnivå ordförande

Att hålla ersättningar på en rimlig nivå är en klok hållning, som nämns i 18.37. Vad en rimlig nivå ska vara är däremot en svårare fråga. Uppdraget som förtroendevald är ett ärofyllt uppdrag som det förhoppningsvis finns många medlemmar som vill kandidera till. Jag ser en viss risk att det kan sticka i ögonen på medlemmar om ersättningen blir för hög. Jag yrkar att första meningen, andra stycket i bilaga 1 ändras till: ”Medianen av fast lön för alla medlemmar i Sveriges Ingenjörer.”

Mari Larsson, Ersättare för ordinarie fullmäktigeledamot Sveriges Ingenjörer AB Volvo, yrkar

Ersättningsmodell bilaga 1

Finner Johan Granbergs förslag till annan ersättningsmodell intressant, men däremot tycker jag att en rimligt nivå är en nivå som ligger inom intervallet för ersättningar för andra heltidsordförande. Då skall vi kunna använda samma bas som för övriga arvodet dvs medellönen för samtliga medlemmar, men multiplicera den med lämplig faktor. Att bifalla utskottets förslag med ändringen av ersättningsmodell i bilaga 1 till 2xmedellönen för samtliga medlemmar ($2 \times 59268 = 118\,536$ kr).

Philip Stankovski, Ordinarie fullmäktigeledamot Sveriges Ingenjörer Syd, yrkar

Jämkningsförslag med Mari

Jag har inget emot modellen men vill förslå faktorn till 3

Protokoll

Björn Nyström, Ordinarie fullmäktigeledamot Ingenjörer för ett hållbart samhälle, yrkar

Omställning

Jag yrkar på att omställningsstöd ska utgå med tolv månader

Elin Petersson, Ordinarie fullmäktigeledamot Mera pang för pengarna - More Bang for the buck, yrkar

Ändrad första att-sats

Jag föreslår att ändra första att-satser så att den istället lyder: Sveriges Ingenjörers förbundsordförandens uppdrag medges vara på heltid..... fortsättning som utskottets förslag

Anders C Johansson, Ordinarie fullmäktigeledamot IT, Konsult & Innovation, yrkar

Återremittering

Jag yrkar att frågan gällande heltidsordförande återremitteras för ytterligare beredning.

Philip Stankovski, Ordinarie fullmäktigeledamot Sveriges Ingenjörer Syd, yrkar

Uppdaterat yrkande

I hopp om att inte framstå som fackligt ombud/manager till en teoretisk ordförande till 2.5

Mikael Goldberg, Ordinarie fullmäktigeledamot Ericssonlistan, yrkar

Lön till ordförande

Det är inte rimligt att löneförhandling sker med 90 personer i ett fullmäktige. Jag yrkar att valberedningen förhandlar lön med sin ordförandekandidat och har mandatet att fatta beslut. Kriterier: Lönen ska vara konkurrenskraftig med liknande befattningar, och hänsyn ska tas till individens alternativa professionella uppdrag inom ingenjörsyrket

Anders C Johansson, Ordinarie fullmäktigeledamot IT, Konsult & Innovation, yrkar

Ersättningsnivå ordförande

Jag yrkar på att ersättningsnivån för 2025 ska vara i linje med Valberedningens originalförslag, 100 000 sek/månad.

Johan Tärbo konstaterade att fullmäktige var redo att gå till beslut.

Först ställdes Anders Johanssons yrkande om att återremittera frågan mot avslag.

Fullmäktige beslöt

att avslå Anders Johanssons förslag att återremittera förslaget.

att bifalla Mikael Goldbergs förslag och därmed

att uppdra åt valberedningen att förhandla lön med sin ordförandekandidat.

Johan Tärbo konstaterade därmed att alla yrkanden om ersättningsnivån faller och att valberedningen får ta med sig dessa i sitt arbete med att besluta om ersättningsnivå per månad för heltidsordföranden.

Protokoll

Johan Tärbo ställde därefter Elin Peterssens yrkande om första att-satsen mot avslag. Fullmäktige biföll Elin Peterssens yrkande om att lägga till ordet ”medges” i första meningen, första attsatsen.

Därefter ställde Johan Tärbo Björn Nyströms yrkanden om att omställningsstödet ska gälla i 12 månader i stället för 6 månader mot avslag. Fullmäktige beslöt att bifalla Björn Nyströms yrkande att ändra till 12 månader.

Ingenjörersfullmäktige beslöt

- att Sveriges Ingenjörers förbundsordförandes uppdrag medges vara på heltid och att ersättning och villkor fastställs enligt utskottets reviderade bilaga 9 *Ersättning och anställningsvillkor för heltidsordförande*.
- att fast arvode ej utbetalas till förbundsordförande för period som hen är verksam på heltid för förbundet.
- att faktorer för samtliga uppdrag lämnas oförändrade (teknologerna tillförs en faktor) och att arvoden enbart räknas upp i takt med medlemmarnas löneökningar.
- att fastställa arvoden 2025 till förbundsstyrelse, valberedning och revisorer med basen = ingenjörersmedellön för medlemmar i Sveriges Ingenjörer¹ 2023²

Uppdrag	Fast arvode Bas * faktor	Rörligt arvode per sammanträde Bas * faktor
Förbundsordförande ³ (deltid)	π^2	-
Förste och andre vice förbundsordförande	$(\pi^2)/2$	-
Övrig förbundsstyrelseledamot	0,50	0,025
Revisor (förtroendevald) Valberedningsledamot	0,25	0,025

- att fastställa arvode 2025 till Teknologråd och Teknologstyrelse med basen: Medellön nyexaminerad alla medlemmar 2023⁴

Uppdrag	Fast arvode	Rörligt arvode per sammanträde Bas * faktor
Teknologstyrelse	0,050	0,010
Teknologråd	-	0,010

- att för den auktoriserade revisorn utgår arvode och kostnadsersättning enligt avtal mellan förbundet och den valda revisionsbyrån

¹ Saco lönesök, samtliga medlemmar i Sveriges Ingenjörer (inga ytterligare filter). Medellön 2023 = 59 268 kr

² 2023 (genomförd hösten 2023) är den senaste statistiken som är tillgänglig.

³ Arvode utgår ej till förbundsordförande om ordförande ersätts för uppdrag på heltid

⁴ Saco lönesök, samtliga nyexaminerade medlemmar i Sveriges Ingenjörer (inga ytterligare filter) medellön 2023 37 560 kr

Protokoll

- att arvode för andra uppdrag fastställs av förbundsstyrelsen
- att års- och mötesarvode utbetalas för samtliga utom förbundsordförande (vid val av heltidsmodell) i efterskott vid årets slut och hanteras enligt vid varje tidpunkt gällande attestinstruktion för förbundet
- att fastställa Regler för kostnadsersättning 2025, enligt bilaga 10.
- att arvode och regler för kostnadsersättning gäller för tiden 2024-11-20 – fullmäktiges ordinarie möte 2025.

§ 20.02 Förbundsordförande

Fullmäktige beslöt enhälligt till förbundsordförande välja

Ulrika Lindstrand

§ 20.03 Förste vice förbundsordförande

Fullmäktige beslöt enhälligt till förbundsordförande välja

Per Norlander

§ 20.04 Andre vice förbundsordförande

Fullmäktige beslöt enhälligt till förbundsordförande välja

Sara Anvarsson

§ 20.05 Förbundsstyrelsen, fem examinerade

Till uppdraget som ledamot fanns 5 platser och 6 kandidater. Sluten omröstning genomfördes med följande utfall. Teknologerna deltar ej i valet av examinerade ledamöter.

Alternativ	Antal röster
Zack Holmgren	68
Fares Abugharbia	67
Helene Åhsberg	66
Bettina Kylefors	65
Carl-Fredrik Lindberg	64
Kristin Andersen	10

Röstberättigade: 91 | Röstat: 68

Protokoll

Fullmäktige beslöt

Till ledamöter i förbundsstyrelsen välja

Zack Holmgren
Fares Abugharbia
Helene Åhsberg
Bettina Kylefors
Carl-Fredrik Lindberg

[Valda 2023 t o m fullmäktiges ordinarie möte 2025 är Therese Koggdahl, Per-Arne Lundberg, Ulf Nordberg, Philip Engström, Arezou Taghizadeh och Josefin Rojas Vazquez]

§ 20.06 Förbundsstyrelsen, en teknolog

Teknologerna beslöt enhälligt att till förbundsstyrelsen välja

Zaid al Obidi

§ 20.07 Valberedningens ordförande

Utskott 7 föreslår Mari Larsson

Fullmäktige beslöt enhälligt till valberedningens ordförande välja

Mari Larsson

I och med att Mari Larsson sedan Ingenjörfullmäktige 2023 är val om vice ordförande i valberedningen uppstår en vakas. Därmed förrättas även val av vice ordförande som fyllnadsval 1 år till och med ordinarie fullmäktige 2025.

§ 20.07 Valberedningens vice ordförande, fyllnadsval 1 år

Utskott 7 föreslår Sofia Johannesson

Fullmäktige beslöt enhälligt till valberedningens vice ordförande välja

Sofia Johannesson

§ 20.08 Valberedningen, tre ledamöter

Utskott 7 föreslår till ledamöter

Per Beremark, omval
Magnus Jälbrandt, omval
Suncana Bandalo, nyval

Protokoll

Fullmäktige beslöt enhälligt till valberedning, ledamöter välja

Per Beremark
Magnus Jälbrandt
Suncana Bandalo

Eftersom Sofia Johannesson tillträder som vice ordförande och eftersom Karin Stihl avsagt sig uppdraget uppstår två vakanser med mandatperiod på 1 år.

Utskott 7 föreslår att dessa fyllnadsväljs fram till ordinarie fullmäktige 2025.

§ 20.09 Valberedningen, två ledamöter, fyllnadsval 1 år

Utskott 7 föreslår till ledamöter

Per Tore Eidsvik, nyval som ledamot
Sverker Hanson, nyval

Fullmäktige beslöt enhälligt till valberedning, ledamöter välja

Per Tore Eidsvik
Sverker Hanson

§ 20.10 Revisor, sammankallande

Fullmäktige beslöt enhälligt att till revisor, sammankallande välja

Johan Tärbo

§ 20.11 En revisor

Fullmäktige beslöt enhälligt att till revisor, sammankallande välja

Anders Ripa

[Valda 2024 t o m fullmäktiges ordinarie möte 2025 är Johan Ingberg och Katarina Wigginton]

§ 20.11 Byråval

Fullmäktige beslöt enhälligt att välja

KPMG som byrå att utse till auktoriserad revisor för tiden fram till ordinarie fullmäktige 2026.

Karin Stihl tackade för sig och lämnade över ordförandeklubban till Ulrika Lindstrand

Protokoll

§ 21 INGENJÖRSFULLMÄKTIGES ORDINARIE MÖTE 2025

Ulrika Lindstrand konstaterade att förbundsstyrelsen kommer att kalla fullmäktige till ordinarie möte 2025-11-23-25.

§ 22 INGENJÖRSFULLMÄKTIGE 2024 AVSLUTAS

Därefter tackade Ulrika Lindstrand mötesledningen Sofia Johannesson, Karin Stihl, Johan Tärbo och sekreterare Elisabeth Arbin samt teknikerna, utskottsordförandena och kansliets personal.

Därefter tackades Tara Kadir, Joakim Petersson, Kristin Andersen och Marcus Suurküla av för sina insatser i förbundsstyrelsen. Anke Krönert och Karin Stihl tackades av för sina insatser i valberedningen.

Vid protokollet

Elisabeth Arbin
Elisabeth Arbin

Justerat

Ulrika Lindstrand
Ulrika Lindstrand *

Sofia Johannesson
Sofia Johannesson *

Johan Tärbo
Johan Tärbo *

Karin Stihl
Karin Stihl *

Christina Eklöf
Christina Eklöf

Per Thell
Per Thell

* justerar sina punkter som mötesordförande.

Protokoll

Reservation

Patrik Milton, Ordinarie fullmäktigeledamot Ingenjörer i välfärden

18.38 Reservation

Jag väljer att reservera mig mot beslutet då jag anser att frågan behöver utredas ordentligt med en optimistisk syn på att det faktiskt är fullt möjligt att genomföra som utgångspunkt. Kan vi vara ägare och få utdelning från försäkringsverksamhet så går det att göra precis lika bra med en bankverksamhet. Detta har samma magnitud i kraft och maktskapande som när löntagare gick samman och startade sina egna livsmedelsbutiker och byggde sina egna Folkets hus för att kunna hålla demokratiska möten. Att skapa vår egen bank, är att göra oss lite friare. Frihet är inget man får, den måste man ta sig och ständigt kämpa för och försvara. Denna medlemsnytta som en egen bank skulle skapa har ett betydande ekonomiskt värde för våra medlemmar och för våra lokalföreningar.

Patrik Milton, Ordinarie fullmäktigeledamot Ingenjörer i välfärden

19.01 Reservation

Reservation mot höjd årsavgift Sveriges Ingenjörer har en anseelig mängd medlemmar i kommun- och regionsektorn som drabbats hårt av väldigt låga löneökningar på grund av att deras löneavtal saknar ett slutdatum. Löneavtalet innehåller dessutom inga siffror på löneökningar, men värst är att det inte finns någon som helst koppling till förbundets strejkkassa. Vi betalar för något vi inte kan ta del av pga av vårt avtals konstruktion. Sedan representanter från listan Ingenjörer i Välfärden kom in i Ingenjörfullmäktige har vi krävt att vi får ett löneavtal med en slutpunkt och vi kommer fortsätta att envist kräva detta. Det är ett fullt rimligt krav. Denna reservation mot avgiftshöjning ska i första hand ses som en stor protest mot förbundet som vägrar ta till sig av den massiva kritik som finns bland de medlemmar som vi representerar mot att våra villkor förhandlas under en "evig" fredsplikt. Avtalet HÖK-T bör omedelbart sägas upp och ett nytt tidsbegränsat avtal likt övriga parter (Läkarförbundet, Vårdförbundet, Kommunal, Vision, Akademikerförbundet SSR) har på vårt avtalsområde ska tecknas. Men i andra hand ser vi också att förbundet har en god ekonomi och likt vår sektor bör åläggas att "effektivisera" och "fokusera på sin kärnverksamhet" för att få pluss på sista raden. Eftersom yrkande om oförändrad medlemsavgift inte fick gehör, väljer vi att reservera oss mot beslutet. Patrik Milton och Jasin Arkavazi (Ingenjörer i Välfärden)

Patrik Milton och Jasin Arkavazi, Ordinarie fullmäktigeledamot Ingenjörer i välfärden

20.01 Reservation

Vi reserverar oss mot detta förhastade beslut att tillsätta en ordförande på heltid utan en ordentlig genomtänkt plan för hur ersättningar ska se ut. Det borde vara tydligare att valberedningen arbetat fram ett förslag och att det var detta och endast detta förslag som skulle gälla. Att det öppnas upp för yrkande på sanslöst hög arvodering och en fallskärm på 12 månader och inte 6 som valberedningen lagt fram går över alla gränser för rimlighet. Det är dessutom inte klart och tydligt vem som anställer och hur det går till att avsätta en ordförande. Eftersom förslaget på återremiss föll, väljer vi att reservera oss mot beslutet Patrik Milton och Jasin Arkavazi (Ingenjörer i Välfärden)

Protokoll

Johan Granberg, Ordinarie fullmäktigeledamot Sveriges Ingenjörer NORR

20.01

Jag delar samma bild som Patrik Milton och ställer mig bakom den reservationen

Anders C Johansson, Ordinarie fullmäktigeledamot IT, Konsult & Innovation

Process för val av 5 ledamöter i FS

Jag reserverar mig mot processen vid valet av 5 ledamöter i FS.

1. Snabbknapp för Valberedningens förslag skapar en fördel för Valberedningens förslag.
2. Ledamot i sittande FS diskuterar och pratar sig varm i plenum för en av Valberedningens kandidater. Det känns högst märkligt.

Protokoll utskott 1

Tid	2024-11-18 kl 14:00-16:30
Plats	RUM
Ordförande	Magnus Jälmlbrant
Ersättare	Iwe Lingström
Ledamöter	Helen Keuser Frida Krantz Röhne (kl 14-16; deltog ej från ärende 18:01) Per Tore Eidsvik Bertil Nordqvist Maria Sandberg Jesper Aspelin Katarina Samuelsson
Utskottssekreterare	Heléne Robson, kansliet Elisabeth Arbin, kansliet
Övriga närvarande	Therese Koggdal, förbundsstyrelsen

§ **UTSKOTT 1**

Protokoll utskott 1

Ärende: 17:01 Proposition: Högsta beredskapsstadga

Utskottets utlåtande/kommentar

Det har kommit två yrkanden till utskottet

1. I portalparagrafen i stadgarna om förbundets värderingar bör man skriva att Sveriges Ingenjörer står upp för demokrati och är av uppfattningen att demokrati ska genomsyra hela samhället inklusive den ekonomiska sfären eller så tycker jag att vi stryker den delen i texten.
2. Att beredskapsfullmäktige inte får ändra stadgan under sitt mandat.

Dessa yrkanden har diskuterats.

På yrkande nr 1 svarade förbundsstyrelsen att vi ändrar ingenting på hur vi arbetar när vi lägger till skrivningar om en värdegrund för förbundet.

Utskottet diskuterade om att det inte ska vara möjligt att hålla fyllnadsval under tiden beredskapsstadgan är i kraft eftersom det skapar risk för otillbörlig påverkan och att man istället ska låta åldersprincipen styra för att kunna fylla på med ledamöter vid behov.

Vidare diskuterades att ge Valberedningen i uppdrag att göra en ny mandatfördelning för fördelning av mandat för högsta beredskapsfullmäktige.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **fastställa** nytt stycke i Sveriges Ingenjörers stadga Allmänna bestämmelser
bilaga 1 nedan

att **fastställa** ny artikel 10, Högsta beredskapsstadga, i Sveriges Ingenjörers stadga,
bilaga 1 nedan

att **fastställa** bilaga Högsta beredskapsstadga till Sveriges Ingenjörers stadga enligt
bilaga 2 nedan

Bilaga 1 tillägg

§ 1 Stadgar för Sveriges Ingenjörer

1 Allmänna bestämmelser

Sveriges Ingenjörer är en partipolitiskt obunden organisation som samlar högskoleutbildade ingenjörer och teknologer.

Sveriges Ingenjörers arbete är baserat på de värderingar som kännetecknar en demokratisk rättsstat, sådana de kommit till uttryck i svensk grundlag, FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna samt den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Sveriges Ingenjörer står upp för demokrati och människors lika värde, individens förmåga och kollektivets styrka.

10 Högsta beredskapsstadga

101 Högsta beredskapsstadgans ikraftträdande

1011 Vid regeringsbeslut om högsta beredskap äger förbundsstyrelsen rätt att fatta beslut om Högsta beredskapsstadgans ikraftträdande.

1012 Högsta beredskapsstadgan gäller så länge som regeringen anser att Sveriges är i högsta beredskap och som förbundsstyrelsen utifrån risk för liv och hälsa bedömer att ett Ingenjörfullmäktige inte är genomförbart.

1013 Högsta beredskapsstadgan biläggs förbundets stadga och kan ändras utan att förbundets stadga behöver ändras.

Bilaga 2 - Högsta beredskapsstadga

Bilaggs till förbundets stadgar

1111 Ändamål

Högsta beredskapsstadga är en bilaga till Sveriges Ingenjörer stadga och syftar till att säkerställa en demokratisk ordning för förbundet även under tider av krig eller krigsfara.

Vid regeringsbeslut om högsta beredskap äger förbundsstyrelsen rätt att fatta beslut om Högsta beredskapsstadgans ikraftträdande.

12 Högsta beredskapsfullmäktige

1211 Högsta beredskapsfullmäktige ersätter Ingenjörfullmäktige. Högsta beredskapsfullmäktige sammanträder en gång om året på det sätt som förbundsstyrelsen finner lämpligt.

Beslut av Högsta beredskapsfullmäktige tas med enkel majoritet av antalet röstande ledamöter om inte högsta beredskap stadgan föreskriver annat.

Förändring av valordning eller instruktion (Sveriges Ingenjörers konfliktfond eller Utlandsfond) beslutas med två tredjedels majoritet av närvarande ledamöter av Högsta beredskapsfullmäktige.

122 Val av Högsta beredskapsfullmäktige

1221 I samband med Ingenjörsvalet vart fjärde år väljs också de ledamöter som utgör förbundets Högsta beredskapsfullmäktige.

1222 Mandaten fördelas med samma princip som vid Ingenjörsvalet, dvs jämkade uddavalsmetoden. Fördelningsprinciper och personröster hanteras lika som i Ingenjörsvalet.

Valberedningen har i uppdrag att redovisa valet av ledamöter till Högsta beredskapsfullmäktige senast 31 maj valåret.

1223 Antalet ledamöter i Högsta beredskapsfullmäktige är totalt tjugosex.

Medlemmarna enligt artikel 211 (examinerade) väljer tjugotre (23) ledamöter. Ledamot väljs för fyra år i samband med Ingenjörsvalet. Mandatperioden är räknat från och med den 1 augusti valåret.

Protokoll utskott 1

Medlemmarna enligt artikel 212 (teknologerna) utser inom sig tre (3) ledamöter. Teknologernas ledamöter utses för ett år.

1224 Högsta bredskapsfullmäktige är beslutsföra när hälften av ledamöterna är närvarande.

123 Ärenden vid högsta beredskaps fullmäktiges möten

1231 Alla valda ledamöter till Högsta beredskapsfullmäktige, förbundsstyrelse, valberedning och revisorer kvarstår i sina uppdrag. ~~och inga nyval förrättas under tiden Sverige befinner sig i högsta beredskap. Enbart fyllnadsval genomförs om behov finns för att kunna upprätthålla verksamheten.~~

1232 Vid ordinarie möte skall följande ärenden behandlas

- upprop och justering av röstlängd
- val bland fullmäktigeledamöterna av mötesordförande och ersättare
- val av mötessekreterare och ersättare
- val bland fullmäktigeledamöterna av protokolljusterare tillika rösträknare
- fastställande av föredragningslistan
- mötets stadgeenliga utlysande
- fastställande av mötesordning
- förbundsstyrelsens och förbundsdirektörens verksamhetsberättelse för det närmast föregående verksamhetsåret
- förbundsstyrelsens och förbundsdirektörens ekonomiska berättelse för det närmast föregående verksamhetsåret
- revisorernas berättelse för det närmast föregående verksamhetsåret
- fastställande av resultaträkningar och balansräkningar och beslut om disposition av överskott eller täckning av underskott
- ansvarsfrihet för förbundsstyrelseledamöterna och förbundsdirektören för det närmast föregående verksamhetsåret
- frågestund
- övriga ärenden som har upptagits på den utskickade föredragningslistan
- ärenden som har upptagits på föredragningslistan enligt artikel 336
- avgiftsintervall för följande verksamhetsår
- ~~eventuella fyllnadsval av förbundsstyrelseledamöter~~
- ~~eventuella fyllnadsval av valberedningsledamöter~~
- ~~eventuella fyllnadsval av revisorer~~

Protokoll utskott 1

- 1233 Vid extra möte skall följande ärenden behandlas
- upprop och justering av röstlängd
 - val bland fullmäktigeledamöterna av mötesordförande och ersättare
 - val av mötessekreterare och ersättare
 - val bland fullmäktigeledamöterna av protokolljusterare tillika rösträknare
 - fastställande av föredragningslistan
 - mötets stadgeenliga utlysande
 - fastställande av mötesordning
 - övriga ärenden som har upptagits på den utskickade föredragningslistan
 - ärenden enligt artikel 332.
- 1234 Högsta beredskapsfullmäktige har befogenheter att besluta om allt som Ingenjörfullmäktige beslutar om, utom förändring av stadgar i artikel 111, 112, 912–914, 921 och 922.
- Högsta beredskapsfullmäktige äger ej rätt att upplösa förbundet.
- 1235 Artikel 1231 anger att samtliga valda ledamöter i centrala uppdrag kvarstår i sina uppdrag tillsvidare. Om tid för Ingenjörsvalet infaller under tiden som Sverige befinner sig i högsta beredskap har beredskapsfullmäktige befogenhet att skjuta upp Ingenjörsvalet högst två gånger, ett år i taget.
- 1236 Om högsta beredskapstillståndet för Sverige blir långvarigt är det förbundsstyrelsen tillsammans med valberedningen, i samråd med Högsta beredskapsfullmäktige, uppdrag att hitta en process för att säkra demokratin i förbundet och föreslå hur ett Ingenjörsväl kan gå till.

1311 Förbundsstyrelsen

Om ordföranden, förste vice ordförande eller andre vice ordföranden inte kan fullfölja sitt åtagande ersätts presidiet enligt **äldrealdersprincipen** (högst antal år i förbundsstyrelsen) från ledamöterna i förbundsstyrelsen.

Om vakanser uppstår i förbundsstyrelsen fylls förbundsstyrelsen på enligt äldreprincipen av valda ledamöter i Ingenjörfullmäktige.

Förbundsstyrelsen får besluta om medlemsavgifter inom ramen för Högsta beredskapsfullmäktiges beslut om avgiftsintervall.

1312 Revisor

Om sammankallande ibland revisorer inte kan fullfölja sitt åtagande ersätts denne enligt äldreprincipen från ledamöterna i revisorsgruppen. Om vakanser uppstår i revisorerna fylls revisorerna på enligt äldreprincipen av valda ledamöter i Ingenjörfullmäktige.

1313 Valberedningen

Om ordföranden eller vice ordförande inte kan fullfölja sitt åtagande ersätts denne enligt äldreprincipen från ledamöterna i valberedningen. Om vakanser uppstår i valberedningen fylls valberedningen på enligt äldreprincipen av valda ledamöter i Ingenjörfullmäktige.

Uppdraget att hantera tillsätts enligt äldreprincipen i den tur som vakanser som uppstår i förbundsstyrelsen, valberedningen eller revisorerna.

Ärende: 17:02 Distrikt

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet föreslår justering där man flyttar ordet arbetsrättslig till att sättas framför förhandlingsmandat så det syftar både på förhandlingsmandat och på befogenheter enligt följande: Distrikt är en sammanslutning av medlemmar inom ett geografiskt område utan *arbetsrättsliga* förhandlingsmandat *eller* befogenheter.”

FS ställer sig bakom förslaget till justering meddelades i utskottet.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **beakta intentionen** motionärens yrkande första yrkande men med utskottets justerade förslag besluta

att **stadgan ändras till**

122 Distrikt är en sammanslutning av medlemmar inom ett geografiskt område utan arbetsrättsliga förhandlingsmandat eller befogenheter.

att **beakta intentionen** motionärens andra yrkande och besluta

att förbundsstyrelsen får i uppdrag att rapportera distriktsutredningen samt den nya instruktionen vid tillfälle som passar, dock senast till Ingenjörfullmäktige 2025.

Ärende: 17:03 Nominering lista

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet har diskuterat att det kan finnas en fördel med att man behöver förankra bland minst 20 personer men även att lokalföreningar och distrikt är representanter för medlemmar och bör kunna bilda en lista såsom det är idag.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att avslå motionen

Ärende: 17:04 Transparens i Ingenjörsvalet

I utskottet diskuterades att det kan bli svåra gränsdragningsfrågor kring hur detta ska redovisas och om dessa samarbeten förändras över tid, vilket mandat (koalition) man väljs av och att det inte finns några åtgärder mot om man skulle bryta mot detta och inte tydliggöra eventuella samarbeten mellan listor. Vidare diskuterades vikten av bra samarbeten samt att som fullmäktigeledamot representerar man alla medlemmar.

Det diskuterades också vikten av transparens och att man anger vilka samarbeten som förekommer för att vara inkluderande och särskilt för nya ledamöter/listor.

Det har diskuterats bifall, avslag och att intentionen i motionen ska beaktas men omarbetas.

Med utgångspunkt i ovanstående yttrande föreslår utskottet fullmäktige besluta

att **avslå** motionen

Ärende: 18:01 Skydda kartdata

Även om det motionen pekar på är viktigt är det inte frågor som Sveriges Ingenjörer enskilt kan påverka eller besluta om.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **beakta intentionen i motionen** och lämna över till förbundsstyrelsen som får ta med sig frågan till de forum som styrelsen finner lämpliga

att **avslå** motionärens yrkande två och tre.

Ärende: 18:02 Politiska programs revidering

Det har kommit in ett yrkande/fråga: Frågeställningen i 18.31 kan kräva lite mer knådning. Skulle vi kunna tänka oss att vid behov utöka FUM med en dag?

Detta yrkande har diskuterats.

Ett fullmäktigemöte om tre dagar kostar runt 1,3 miljoner kronor plus ersättning för inkomstbortfall för ledamöter samt arbetsinsats från flera medarbetare från kansliet. En utökning av en dag kostar en tredjedel av detta och det kan dessutom vara svårt för ledamöter att delta på långa möten och vara frånvarande från sina ordinarie arbeten/uppdrag.

Det diskuterades även att, vid behov, ta en extra dag med fullmäktigemöte men då digitalt.

Det kom även ett förslag att vid behov utöka det antal förmöten till fullmäktige för att kunna sprida information.

Med utgångspunkt i ovanstående yttrande föreslår utskottet fullmäktige besluta

att intentionen i motionen **beaktas redan**.

Ärende: 18:03 Utökat stöd till medlemmar

Utskottet uppmärksammar att det är en medlem som använt sin motionsrätt och uppskattar det. Svaret tillbaka till medlemmen behöver därmed vara uppskattande i att motionsrätt och engagemang uppvisas.

Förslag till svar:

Ingenjörersfullmäktige tackar för motionen och med tanke på att våra medlemmar består av individer som arbetar inom en mängd olika yrken, var och en med specifika krav på tillstånd såsom körkort, arbetstillstånd, säkerhetsklassning, legitimationer eller certifikat, skulle en utökning av vår servicenivå för att täcka dessa behov bli mycket omfattande. Det skulle kräva en bredd av kompetenser bland vår personal, vilket skulle innebära ökade kostnader och utmaningar i att effektivt fördela resurserna och säkra att medlemmarna får den hjälp de behöver.

Därför anser förbundsstyrelsen och Ingenjörersfullmäktige, efter noggrant övervägande, att det inte är praktiskt eller nödvändigt för förbundet att utöka sina tjänster till att inkludera samtal med parter som inte är arbetsgivare. Kammarkollegiet erbjuder redan liknande tjänster, vilket gör denna utökning överflödig.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionen.

att **uppdra** till förbundsstyrelsen att svara medlemmen på ett sätt så att fullmäktige visar uppskattning för engagemanget enligt ovan

§ 18.04 Samhällsekonomiska kollektivavtal

Det fördes en diskussion om att förbundet bör överväga att opinionsbilda för en lagstiftning som får som effekt att arbetstagare kan undvika att ge sig ut i trafiken vid skarpa vädervarningar utan att riskera arbetsvägran eller löneavdrag. Vidare diskuterades att det ser mycket olika ut för olika medlemsgrupper vad gäller möjlighet till ledighet, distansarbete osv och dessutom fördes en diskussion om detta skulle tas omhand i kollektivavtal istället.

Med utgångspunkt i ovanstående yttrande föreslår utskottet fullmäktige besluta

att **avslå** motionen

Tid	2024-11-18, kl 14:00-16:30
Plats	Seglora
Ordförande	Helene Åhsberg
Ersättare	Elin Petersson
Ledamöter	Ralph-Peter Kross Viveca Wallqvist Katarina Strid Philip Andersson Peter Månsson Lars Åke Ekdahl Christer Holmberg Sofie Dunert Cecilia Anneroth Jasin Arkavazi Anders Alminger Thèrése Hellichius Petra Borgstedt Håkan Danielsson Carl-Fredrik Lindberg David Lindgren Magnus Gustafsson
Utskottssekreterare	Pia Bäckström, kansliet Anders Hallgren, kansliet
Övriga närvarande	Arezou Taghizadeh, förbundsstyrelsen Joachim Pettersson, förbundsstyrelsen Sara Anvarsson, förbundsstyrelsen Camilla Frankelius, kansliet Jessica Bagge, kansliet André Pierrou, kansliet Åsa Söderén, kansliet

Ärende: 18.05 Avskaffa statlig skatt för tillväxtbärande kvinnor

Motionen föreslår att till inkomstpolitiska programmet föra en skrivning om att kvinnor som har eller har haft försörjningsansvar inte ska omfattas av kravet att betala statlig inkomstskatt, samt att uppdra åt FS att arbeta in en text om detta.

Förbundsstyrelsen instämmer i motionärens ambition att skynda på utvecklingen mot jämställda löner men menar att den föreslagna typen av riktade åtgärder inte är rätt väg att gå.

Utskottet ställer sig bakom förbundsstyrelsens uppfattning.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionen

Ärende: 18.06 Flexpassion

Motionären önskar att tjänstepensionen och den allmänna pensionen ska kunna tas ut från 55 års ålder och att medlemmar ska ha rätt att arbeta deltid från 55 års ålder.

Diskussionen handlade mycket om att kunna gå ner i arbetstid under hela arbetslivet. Den frågan skickades vidare till utskottet om arbetstid. Utskottet var mån om att frågan inte tappas bort.

Under diskussionen påpekades att nya regler gör att även tjänstepension kan avbrytas och återupptas.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionen.

Protokollsanteckning - Möjlighet till deltidsarbete
Sveriges Ingenjörer ska tydligare informera om vilka möjligheter det finns att få förhandlingsstöd för medlemmen som vill arbeta deltid men fått nej på den begäran av sin chef.

Ärende: 18.07 För en robust, tydlig och enkel tjänstepension

Motionären önskar att Sveriges Ingenjörer ska verka för:

Att: Medlemmar ska kunna välja fondförsäkring för hela tjänstepensionskapitalet.

Att: Införa ett ickevalsalternativ i likhet med AP7 Såfa.

Att: Endast relevant information ska presenteras för de olika alternativen (Inga stjärnor, ingen historisk avkastning eller annat sälj

Förbundsstyrelsen resonerar kring frågeställningarna och konstaterar att tanken med att 50 % av tjänstepensionen ska förvaltas i en traditionell försäkring är att kapitalet garanteras att inte minska i värde så som en fondförsäkring kan göra, samt att informationen till spararna till stor del styrs av finansinspektionens regelverk.

Utskottet ställer sig bakom Förbundsstyrelsens uppfattning.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionens första och tredje yrkande

att intentionen i andra yrkandet **redan beaktas** då många valmöjligheter finns

Ärende: 18.08 Jämställda löner

Motionären anser att några formuleringar under Våra Åsikter i det Inkomstpolitiska programmet, under rubriken Jämställda löner, inte är korrekta utan bör justeras.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **bifalla** motionärens yrkande på att texten ska ändras men med förbundsstyrelsens justerade ordalydelse.

Lönekartläggningarna måste följas av justeringar av osakliga löneskillnader

Lönekartläggningar görs i syfte att upptäcka osakliga löneskillnader som kan bero på kön. Däremot behöver påföljderna för de företag som inte efterlever lagen och rättar till osakliga löneskillnader skärpas, så att lagens intentioner efterlevs. Diskrimineringslagens regler om aktiva åtgärder bör bli semi-dispositiva så att parterna kan föra in sanktioner och andra påtryckningsmedel i kollektivavtalen och därmed på ett bättre sätt kontrollera att lönekartläggningarna sker och uppnår sitt syfte. Justeringar av osakliga löneskillnader skall ske utanför ordinarie lönerevision.

Ärende: 18.09 Motverka åldersdiskriminering vid anställning

Motionsförfattarna vill med ny text klargöra förbundets ställning i villkoren för äldre medlemmar som är eller vill vara aktiva på arbetsmarknaden

Utskottet föreslår fullmäktige besluta enligt styrelsens förslag

att **avslå** motionen att införa ny åsikt i det näringspolitiska programmet till förmån att det redan finns i det Jämställhets- och mångfaldspolitiska programmet

Ärende: 18.10 Löneutveckling för ingenjörer

Motionen resonerar om att löneutvecklingen för ingenjörer har halkat efter andra yrkesgrupper och vad som kan göras åt det. Ett flertal förslag förs fram såsom att FUM och avtalsdelegationer ska involveras i beslut om siffran, strukturskrivningar i löneavtalen, återinföra ÅKB mm.

Vi föreslår fullmäktige besluta:

1. Att förbundet arbetar in i avtalskraven att lönejusteringar hanteras utanför lönerevisioner samt att dessa inte ingår i märket/stupstock på aktuella avtalsområden
2. Att förbundet ta upp i avtalskraven krav balanserade stupstockskrivningar
3. Att förbundet arbetar för att återinföra ÅKB
4. Att förbundet arbeta för att införa en strukturdel i kollektivavtalen utöver märket
5. Att förbundet tillsätter en arbetsgrupp som belyser effekter av märke för ingenjörerna samt att ta fram förslag som skulle förbättra dagens system.
6. Att förbundet involverar FUM eller avtalsdelegationer i beslutet om siffran om lönekrav som förhandlas fram inom FI
7. Att förbundet ta en tydlig strategi för sättning av lönekrav som FUM kan godkänna

Utskottet har fört långa och ingående resonemang om motionens yrkanden och även behandlat ett antal förslag på ändringsyrkanden.

Utskottet har diskuterat motionens yrkande nr 5 och för in en protokollsanteckning.

Utskottet hade en lång diskussion om att-sats 6 och försökte formulera en otvetydig variant på ordalydelse för att kunna yrka på bifall. Efter att ha förstått konsekvensen av ett beslut i att-satsens riktning beslutade utskottet enhälligt att avslå att-satsen.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att intentionen i motionens första, andra och fjärde yrkanden **beaktas redan**
att **avslå** tredje, femte, sjätte och sjunde yrkandet

Protokollsanteckning:

En utredning angående märkets inverkan på ingenjörernas löner har gjorts och presenterats under ett tidigare fullmäktige.

Ärende: 18.11 Ojämställda löner nu Tack!

Motionären vill införa en skrivelse i förbundets Inkomstpolitiska program om att förbundet ska ta ställning för att ingångslöner för nyexaminerade kvinnor på populationsnivå ska vara 15 % högre jämfört med män.

Förbundsstyrelsen anser att intentionen i motionen redan beaktas i förbundets arbete samt att motionens förslag för att komma tillrätta med de skevheter som tyvärr fortfarande finns med krav på ojämställdhet och lön efter kön tror inte är rätt väg att gå.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att avslå motionen

Ärende: 18.12 Värna specialister

Motionärerna vill att Sveriges Ingenjörer måste verka för att specialister och sakkunniga medarbetare ska ha samma utvecklingsmöjligheter när det gäller lön och villkor som man har som chef och ledare.

Styrelsen svarar att mycket arbete redan görs. En rapport kommer inom närtid som belyser problemet. Med den rapporten som grund kan ett effektivt opinionsarbete föras.

Med utgångspunkt i ovanstående yttrande föreslår utskottet fullmäktige besluta

att motionens intentioner **redan beaktas** i verksamheten.

Ärende: 18.13 Strategi för löneavtal

Motionärerna skriver:

När man förhandlar rent allmänt har man en strategi för vad man vill uppnå. I vårt förbund saknas, anser vi, en skriftlig strategi när det gäller lönerna för att tydliggöra riktningen som följer från de åsikter vi för fram i förbundets inkomstpolitiska program.

1. Att uppdra åt förbundsstyrelsen att ta fram en tydlig strategi för att uppnå våra grundläggande mål när det gäller lönerna.
2. Att förbundets lönestrategi ska redovisas och godkännas på nästa fullmäktige.
3. Att förbundets lönestrategi löpande följs upp och godkänns på varje fullmäktige med de anpassningar som förbundsstyrelsen och eller Fullmäktige anser nödvändiga över tid.

Styrelsens svar:

Hur avtalens löneskrivningar ska se ut för att ge bästa resultat är en fråga för förbundets delegationer i avtalsrörelserna. De känner sina avtalsområden bäst och har uppgiften att föreslå förändringar och ta fram förslag på ändringar som ska drivas i en avtalsrörelse.

Utskottets diskussion:

Förslag till ny formulering till andra att-satsen:

Att förbundets lönestrategi ska redovisas och synpunkter inhämtas på fullmäktige

Förslag: Andra att-satsen beaktas redan eftersom verksamhetsberättelsen innehåller en halv sida om lönesatsningen.

Båda förslagen var uppe till omröstning och avslogs.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta enligt styrelsens förslag

att **intentionen** i motionens första yrkande **beaktas redan**.

att **avslå** motionens andra och tredje yrkande

Reservationer har inkommit från Jasin Arkavazi, Peter Kross och David Lindberg.

Ärende: 18.14 Slagit i taket

Motionen för fram att boxar och liknande lönesättningssystem är kontraproduktiva för kvalificerade och skickliga medarbetare samt att förbundet ska ta fram ett signalsystem som främjar skickliga ingenjörer och yrkar:

1. Att Sveriges Ingenjörer tar initiativet mot boxar och liknande lönesättningssystem som motverkar utveckling och framåtskridande i befintlig tjänst
2. Att Sveriges Ingenjörer tar fram signalsystem som främjar ingenjörer som utför ett gott värv.

Förbundsstyrelsen konstaterar att löneboxar kan bli kontraproduktiva om de hanteras på ett otydligt och felaktigt sätt men att det finns möjligheter att påverka genom MBL och skrivningar i löneavtalen.

Utskottet ställer sig bakom Förbundsstyrelsens förslag.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att intentionen i motionärens första yrkande **beaktas redan**

att **avslå** motionärens andra yrkande

Ärende: 18.15 Ökat lokalt inflytande

Motionärerna önskade att:

1. Att förbundet arbetar in i avtalskraven att lönejusteringar hanteras utanför lönerevisioner samt att dessa inte ingår i märket/stupstock på aktuella avtalsområden
2. Att förbundet i avtalskraven tar upp krav på balanserade stupstockskrivningar
3. Att förbundet fortsätter och utökar utbildningsinsatser och nätverksträffar
4. Att förbundet involverar FUM i besluten där det lokala inflytandet kan påverkas negativt

Utskottet följer styrelsens resonemang och föreslår fullmäktige besluta

att intentionen i motionens första, andra och tredje yrkande **beaktas redan**

att **avslå** motionens fjärde yrkande.

Protokoll utskott 3, arbetstid

Tid	2024-11-18, kl 14:00-16:30
Plats	RUM Skansen
Ordförande	Frans Frejdestedt
Ersättare	Björn Nyström
Ledamöter	André Johansson Suncana Bandalo Sofia Johannesson Håkan Gül Johan Granberg Johanna Holmlund Josefine Staaf Juan Pablo Sanchez Rodriguez Mikkel Lindberg Luciano Quaglia Casal Magnus Landgren Mari Larsson Maria Leufven Oscar Forsberg Lars Svensson Sovann Mong Elvira Wiklund
Utskottssekreterare	Anna Ihrfors Wikström Fia Jonsson
Övriga närvarande	Per Norlander, förbundsstyrelsen Per-Arne Lundberg, förbundsstyrelsen Bettina Kylefors, förbundsstyrelsen Johan Kreicbergs, kansliet Oscar Falk, kansliet Daniel Milovan, kansliet Sigrun Malm, kansliet

Protokoll utskott 3, arbetstid

Ärende: 18:16 Arbetstiden är otidsenlig

Utskottets utlåtande/kommentar:

Inga egentliga yrkanden, men motionären kan tänka sig att stryka den första attsatsen.

Utskottet föreslår fullmäktige att gå på förbundsstyrelsens förslag och besluta

att **avslå** motionen

Protokoll utskott 3, arbetstid

Ärende: 18:17 Sänkt normalarbetstid hanteras mellan arbetsmarknadens parter

Utskottets utlåtande/kommentar: Inga egentliga yrkanden

Magnus Landgren reserverar sig mot beslutet och tycker att motionen ska avslås.

Utskottet bifaller motionen och ställer sig bakom förbundsstyrelsens förslag till beslut

att bifalla motionärens yrkande/yrkanden och därmed

- att Sveriges Ingenjörer ska verka för att normalarbetstiden sänks genom förhandling mellan parterna och inte genom lagstiftning
- att Sveriges Ingenjörer ska vara öppna för olika metoder att sänka normalarbetstiden
- att justera texten åsiktpunkten i det arbetsmiljöpolitiska programmet till:

”För bättre balans i livet bör normalarbetstiden sänkas

Dagens arbetsliv ställer högra krav på arbetstagarna och det är viktigt med möjlighet till återhämtning. Den sänkta normalarbetstiden kan hanteras olika inom olika sektorer genom kollektivavtal. Lön och anställningsvillkor ska inte påverkas av arbetstidssänkningen.”

Protokoll utskott 3, arbetstid

Ärende: 18.18 Driv aktivt på för 30 timmars arbetsvecka med bibehållen lön

Vid diskussionerna i de öppna utskotten inkom ett yrkande på bifall, men inget yrkande lämnades vid beslutsberedande utskottet. Utskottet vill avslå motionen och därmed gå på förbundsstyrelsens förslag till beslut.

Utskottet ställer sig bakom förbundsstyrelsens förslag och föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** motionen

Protokoll utskott 3, arbetstid

Ärende: 18.19 Verka för minskad arbetsmängd/arbetstid

Utskottets utlåtande/kommentar: Det är viktigt att driva både frågan om arbetstid och frågan om arbetsbelastning (arbetsmängd). Det är två separata frågor och minskad arbetstid innebär inte automatiskt minskad arbetsbelastning, ibland t.o.m. det motsatta.

Utskottet föreslår en alternativ att-sats

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att vid översyn av de politiska programmen ta med intentionen att verka för att det under hela arbetslivet skall vara möjligt att under perioder kunna gå ner i arbetstid på samma sätt som under småbarnsåren och vid delpension.

Protokoll utskott 3, arbetstid

Ärende: 18.20 Anpassa kollektivavtalen till de individuella avtal som bortförhandlar övertiden, paragraf 2-5 i Teknikavtalet

Utskottets utlåtande/kommentar: Utskottet ser att övertid är en fortsatt viktig fråga. En del medlemmar hamnar i kläm när de individuellt förhandlar bort paragraf 2-5 i arbetstidsavtalet, och de som är nya i arbetslivet är särskilt utsatta. Lokalavdelningar bör vara uppmärksamma på hur individuella övertidsavtal används.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta om en alternativ att-sats.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **beakta** och ta med i verksamhetsplaneringen att utreda och informera om hur kollektivavtalen säkerställer att de som via individuella avtal avtalar bort arbetstidsskyddsreglerna fortsatt har ett motsvarande skydd

Protokoll utskott 3, arbetstid

Ärende: 18.21 Progressiv övertidsersättning

Utskottets utlåtande/kommentar: Inga konkreta yrkanden inför beslutsberedande utskott. Teknikdelegationen har redan med detta i diskussionerna. Utskottet ställer sig bakom FS förslag till beslut.

Utskottet föreslår fullmäktige ställa sig bakom förbundsstyrelsens förslag och besluta

att motionens **intention beaktas** och lämnas över till förbundsstyrelsen inför framtida avtalsrörelser

Protokoll utskott 3, arbetstid

Ärende: 18.22 Det måste löna sig att arbeta

Utskottets utlåtande/kommentar: Inga konkreta yrkanden inför slutet, utskottet ställer sig bakom förbundsstyrelsens förslag till beslut:

Utskottet föreslår fullmäktige ställa sig bakom förbundsstyrelsens förslag och besluta

att intentionen i motionen **beaktas redan**

Ingenjörersfullmäktige 2024
Sammanträdesdatum 2024-11-18

Protokoll utskott 4

Tid	2024-11-18, kl 14:00-16:30
Plats	Mannagrynskvärnen
Ordförande	Martin Eneling
Ersättare	Mahin Rahimi
Ledamöter	Sara Hellsten Jan Skogeby Stefan Wänstedt Mikael Åsman Albin Zymberi Ebba Jolde Hawar Balta Andreana Vojinovic
Utskottssekreterare	Torsten Kjellgren Johan Sittenfeld
Övriga närvarande	Philip Engström, förbundsstyrelsen Tara Kadir, förbundsstyrelsen Olle Dahlberg, kansliet Karin Virgin, kansliet

§ 18.23-18.29

UTSKOTT 4

Protokoll utskott 4

Ärende: 18.23 Höjning av CSN-bidraget och fribeloppsgränsen för ingenjörutbildningar och utbildningar med kompetensbrist

Utskottet såg problem i att ställa olika utbildningsinriktningar mot varandra, där vissa utbildningar premieras genom mer förmånliga studiemedel. Däremot uttrycktes en generell ambition att studenter, inom alla utbildningar, ska få bättre ekonomiska förutsättningar att klara vardagen. Det vill säga att höja studiemedlet generellt. Flera lyfte att Saco, eller Sacos studentråd, kan vara bra forum här att kroka arm med då flera aktörer där har samma ambition som uttrycktes i utskottet. Yrkandet som inkom (se nedan) föreslogs att avslås av utskottet, eftersom det riskerar att bli ett resurskrävande uppdrag där det inte är självklart hur förbundet ska använda resultatet. Förbundet har nyligen, i samband med förslaget om polisutbildningar, uttalat sig kritiskt till att differentiera studiemedel till olika utbildningsinriktningar.

Följande yrkande inkom från Måns Östring:

(#2) 18:23 Utred ekonomiska incitament

Uppdra till FS att göra en omvärldsspaning gällande frågan kring om ekonomiska incitament kan vara ett lämpligt medel för att öka intresset för vissa utbildningar. Denna typ av incitament används i många andra sammanhang. Ibland i form av skattelättnader ibland på annat sätt. Beroende på vad den utredningen kommer fram till att FS föreslår modifieringar i relevant program.

Innan man kan avgöra om det är en bra ide att införa ekonomiska incitament detta område så behöver man göra en mindre omvärldsanalys och titta på hur andra länder använt denna typ av incitament och om det fungerat. Stipendier är en annan form av ekonomiskt incitament som ofta används. Lämpligtvis kan en sådan mindre omvärldsspaning göras genom en snabb sökning samt en fråga till våra systerorganisationer i de internationella nätverk om de känner till den typen av incitament i deras länder. Får man ingen träff vid en sådan omvärldsspaning är det tillräckligt för att släppa frågan.

En del av bakgrunden är att dagens styrsystem där regeringen försöker få lärosätena att påverka studenternas intresse för att öka söktrycket på vissa yrken är en modell som inte fungerar. Te.x. är det vanligt att regeringen försöker detaljstyra med så kallade nybörjarplatser. Dock är styrmodellen ett takbelopp där lärosätena själva ska stå för dimensioneringen utifrån intresse och arbetsmarknadens behov.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **avslå** yrkandet att göra en omvärldsspaning om andra länder använder ekonomiska incitament för att öka intresset för tekniska utbildningar.

att **avslå motionen.**

Protokoll utskott 4

Ärende: 18.24 Examination för verkligheten

Utskottet anser att examination bör mäta både kunskaper och förståelse men att det är viktigt att formerna utvecklas med hänsyn till ny teknik och nya krav i en förändrad yrkesroll. Fokus i en ingenjörutbildning bör inte ligga på att memorera. I många kurser är det tillåtet för studenter att använda formelsamling eller digitala verktyg. Utskottet konstaterar dock att det skiljer mycket mellan olika utbildningar och högskolor vilket kan uppfattas som orättvist. Man behöver samtidigt ha respekt för att den enskilde läraren är den som har ansvaret för att bedöma vilka examinationsformer som är lämpliga i en viss kurs. Två snarlika yrkanden inkom med föreslagna omformuleringar av motionens att-sats, där ett yrkande avslogs och ett bifölls. Flera i utskottet varnade för risker med att förbundet tydligt tar ställning i en fråga som ligger inom enskilda lärares ansvarsområden.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **bifalla motionen** men med en reviderad skrivelse enligt nedan, och därmed föra in texten i Sveriges Ingenjörers utbildningspolitiska program.

”Examinationerna vid lärosätena bör fokusera på förståelse och tillämpning av kunskap för problemlösning. Användning av lämpliga hjälpmedel ska tillåtas under examination för att minska betoningen av minnesprövning och istället säkerställa prövning av kunskap och färdigheter.”

Protokoll utskott 4

Ärende: 18.25 Införande av Co-op program för studenter

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet tyckte att modellen som finns vid Umeå universitet är ett intressant exempel att hämta inspiration ifrån. Co-op, i den form som den beskrivs av motionären, kan snarare ses som ett betalt sommarjobb än en praktikkurs som del av en ingenjörutbildning. Samtidigt lyftes frågan att exportera modellen till fler lärosäten är en uppgift för lärosäten och arbetsgivare, och att Sveriges Ingenjörers inflytande och möjlighet att påverka just här är begränsad.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **bifalla** förbundsstyrelsens förslag och därmed överlämna till förbundsstyrelsen att beakta intentionen i motionen för verksamhetsplanering

Protokoll utskott 4

Ärende: 18.26 Praktik som del av ingenjörutbildning

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet underströk betydelsen av praktik på ingenjörutbildningen. Det är viktigt att bryggan mellan studierna och arbetslivet underlättas, och där är praktiken en nyckel. Utmaningar lyftes att näringslivet inte alltid har tid och möjlighet att placera rätt praktikant på rätt plats i rätt tid. En annan utmaning lyftes att lärosätena har knappa resurser, och därför har svårt att lägga stora ansträngningar på att ordna praktikplatser till sina studenter. Utskottet diskuterade också att det viktiga syftet att ingenjörstudenter får erfarenhet från arbetslivet under utbildningen kan ta olika former. Det var inte självklart för alla i utskottet att en praktik genom lärosätet, där studenten får högskolepoäng och studiemedel från CSN, är den bästa formen. Betalda sommarjobb eller extrajobb under terminerna fördes också fram som möjliga former med samma syfte. Åsiktsformuleringen i förbundsstyrelsens förslag ansågs inte tillräckligt skarp, varför några redaktionella ändringar gjordes. Yrkandet om avslag (se nedan) diskuterades. Utskottet ansåg att yrkandets intentioner redan omfattas i förslaget till beslutet.

Följande yrkande inkom:

(#1) Yrkar avslag
Jag yrkar avslag.

Praktik är viktigt, men möjligheter till det kommer i överflöd efter utbildningen. Vi har idag inget större problem med arbetslöshet bland ingenjörer, de allra flesta får jobb och därmed arbetslivserfarenhet. Jag vill värna om den generella och oberoende teorigrund som utbildningstiden ger och inte att tiden till det minskas.

Kvalitén och värdet av en sådan praktik som föreslås i motionen är svår att säkra. Det är svårt att få företag att engagera sig i studenten på det sätt som önskas.

Däremot har jag full förståelse för de som vill ut i arbetslivet och få en insikt i hur de teoretiska grunderna tillämpas. Det man skulle kunna göra, genom ett annat yrkande, är att föreslå att vi arbetar för att både förbundet och högskolorna ska göra insatser för att underlätta att skapa och hitta relevanta sommar- eller extrajobb som kan fylla det här behovet, men att det är utanför utbildningen och inte ger högskolepoäng.

Utskottet föreslår enhälligt fullmäktige besluta

att bifalla motionen motionärens yrkande och därmed i Sveriges Ingenjörers utbildningspolitiska program införa följande åsiktsformulering:

”Ingenjörutbildningar på högskolenivå bör erbjuda studenter en valfri praktikkurs inom ramen för utbildningen”

Protokoll utskott 4

Ärende: 18.27 Öka samverkan mellan industri och skola - få ingenjörer i världsklass!

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet anser generellt att samverkan mellan ingenjörutbildningarna och näringslivet är mycket positivt och bör stimuleras. Samverkan kan också ske i många olika former och kan behöva anpassas efter vad som är lämpligt på en viss utbildning eller i en viss region. Ett problem ur högskolans perspektiv är de sedan många år minskade resurserna per student som får till effekt att kurserna tvingats fokusera på innehållet i sig snarare än på samverkan. Det utbildningspolitiska programmet hanterar också redan frågan om samverkan.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att avslå motionen och följer i stället förbundsstyrelsens förslag att bevara nuvarande skrivning i det utbildningspolitiska programmet.

Protokoll utskott 4

Ärende: 18.28 Grön omställning

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet anser att grön omställning är ett vedertaget begrepp för att beskriva den omvandling som näringsliv och samhället i sin helhet nu genomgår. Det vore därför olämpligt om förbundet inte skulle kunna använda det. Samtidigt finns det flera andra begrepp, såsom hållbar utveckling och resiliens, som också är lämpliga i andra sammanhang. Ett yrkande inkom (se nedan), men eftersom utskottet hade svårt att tydligt se en intention i motionen så valde utskottet att gå på förbundsstyrelsens förslag.

Följande yrkande inkom:

(#1) Beaktas, Opinion och ställningstagande

Motionären tackar för svaret från FS.

Motionären är fullt medveten att det är yrkandet som FS har tagit ställning till.

Motionären hoppas att intentionen i motionen kan beaktas utan fullständig avhållsamhet från begreppet som det yrkas på.

Motionären efterlyser ett tydligare ställningstagande i frågor som rör industrietableringar.

Med hänvisning till detta yrkar motionären att:

Intentionen i motionen ska beaktas.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att avslå motionen om att inte använda begreppet “grön omställning”

Protokoll utskott 4

Ärende: 18.29 Våra Utgångspunkter i Miljö- och klimatpolitiska programmet kortas till en sida

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet framförde att kortfattade texter har ett egenvärde i vår tid där människors uppmärksamhet och tid att läsa är begränsad. Samtidigt vore det olyckligt om just IT-aspekter inom miljö och klimat skulle gå förlorade i programmets reviderade utgångspunkter. Utskottet ifrågasatte också angelägenheten att göra mindre revideringar likt detta i förbundets politiska program. De politiska programmen ska fungera som riktning och vägledning i verksamheten och publiceras på förbundets hemsida. Innehållet anpassas i budskap, rapporter, artiklar och liknande. Ett yttrande inkom (se nedan). Utskottet önskar lämna yttrandet som ett medskick till förbundsstyrelsen.

Yttrandet:

(#1) Hållbarhet!!

** Samhället är på många sätt mkt sårbart. Vad händer t ex om mobilt bank-ID kollapsar?! Hur gör vi samhället mindre sårbart?*

** Om en maskin, apparat eller annat går sönder så är det ofta billigare att köpa nytt i st för att reparera. Produkter bör utformas för att vara reparerbara!*

** Icke-kompatibilitet leder till ökad materialåtgång, t ex olika gränssnitt på sladdar/kontakter. Standardisering och kompatibilitet är bra för planeten!!!*

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att bifalla motionen och därmed förkorta Våra utgångspunkter i det miljö- och klimatpolitiska programmet.

Protokoll utskott 5

Tid	2024-11-18, kl 14:00-15:10
Plats	Stadshuset, Elite Hotel Marina Tower, Nacka
Ordförande	Mikael Goldberg
Ersättare	Anke Krönert
Ledamöter	Zaid Al Obidi Lovisa Appelberg Anna Ekebro Susann Lindqvist Håkan Lönnqvist Gunnar Parkefelt Sara Sarwari Audun Tengs
Utskottssekreterare	David Ekstrand Annika Prine
Övriga närvarande	Ulrika Lindstrand, förbundsstyrelsen Ulf Nordberg, förbundsstyrelsen Josefin Rojas Vazquez, förbundsstyrelsen Ola Sundström, kansliet

§ 5 UTSKOTT

Protokoll utskott 5

Ärende: 18.30 Tjänstepolitiskt program

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet konstaterar att det kan finnas viktiga politiska frågor som är specifika för privat respektive offentlig tjänstesektor och att förbundet kan behöva lyfta fram dessa frågor mera än idag. Frågan hur detta ska göras, exempelvis i form av ett separat program, behöver utredas närmare.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att förbundsstyrelsen med **beaktande** av vad som sägs i motionen får i uppdrag att senast till fullmäktige 2026 presentera en utredning kring hur förbundet bättre kan adressera eventuella politiska frågor som rör privat respektive offentlig tjänstesektor.

Protokoll utskott 5

Ärende: 18.31 AI-politiskt program

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet konstaterar att utvecklingen av AI sannolikt kommer att få en genomgripande påverkan på ingenjörernas arbetsliv och arbetsmarknad, samt en stor påverkan på andra områden av intresse för förbundet såsom energi och hållbarhet. Förbundet kommer att behöva följa utvecklingen mycket noga och kontinuerligt öka sin kompetens, bland annat genom att tillvarata kunskaper hos förbundets yngre medlemmar. Det är dock i dagsläget ännu för tidigt att avgöra om de samhällspolitiska åsikterna kring AI bör samlas i ett separat program eller om de bör återfinnas i flera olika program.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **beakta** intentionerna i motionen att utveckla förbundets politik rörande AI och lämna över frågan till förbundsstyrelsen för hantering.

Protokoll utskott 5

Ärende: 18.32 Stöd till chefer/ledare som har medarbetare utanför “normalspektrat”

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet konstaterar behovet av att chefer, ledare, kollegor och förtroendevalda bemöter medarbetare som individer med respekt för att vi är olika som personer och fungerar på olika sätt på jobbet.

Att fortsatt verka för ett välfungerande anställningsskydd och ett bra arbetsmiljöarbete är en viktig faktor för att säkerställa ett arbetsliv som har plats för alla. Det är dock svårt för förbundet att ta över ett ansvar som ytterst åligger arbetsgivaren. Förbundet kan länka förtroendevalda och medlemmar vidare till sakkunnig information.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att **i verksamheten beakta** motionens intentioner om att bättre stödja chefer, kollegor och förtroendevalda som möter medarbetare som har egenskaper som ligger utanför normalspektrat i ett NPF-perspektiv, och att förbundet ska lyfta dessa frågor i förhandlingsrum och samverkansforum där arbetsgivarna deltar. Detta kan ske exempelvis genom att underlätta för medlemmar och förtroendevalda att hitta information om internt och externt stöd på förbundets hemsida och att stärka utbildningen för förtroendevalda.

Protokoll utskott 5

Ärende: 18.33 Stöd till förtroendevalda gällande bakgrundskontroller

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet konstaterar att mängden bakgrundskontroller ökar och att frågan är ytterst komplex. I många fall råder det stor oklarhet kring vem det är som utför kontrollerna och vad som kontrolleras, vilket minskar transparensen och rättssäkerheten i anställningsprocessen samt försvårar för den arbetssökande att förstå nekande anställningsbeslut. Förbundet behöver arbeta för att öka sin kompetens och ta fram material till stöd för förtroendevalda inom såväl privat som offentlig sektor.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att i enlighet med förbundsstyrelsens förslag **beakta** motionens förslag om att utreda hur vi kan arbeta för att minska risken för diskriminering och intrång i den personliga integriteten vid bakgrundskontroller, och att informera/utbilda förtroendevalda om hur de kan ge stöd till medlemmar och verka för en lämplig balans mellan behovet av att utföra bakgrundskontroller och skyddet för den personliga integriteten.

Protokoll utskott 5

Ärende: 18.34 Hyr en ingenjör

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet ser värdet av att öka barns och ungas intresse för teknik och vetenskap och ser att det vore värdefullt om fler ingenjörer som vill kan komma ut och presentera ingenjörsyrket i skolorna under rubriken "Vad gör en ingenjör?". I diskussionen har framkommit att det finns befintliga tjänster, exempelvis organisationen Mentor, som tillhandahåller liknande tjänster idag. Det konkreta yrkandet i motionen om att ordna en förmedlingstjänst är för specifikt men utskottet ser en möjlighet att öka informationen till medlemmarna.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att** **avslå** motionens förslag om att ordna en förmedlingstjänst, och göra den känd bland grundskolelärare och gymnasielärare, där de kan söka efter en hågad ingenjör
- att** **beakta** intentionen i motionen att genom olika informationskanaler stimulera medlemmar att engagera sig för att sprida information om ingenjörsyrket i skolorna, samt informera om olika vägar för att göra detta

Protokoll utskott 5

Ärende: 18.35 Sponsor till First Lego League

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet konstaterar att förbundet arbetar aktivt för att påverka politiska aktörer att öka teknikintresset hos barn och unga. Utskottet välkomnar ansatsen att fortsatt stödja evenemang som stimulerar ungas teknikintresse och välkomnar medlemmar att höra av sig till kansliet eller till distriktet med konkreta förslag. Förbundet ger exempelvis stöd till Tekniska museet och hanterar frågor om stöd till andra arrangemang i takt med att de kommer in. Distrikten kan äska pengar från förbundet till stöd till arrangemang i samband med sin budget- och verksamhetsplanering.

Utskottet instämmer i förbundsstyrelsens yttrande att fullmäktige inte bör besluta om frågor av operativ karaktär utan låta det vara upp till förbundskansliet att ta ansvar för i hanteringen av verksamhetsbudgeten.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att** med påtalande av vikten av att främja arrangemang som stimulerar teknikintresset hos barn och unga,
- att** **avslå** motionens yrkande om att fullmäktige ska besluta att förbundet ska vara sponsor för First Lego League-tävlingarna i Sverige, med hänvisning till att sådana beslut lämpligen fattas av kansliet och distrikt.

Protokoll utskott 5

Ärende: 18.36 Utökat solidaritetsarbete

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet instämmer i förbundsstyrelsens yttrande att det ligger utanför förbundets verksamhet att ha synpunkter på andra samhällsfunktioner såsom polisens agerande mot demonstranter, och att förbundet redan samarbetar solidariskt med andra fackförbund i Sverige och i världen.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att avslå motionen.

Protokoll utskott 6 - Ekonomi

Tid	2024-11-18, kl 14:00-16:30
Plats	Marina Hotell, Nacka Saltsjöqvarn - Waldemarsudde
Ordförande	Per Beremark, fullmäktigeledamot
Ersättare	Carolina Gomez Lagerlöf, fullmäktigeledamot
Ledamöter	Måns Östring, ledamot Katarina Wigginton, ledamot Sonia Sangari, ledamot Mher Kiumgyan, teknologledamot Akash Mernedi, teknologledamot Mohanad Abugharbia, teknologledamot Patrik Milton, ledamot Anders Eriksson, ledamot Johan Tärbo, ledamot Anders Ripa, ledamot Henrik Lundin, ledamot Tibor Muhi, ledamot Susanne Ingsdottir, ledamot
Utskottssekreterare	Magnus Bäckström, kansliet
Övriga närvarande	Fares Abugharbia, förbundsstyrelsen Marcus Suurküla, förbundsstyrelsen Per Norlander, förbundsstyrelsen Jens Jacobsson, kansliet Marianne Lagerstedt, kansliet Natasha Kavalic, kansliet Lotta Ljungqvist, arbetstagarledamot styrelsen

UTSKOTT Ekonomi

Protokoll utskott 6 - Ekonomi

Ärende: 18.37 - Redovisa arvoden

Utskottet konstaterar att det av diskussionerna tydliggjorts att det är önskvärt med en öppen och transparent redovisning av förbundsstyrelsens och förbundsdirektörens arvoden för externa uppdrag knutna till uppdraget. Alla externa uppdrag redovisas redan idag i årsredovisningen, däremot redovisas inte storleken på dessa arvoden. FS förslag till fullmäktige innebär att storleken på externa arvoden fortsättningsvis kommer att redovisas i årsredovisningen avseende 2024 och redovisas på FUM med start 2025 och således första gången avse externa arvoden avseende år 2024. Utskottet ställer sig genom detta konstaterande bakom FS förslag. Utskottets förslag innebär inte någon förändring eller inskränkning av den förteckning över externa samarbeten som nu biläggs årsredovisningen.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att** anse motionen **beaktas redan** då alla externa uppdrag redan redovisas i årsredovisningen och att valberedningen bereder storleken på förtroendevaldas arvoden och fullmäktige beslutar.
- att** **beakta** intentionen att förbundsstyrelsens samt förbundsdirektörens fasta arvoden från externa uppdrag knutna till uppdraget redovisas i årsredovisningen.

Protokoll utskott 6 - Ekonomi

Ärende: 18.38 - Fackföreningsägd bank

Utskottets konstaterar att det finns ett intresse att närmare klargöra förutsättningarna för hur det skulle kunna gå att genomföra något motsvarande som i Danmark för medlemmar i Sveriges Ingenjörer utan att knyta en sådan analys specifikt till någon särskild aktör eller några särskilda förutsättningar.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att** anse motionen **beaktas redan** gällande första yrkandet att inleda förhandlingar.
- att** andra yrkandet **avslås**.
- att** ge FS i uppdrag att ta frågeställningen vad gäller den danska modellen gällande partnerskapet med Lån & Spar Bank vidare till SACO.

Protokoll utskott 6 - Ekonomi

Ärende: 18.39 - Aktivt ägande för kollektivavtal

Utskottet konstaterar att diskussionerna som förevarit sammanfattningsvis innebär att den i motionen föreslagna vägen för att främja kollektivavtalstecknande inte är önskvärd. Intresset för att träffa kollektivavtal bör utgå från medlemmarna vid den aktuella arbetsplatsen.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att avslå motionen.

Protokoll utskott 6 - Ekonomi

Ärende: 19.01 - Proposition Budget och årsavgifter 2025

Utskottets utlåtande/kommentar

Diskussion uppkom kring om den föreslagna avgiftshöjningen avseende medlemskategorin yrkesverksam medlem 66+ ligger inom budgetdirektivets ramar om tillåten ökning med högst två procent per år över en rullande femårsperiod. Utskottets uppfattning är att så är fallet då den höjning som nu föreslås för gruppen 66+ har föregåtts av flera års sänkningar på grund av att gruppen inte omfattas av inkomstförsäkringen. Sammantaget innebär därför inte den föreslagna höjningen att gruppens medlemsavgift ökar med mer än tio procent över en rullande femårsperiod.

För det fall en avgiftshöjning genomförs är det av vikt att såväl medlemmar som förtroendevalda informeras, varje grupp med beaktande av den gruppens behov, om varför en avgiftshöjning genomförs och vilka faktiska förmåner medlemskapet innefattar. För det fall en avgiftshöjning inte genomförs kommer budgetdirektivet inte kunna hållas.

A-kassan kommer att höja medlemsavgiften 2025 så en avgiftshöjning kommer oavsett fullmäktiges beslut att upplevas av medlemmarna.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att fastställa Förbundsstyrelsens förslag till budget och årsavgifter 2025 enligt proposition 19.01.

Patrik Milton reserverar sig mot utskottets förslag och föreslår istället

att medlemsavgiften lämnas oförändrad.

Protokoll utskott 6 - Ekonomi

Ärende: 19.02 - Proposition Budget- och verksamhetsdirektiv 2026

Utskottets utlåtande/kommentar

Utskottet har inte sett någon anledning att justera något i propositionen.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att fastställa budget- och verksamhetsdirektiv avseende 2026 i enlighet med proposition 19.02

Protokoll utskott 7

Tid	2024-11-18, kl 14:00-16:30
Plats	Dannviken
Ordförande	Philip Stankovski
Ersättare	-
Ledamöter	Pia Hill Patricia Quaglia Christina Eklöf Johan Ingberg
Utskottssekreterare	--
Övriga närvarande	-- -- --

UTSKOTT 7

Protokoll utskott 7

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

- att Sveriges Ingenjörers förbundsordförandes uppdrag är på heltid och att ersättning och villkor fastställs enligt utskottets reviderade *bilaga 1, Ersättning och anställningsvillkor för heltidsordförande.*
- att fast arvode ej utbetalas till förbundsordförande för period som hen är verksam på heltid för förbundet.
- att faktorer för samtliga uppdrag lämnas oförändrade (teknologerna tillförs en faktor) och att arvoden enbart räknas upp i takt med medlemmarnas löneökningar.
- att fastställa arvoden 2025 till förbundsstyrelse, valberedning och revisorer med basen = ingenjörsmedellön för medlemmar i Sveriges Ingenjörer¹ 2023²:

Uppdrag	Fast arvode Bas * faktor	Rörligt arvode per sammanträde Bas * faktor
Förbundsordförande ³	π^2	-
Förste och andre vice förbundsordförande	$(\pi^2)/2$	-
Övrig förbundsstyrelseledamot	0,50	0,025
Revisor (förtroendevald) Valberedningsledamot	0,25	0,025

- att fastställa arvode 2025 till Teknologråd och Teknologstyrelse med basen: Medellön nyexaminerad alla medlemmar 2023⁴

Uppdrag	Fast arvode	Rörligt arvode per sammanträde Bas * faktor
Teknologstyrelse	0,050	0,010
Teknologråd	-	0,010

¹ Saco lönesök, samtliga medlemmar i Sveriges Ingenjörer (inga ytterligare filter). Medellön 2023 = 59 268 kr, ibid

² 2023 (genomförd hösten 2023) är den senaste statistiken som är tillgänglig.

³ Fastarvode utgår ej till förbundsordförande vid beslut om heltid och månadsersättning.

⁴ Saco lönesök, samtliga nyutexaminerade medlemmar i Sveriges Ingenjörer (inga ytterligare filter) medellön 2023 37 560 kr

Protokoll utskott 7

- att för den auktoriserade revisorn utgår arvode och kostnadsersättning enligt avtal mellan förbundet och den valda revisionsbyrån
- att arvode för andra uppdrag fastställs av förbundsstyrelsen
- att års- och mötesarvode utbetalas för samtliga utom förbundsordförande (vid val av heltidsmodell) i efterskott vid årets slut och hanteras enligt vid varje tidpunkt gällande attestinstruktion för förbundet
- att fastställa Regler för kostnadsersättning 2025, enligt möteshandling 20.01
- att arvode och regler för kostnadsersättning gäller för tiden 2024-11-20 – fullmäktiges ordinarie möte 2025.

Protokoll utskott 7

Bilaga 1

Heltidsordförande, ersättning och anställningsvillkor

Ersättning och anställningsvillkor

Ordförande visstidsanställs på heltid under mandatperioden vid förbundskansliet och följer därmed motsvarande kollektivavtalade anställningsvillkor som finns för medarbetare och chefer på kansliet. Anställning är utan rätt till övertidsersättning. Vid anställning utgår inget ordförandearvode från Sveriges Ingenjörer. Anställningen likställs med en företagsledande position och omfattas därmed inte av LAS, (lagen om anställningsskydd).

~~Medianen~~ **Övre kvartil** av fast lön för alla medlemmar i Sveriges Ingenjörer som är företagsledare/VD/GD m.fl.; utan rätt till särskild övertidsersättning.⁵ Ersättningen betalas ut månatligen. Ersättningen revideras årligen på Ingenjörersfullmäktige utifrån senaste lönestatistiken.

Stationeringsort

Bostadsort (dvs där hen är folkbokförd). Valberedningen har delegation att besluta om bostads- och reseförmån för den händelse att ordföranden inte är bosatt i Stockholm och det krävs för arbetets utförande.

Övernattningsförhållanden i Stockholm och övriga landet

Förbundsordförandens ska erbjudas övernattningsmöjligheter när dagspendling inte är möjligt/rimligt.

Resor i tjänsten

Förbundsordföranden erhåller ersättning för resor i tjänsten. Eventuellt årskort på resebolag som förbundet bekostar får endast användas för resor i tjänsten. Vid resor med egen bil utgår ersättning i enlighet med kansliets avtal.

Traktamente

Inget traktamente vid resor inom Sverige.

⁵ Ersättningen för 2025 föreslås därmed bli 128 000 kr/månad.

Protokoll utskott 7

Pensionsvillkor

Pensionslösning motsvarande ITP-avtalet via tecknat kollektivavtal för förbundskansliet.⁶

Redovisning av uppdrag

Ordförandens externa uppdrag, fasta arvoden och förmåner ska redovisas i Sverige Ingenjörers årsredovisning. Uppdragen får inte vara förtroendeskadliga eller arbetshindrande.

Avslutande av tjänst vid mandatperiodens slut

Omställningsstöd

Om förbundsordförande vid kommande Ingenjörfullmäktige inte skulle bli återvald, utgår ordinarie ersättning tills dess nytt arbete erhållits, dock längst sex (6) månader efter avslutad mandatperiod. **Ordförande erhåller ett omställningsstöd hos TRR eller motsvarande aktör.**

Uppsägning innan mandatperiodens slut

Uppsägningstid under mandatperioden för ordförandens anställningsavtal är 6 månader ömsesidigt.

Vid uppsägning har förbundet rätt att skilja ordföranden, från befattningen med förbundets angelägenheter under uppsägningstiden eller del av denna. I sådant fall har ordföranden rätt att ta annan anställning eller bedriva egen verksamhet under förutsättning att detta inte innebär en med förbundet konkurrerande eller förtroendeskadlig verksamhet. Lön, pensionsförmåner och andra förmåner från sådan anställning eller verksamhet ska räknas av från ordförandens motsvarande förmåner från förbundet. Ordföranden ska löpande informera förbundet om sådana inkomster.

Avsked

Förbundet har rätt att avskeda ordföranden med omedelbar verkan om ordföranden grovt har åsidosatt sina åligganden enligt lag eller anställningsavtal. Sker sådant avskedande förlorar ordföranden all rätt till uppsägningslön samt rätten till andra anställningsförmåner efter avskedandet.

⁶ Förbundet har både ITP 2 och ITP 1.

Protokoll utskott 7

Vice ordförande träder in om ordförande slutar under mandatperioden

Om ordföranden avgår och vice ordföranden övertar uppdraget på heltid ersätts vederbörande fram till Ingenjörfullmäktige enligt det ovanstående gällande Ordföranden.

Om ordföranden blir indisponerad under begränsad tid och vice ordförande övertar uppdraget på *heltid* eller *deltid* ersätts vederbörande under uppdragets utförande enligt vad som gäller för ordföranden. Valberedningen har mandat att i samråd med tillträdande förbundsordförande avgöra om det blir heltid eller deltid.

Protokoll utskott 7

REGLER FÖR KOSTNADSERSÄTTNING TILL FÖRTROENDEVALDA 2025

(inrikes och utrikes förrättning)

Syftet med dessa regler är att förtroendevald ska ersättas för sina verkliga kostnader för att kunna fullgöra sitt uppdrag. Då reglerna inte täcker varje tänkbar situation förutsätts att berörd förtroendevald väljer färdstätt, logi och måltid med hänsyn till såväl förbundets ekonomi, sin egen situation samt miljön. Vid tveksamhet ska alltid förbundskansliet kontaktas så att ingen diskussion om kostnader behöver uppstå i efterhand.

Traktamenten utgår inte.

Kostnadsersättning utbetalas i efterskott mot skriftlig räkning. Till räkningen ska bifogas verifikationer i original. Räkningen bör vara inlämnad senast en månad efter förrättningen, dock allra senast 31 januari året efter förrättningen.

Förlorad ordinarie arbetsförtjänst

För förtroendevald med centralt uppdrag (Ingenjörfullmäktige, förbundsstyrelse, valberedning, revisorer, förhandlingsdelegationer etc.) ersätter förbundet förlorad ordinarie arbetsförtjänst, i form av tjänstledighetsavdrag eller motsvarande, enligt arbetsgivarintyg. **Intyget ska styrka inkomstbortfall.**

För uppdrag i distrikt eller yrkesföreningar ersätts förlorad arbetsförtjänst endast om kansliet godkänt ersättningen i förväg.

Förbundsdirektören får, i samråd med valberedningen och revisorerna, träffa överenskommelse med förtroendevald och dennes arbetsgivare om annat sätt för utbetalning av ersättning för förlorad ordinarie arbetsförtjänst. Sådan överenskommelse ska vara skriftlig.

Resekostnad

Resor med tåg, flyg eller båt ersätts normalt för icke ombokningsbar andraklassbiljett, ekonomiklassbiljett eller motsvarande "lågpris". Ombokningsbar biljett ersätts i de fall som tider kan komma att ändras, t ex i samband med förhandlingar. Resor ska planeras under beaktande av tid-, miljö- och hälsohänsyn.

Lokalresor ersätts normalt för allmänna (kollektiva) färdmedel. Lokalresan får göras med taxi om tidsvinsten blir avsevärd.

Protokoll utskott 7

Ersättning för resa med privat bil utgår med Skatteverkets belopp för skattefri bilersättning med egen bil ⁷ samt för parkeringskostnad och eventuell trängselavgift mot kvitto.

Logikostnad

Ersättning för logikostnad utgår för hotellrum av normalstandard.

Måltidskostnad

Ersättning för egna måltidskostnader under resa längre än tre timmar utgår mot kvitto med högst 200 kr. Förbundet ersätter inte egna kostnader för starköl, vin eller starksprit.

⁷ 2025 är beloppet 25 kr per mil.

Protokoll utskott 7

Ärende: 20.07 – ordförande valberedningen

Utskottets alla beslut gällande valberedningen är beslutade i enhällighet.

Utskottet har intervjuat 4 kandidater till posten som ordförande i valberedningen. Utskottet har även intervjuat sittande ordförande och avgående kandidater från valberedningen.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att till ordförande för valberedningen välja Mari Larsson.

Protokoll utskott 7

Ärende: 20.07 b – vice ordförande valberedningen, fyllnadsväl 1 år

Utskottets utlåtande

Utskottet har intervjuat 4 kandidater till posten som vice ordförande i valberedningen.

Mikael Goldberg drog tillbaka sin kandidatur.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att till vice ordförande för valberedningen välja Sofia Johannesson.

Protokoll utskott 7

Ärende: 20.08 – tre ledamöter valberedningen

Utskottet har intervjuat 11 kandidater till posten som ledamot i valberedningen. Utskottet anser att alla kandidater är kompetenta och glädjas åt det stora intresset för uppdraget att arbeta i förbundets valberedningen.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att till ledamot i valberedningen välja

Per Beremark (omval)
Magnus Jälmlbrant (omval)
Suncana Bandalo (nyval)

Protokoll utskott 7

Ärende: 20.08 b – 2 ledamöter valberedningen, fyllnadsval 1 år

Utskottet har intervjuat 11 kandidater till posten som ledamot i valberedningen.

Utskottet föreslår fullmäktige besluta

att till ledamot i valberedningen välja

Sverker Hansson (nyval)

Per Tore Eidsvik (nyval som ledamot, omval i valberedningen)

Protokoll utskott 7

Protokoll, bilaga 2

Stadgar för Sveriges Ingenjörer

Fastställda av fullmäktige 2024
Gäller från och med 2025-01-01

1 Allmänna bestämmelser

Sveriges Ingenjörer är en partipolitiskt obunden organisation som samlar högskoleutbildade ingenjörer och teknologer.

Sveriges Ingenjörers arbete är baserat på de värderingar som kännetecknar en demokratisk rättsstat, sådana de kommit till uttryck i svensk grundlag, FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna samt den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Sveriges Ingenjörer står upp för demokrati och människors lika värde, individens förmåga och kollektivets styrka.

11 Ändamål

111 Sveriges Ingenjörer är de högskoleutbildade ingenjörernas och teknologernas intresseorganisation.

Förbundets syfte är att tillvarata medlemmarnas intressen i frågor av betydelse för deras anställningsförhållanden, utbildning och yrkesutövning.

112 Förbundet har som huvuduppgifter

att stärka de högskoleutbildade ingenjörernas konkurrenskraft, ge medlemmarna individuellt stöd och som arbetsmarknadsparter föra deras talan

att driva frågan om kvalitet i de högskoleutbildade ingenjörernas utbildning

att hävda teknikens samt de högskoleutbildade ingenjörernas betydelse för välbefinnande och utveckling.

12 Organisation

121 Förbundets centrala verksamhet handhas av fullmäktige, förbundsstyrelsen och förbundskansliet.

Särskilda centrala uppgifter handhas av valberedningen och revisorerna.

122 Distrikt är en sammanslutning av medlemmar inom ett geografiskt område utan arbetsrättsliga förhandlingsmandat eller befogenheter.

123 Förbundets lokala verksamhet handhas av lokalavdelningarna och kontaktmännen.

Protokoll, bilaga 2

13 Dokument

- 131 Fullmäktige skall i Valordningen fastställa de föreskrifter som krävs för att genomföra val av fullmäktige enligt artikel 321-329.
- 132 Fullmäktige skall i Instruktion för Sveriges Ingenjörers konfliktfond fastställa de föreskrifter som krävs för att förvalta fonden.
- 133 Fullmäktige skall i Instruktion för Sveriges Ingenjörers Utlandsfond fastställa de föreskrifter som krävs för att förvalta fonden.
- 134 Varje medlem eller grupp av medlemmar har rätt att väcka ärende i förbundet (lämna medlemsförslag).

Förbundsstyrelsen skall fastställa föreskrifter för medlemsförslag.

2 Medlemskap och avgifter

21 Villkor

- 211 Rätt till medlemskap i förbundet har den som har avlagt ingenjörsexamen omfattande minst 180 högskolepoäng vid svensk högskola eller den som har likvärdig utländsk examen och har svensk anknytning. Förbundsstyrelsen får efter särskild prövning bevilja annan person medlemskap.
- 212 Rätt till medlemskap i förbundet har den som genomgår ingenjörutbildning som skall leda fram till ingenjörsexamen om minst 180 högskolepoäng vid svensk högskola (teknolog).
- 213 Fullmäktige får efter förslag från förbundsstyrelsen utse den som särskilt har verkat för förbundets ändamål till hedersmedlem.
- 214 Förbundsstyrelsen skall fastställa föreskrifter för förbundets medlemsrekrytering.

22 Inträde

- 221 Ansökan om medlemskap i förbundet skall vara skriftlig.
- 222 Inträde skall beviljas från och med den första dagen i månaden då ansökan inkom till förbundskansliet, eller den första dagen i en senare månad enligt den sökandes val. Förbundsstyrelsen får inför hot om eller under pågående arbetsmarknadskonflikt besluta om undantag härifrån.

23 Lojalitet

- 231 Medlem skall vara lojal mot förbundet, följa dess stadgar och respektera dess beslut och överenskommelser.

24 Individuell förhandlingshjälp

- 241 Medlem har rätt att erhålla individuell förhandlingshjälp, utom i fråga som uppkommit innan inträde beviljades, efter tre månader räknat från och med den dag då ansökan om medlemskap eller återinträde inkom till förbundskansliet. Förbundsstyrelsen eller förbundsdirektören får i enskilt fall besluta om undantag härifrån.

Protokoll, bilaga 2

25 Avgifter

- 251 Medlem enligt artikel 211 och 212 skall betala av fullmäktige och förbundsstyrelsen fastställda avgifter.
- 252 Den som beviljas inträde efter den 1 januari skall för varje återstående hel kalendermånad av verksamhetsåret betala en tolfedel av fullmäktige fastställd medlemsavgift.
- 253 Medlem får ansöka om reduktion av medlemsavgift. Reduktion får beviljas endast med utgångspunkt i medlemmens inkomst av tjänst.
- 254 Förbundet återbetalar inte erlagda avgifter till den som har utträtt eller uteslutits ur förbundet.
- 255 Förbundsstyrelsen skall fastställa föreskrifter för reduktion av avgifter.

26 Utträde

- 261 Anmälan om utträde ur förbundet skall vara skriftlig.
- 262 Utträde skall beviljas i och med utgången av den kalendermånad då anmälan om utträde inkom till förbundskansliet. Förbundsstyrelsen får i enskilt fall besluta om undantag härifrån.

27 Uteslutning

- 271 Förbundsstyrelsen får utesluta medlem som är illojal.

Åtgärd som medlem vidtar som företrädare för annat legitimt intresse på grund av tjänsteåliggande eller yrkesplikt får inte åberopas som illojalitet.

Förbundsstyrelsen skall ge medlem som föreslås bli utesluten tillfälle att yttra sig innan beslut fattas.

För att utesluta medlem krävs beslut med två tredjedels majoritet av samtliga förbundsstyrelseledamöter.

- 272 Medlem som inte betalar fastställda avgifter skall uteslutas.

- 273 Förbundsstyrelsen skall fastställa föreskrifter för uteslutning.

28 Återinträde

- 281 Den som har uteslutits enligt artikel 271 får beviljas återinträde endast genom beslut av förbundsstyrelsen.
- 282 Den som har uteslutits enligt artikel 272 skall beviljas återinträde när tidigare inte betalda avgifter regleras. Förbundsstyrelsen får i enskilt fall besluta om undantag härifrån.

29 Övergångsbestämmelser

- 291 Medlem som har betalat avgift för ständigt medlemskap i Svenska Teknologföreningen är även framdeles befriad från medlemsavgift, utom den del som skall avsättas till förbundets konfliktfond.

Anmärkning

Denna bestämmelse upphör automatiskt att gälla när förbundet inte längre har någon medlem enligt denna artikel.

Protokoll, bilaga 2

- 292 Medlem som när dessa stadgar träder ikraft (1993-11-17) är befriad från avgifter enligt 1980 års stadgar, § 5, mom 8 är även framdeles befriad från medlemsavgift.

Utdrag ur 1980 års stadgar, § 5, mom 8

Medlem är från och med det verksamhetsår vederbörande fyller sjuttiofem år befriad från avgifter under förutsättning att medlemmen de tjugo föregående verksamhetsåren varit medlem och under denna tid fullgjort sina skyldigheter gentemot förbundet.

Anmärkning

Denna bestämmelse upphör automatiskt att gälla när det inte längre finns någon medlem enligt denna artikel.

- 293 Medlem som när dessa stadgar träder ikraft (2008-11-26) är befriad från avgifter enligt beslut av Ingenjörförbundet är även framdeles befriad från medlemsavgift.

Anmärkning

Denna bestämmelse upphör automatiskt att gälla när det inte längre finns någon medlem enligt denna artikel.

3 Fullmäktige

- 311 Fullmäktige är förbundets högsta beslutande organ.

32 Val av fullmäktige

- 321 Medlemmarna enligt artikel 211 väljer åttioen fullmäktigeledamöter. Ledamot väljs för fyra år räknat från och med den 1 augusti valåret.
- 322 Medlemmarna enligt artikel 212 utser inom sig fjorton fullmäktigeledamöter. Ledamot utses för ett år. Mandatperioden anges i Instruktionen till Teknologråd, Teknologstyrelse och teknologval.
- 323 Val av åttioen fullmäktigeledamöter skall ske slutet.
- Valbar är varje medlem enligt artikel 211.
- Rösträtt har varje medlem enligt artikel 211. Varje röstberättigad har en röst.
- 324 Nominering av kandidat till fullmäktige ska ske av Lista.
- 325 Lista ska nomineras av distrikt, grupp av distrikt, lokalavdelning eller grupp av lokalavdelningar, eller av minst 20 medlemmar förenade av gemensamt intresse inom förbundets verksamhetsområde. Lista ska anmälas till förbundets valberedning. Varje Lista har rätt att delta i valet om Listan och dess kandidater har godkänts av valberedningen.
- 326 Utgått [togs bort 2019 när Ingenjörfullmäktige beslutade att valmansgruppering utgår].
- 327 Val skall ske genom att medlem röstar på Lista.

Mandat fördelas enligt valordningen som fastställs av fullmäktige. Mandaten tilldelas ett efter annat den Lista som för varje gång uppvisar det största jämförelsetalet.

Protokoll, bilaga 2

Lista som erhållit lika många mandat som Listan upptar namn deltar inte längre i mandatfördelningen.

Jämförelsetalet för Lista erhålls genom att röstetalet för varje gång delas med det tal som motsvarar dubbla antalet mandat, som listan redan erhållit, ökat med ett. Uppkommer lika jämförelsetal skall företrädet avgöras genom lottning av valberedningen.

Den röstande har rätt att avge personröst genom att markera endast en (1) kandidat på Lista.

Personligt röstetal skall fastställas bara för kandidat som fått personröst från fler än P procent av dem som röstat på Listan. Talet P skall fastställas i Valordningen.

Invalsordningen för kandidaterna inom en Lista skall i första hand vara efter personligt röstetal, och den kandidat som har högst röstetal tar första plats i ordningen. Har flera kandidater lika röstetal skall deras inbördes ordning vara densamma som på Listan.

Därefter skall invalsordningen för kandidater utan personligt röstetal vara densamma som deras inbördes ordning på Listan.

- 328 Fullmäktigeledamot som är vald enligt artikel 321 och som under mandatperioden avsäger sig eller av annan anledning inte kan fullfölja uppdraget ersätts av närmaste person i tur på Listan med hänsyn till invalsordningen enligt artikel 327.

Om någon ytterligare person på Listan inte finns lämnas mandatet obesatt under resten av mandatperioden.

Fullmäktigeledamot som är vald enligt artikel 321 och som under mandatperioden inte kan närvara vid ett fullmäktigemöte eller Ingenjörsråd ersätts vid detta möte av närmaste person i tur på Listan med hänsyn till invalsordningen enligt artikel 327.

Fullmäktigeledamot som är utsedd enligt artikel 322 och som under mandatperioden avsäger sig eller av annan anledning inte kan fullfölja uppdraget ersätts av medlem som utses enligt artikel 322.

Avsägelse eller anmälan om förhinder att närvara vid ett fullmäktigemöte skall vara skriftlig.

- 329 Fullmäktigeledamot som är vald enligt artikel 321 och som väljs till förbundsstyrelseledamot ersätts i fullmäktige under den period för vilket det senare valet gäller av närmaste person i tur på Listan med hänsyn till invalsordningen enligt artikel 327.

Om någon ytterligare person på Listan inte finns lämnas mandatet obesatt under den period för vilket valet till förbundsstyrelseledamot gäller.

Fullmäktigeledamot och ersättare som är utsedd enligt artikel 322 och som väljs till förbundsstyrelseledamot ersätts i fullmäktige av medlem som utses enligt artikel 322.

Protokoll, bilaga 2

33 Fullmäktiges möten

- 331 Fullmäktige skall hålla ordinarie möte en gång årligen under november månad.

Förbundsstyrelsen skall skicka ut kallelse senast trettio dagar och föredragningslista och handlingar senast femton dagar före mötet.

Förbundsstyrelsen skall skicka ut sin och förbundsdirektörens verksamhetsberättelse och ekonomiska berättelse och revisorernas berättelse för det närmast föregående verksamhetsåret senast den 31 maj.

Förbundsstyrelsen skall skicka ut kallelse, föredragningslista, handlingar samt förbundsstyrelsens och förbundsdirektörens verksamhetsberättelse och ekonomiska berättelse och revisorernas berättelse för det närmast föregående verksamhetsåret till ersättare när denna person utsetts.

- 332 Fullmäktige skall hålla extra möte om förbundsstyrelsen beslutar det, om minst en fjärdedel av samtliga fullmäktigeledamöter eller samtliga revisorer skriftligen begär det eller om revisorerna beslutar att inte tillstyrka ansvarsfrihet.

Mötet skall hållas inom en månad räknat från och med den dag då begäran från fullmäktigeledamöterna eller revisorerna inkom till förbundskansliet eller då revisorerna beslöt att inte tillstyrka ansvarsfrihet.

Förbundsstyrelsen skall skicka ut kallelse senast femton dagar och föredragningslista och handlingar senast sju dagar före mötet.

Förbundsstyrelsen skall skicka ut kallelse, föredragningslista, handlingar samt förbundsstyrelsens och förbundsdirektörens verksamhetsberättelse och ekonomiska berättelse för det närmaste föregående verksamhetsåret till ersättare när denna person utsetts.

- 333 Förbundsstyrelseledamöterna och förbundsdirektören har närvarorätt, yttranderätt och yrkanderätt vid fullmäktiges möten.

Valberedningens ordförande och revisorerna har närvarorätt vid fullmäktiges möten och yttranderätt i ärenden inom valberedningens respektive revisorernas ansvarsområde.

Varje medlem har närvarorätt vid fullmäktiges möten. Fullmäktige får inför behandling av visst ärende eller grupp av ärenden besluta om undantag härifrån.

- 334 Fullmäktige är beslutfört när minst hälften av dess samtliga ledamöter är närvarande.

Vid omröstning har endast de närvarande fullmäktigeledamöterna rösträtt.

Beslut skall fattas med enkel majoritet av antalet röstande ledamöter om inte dessa stadgar föreskriver annat. Omröstning skall vara öppen utom vid val, där den skall vara sluten om votering har begärts eller om antalet nominerade överstiger antalet poster som skall besättas. Vid lika röstetal gäller den mening som mötesordföranden biträder som beslut men vid val skall företrädet avgöras genom lottning av mötesordföranden.

Protokoll, bilaga 2

Vid slutet vötering skall röstsedel för att vara giltig uppta lika många namn på valbara personer som valet avser. Valbar är envar som har nominerats av valberedningen eller närvarande fullmäktigeledamot och som enligt dessa stadgar är valbar.

Vid fullmäktiges möten skall protokoll föras. Protokollet skall justeras av mötesordföranden och protokolljusterarna.

Förbundsstyrelseledamöterna och förbundsdirektören har rätt att anteckna sin särskilda mening i protokollet.

Valberedningens ordförande och revisorerna har rätt att anteckna sin särskilda mening i protokollet i ärenden inom valberedningens respektive revisorernas ansvarsområde.

- 335 Motion till fullmäktiges ordinarie möte får väckas av varje medlem eller grupp av medlemmar. Motion får bara innehålla ett ämne.

För att behandlas av fullmäktige skall motion vara skriftlig och förbundskansliet tillhanda senast den 31 augusti jämnt år.

Förbundsstyrelsen skall till fullmäktige avge skriftligt yttrande över motion.

- 336 Vid ordinarie möte får ärende upptas på föredragningslistan genom beslut med två tredjedels majoritet av antalet närvarande fullmäktigeledamöter.

Ärende som avser ändring av dessa stadgar eller upplösning av förbundet skall för att kunna behandlas vara upptaget på den utskickade föredragningslistan.

- 337 Vill fullmäktigeledamot inhämta upplysning om sakförhållande inom förbundets verksamhetsområde får ledamoten vid ordinarie möte ställa skriftlig eller muntlig fråga till förbundsstyrelsen. Frågan skall ha ett bestämt innehåll.

För att besvaras av förbundsstyrelsen skall skriftlig fråga vara förbundskansliet tillhanda senast sju dagar före mötet.

Vill ledamot ställa muntlig fråga får den framföras vid fullmäktiges frågestund.

Förbundsstyrelsen skall muntligen besvara frågan vid fullmäktiges frågestund.

- 338 För att bereda ärende på föredragningslistan får fullmäktige inom sig utse utskott.

Val av valberedning skall beredas av särskilt utskott.

34 Ärenden vid fullmäktiges möten

- 341 Vid ordinarie möte jämnt år skall följande ärenden behandlas
- upprop och justering av röstlängd
 - val bland fullmäktigeledamöterna av mötesordförande och ersättare
 - val av mötessekreterare och ersättare
 - val bland fullmäktigeledamöterna av protokolljusterare tillika rösträknare
 - fastställande av föredragningslistan
 - mötets stadgeenliga utlysande
 - fastställande av mötesordning

Protokoll, bilaga 2

- förbundsstyrelsens och förbundsdirektörens verksamhetsberättelse för det närmast föregående verksamhetsåret
- förbundsstyrelsens och förbundsdirektörens ekonomiska berättelse för det närmast föregående verksamhetsåret
- revisorernas berättelse för det närmast föregående verksamhetsåret
- fastställande av resultaträkningar och balansräkningar och beslut om disposition av överskott eller täckning av underskott
- ansvarsfrihet för förbundsstyrelseledamöterna och förbundsdirektören för det närmast föregående verksamhetsåret
- frågestund
- val av särskilt utskott
- motioner
- övriga ärenden som har upptagits på den utskickade föredragningslistan
- ärenden som har upptagits på föredragningslistan enligt artikel 336
- budget för det närmast följande verksamhetsåret
- avgifter för det närmast följande verksamhetsåret
- arvode till förbundsstyrelse, valberedning och revisorer
- val av förbundsstyrelseledamöter
- val av valberedningsledamöter
- val av revisorer

Vid ordinarie möte udda år skall följande ärenden behandlas

- upprop och justering av röstlängd
- val bland fullmäktigeledamöterna av mötesordförande och ersättare
- val av mötessekreterare och ersättare
- val bland fullmäktigeledamöterna av protokolljusterare tillika rösträknare
- fastställande av föredragningslistan
- mötets stadgeenliga utlysande
- fastställande av mötesordning
- förbundsstyrelsens och förbundsdirektörens verksamhetsberättelse för det närmast föregående verksamhetsåret
- förbundsstyrelsens och förbundsdirektörens ekonomiska berättelse för det närmast föregående verksamhetsåret
- revisorernas berättelse för det närmast föregående verksamhetsåret
- fastställande av resultaträkningar och balansräkningar och beslut om disposition av överskott eller täckning av underskott
- ansvarsfrihet för förbundsstyrelseledamöterna och förbundsdirektören för det närmast föregående verksamhetsåret
- frågestund
- val av särskilt utskott
- övriga ärenden som har upptagits på den utskickade föredragningslistan
- ärenden som har upptagits på föredragningslistan enligt artikel 336
- verksamhetsinriktning för de två närmast följande verksamhetsåren
- budget för det närmast följande verksamhetsåret
- avgifter för det närmast följande verksamhetsåret
- arvode till förbundsstyrelse, valberedning och revisorer
- val av förbundsstyrelseledamöter
- val av valberedningsledamöter
- val av revisorer.

Protokoll, bilaga 2

342 Vid extra möte skall följande ärenden behandlas

- upprop och justering av röstlängd
- val bland fullmäktigeledamöterna av mötesordförande och ersättare
- val av mötessekreterare och ersättare
- val bland fullmäktigeledamöterna av protokolljusterare tillika rösträknare
- fastställande av föredragningslistan
- mötets stadgeenliga utlysande
- fastställande av mötesordning
- övriga ärenden som har upptagits på den utskickade föredragningslistan
- ärenden enligt artikel 332.

4 Förbundsstyrelse

411 Förbundsstyrelsen leder förbundets verksamhet enligt dessa stadgar och fullmäktiges beslut.

42 Förbundsstyrelse

421 Förbundsstyrelsen består av förbundsordföranden, förste vice förbundsordföranden, andre vice förbundsordföranden och ytterligare tolv ledamöter.

422 Förbundsstyrelseledamöterna väljs vid fullmäktiges ordinarie möte för tiden till och med fullmäktiges ordinarie möte två år senare.

Förbundsordföranden, förste vice förbundsordföranden och andre vice förbundsordföranden väljs jämnt år av samtliga fullmäktigeledamöter. Valbar är varje medlem enligt artikel 211 utom den som för samma period har valts till valberedningsledamot, revisor eller den som är anställd av förbundet.

Fem förbundsstyrelseledamöter väljs jämnt år och fem förbundsstyrelseledamöter väljs udda år av de fullmäktigeledamöter som har valts enligt artikel 321. Valbar är varje medlem enligt artikel 211 utom den som för samma period har valts till valberedningsledamot, revisor eller den som är anställd av förbundet.

En förbundsstyrelseledamot väljs jämnt år och en förbundsstyrelseledamot väljs udda år av de fullmäktigeledamöter som har utsetts enligt artikel 322. Valbar är varje medlem enligt artikel 212 utom den som är anställd av förbundet.

Fyllnadsval efter avgången förbundsstyrelseledamot förrättas vid fullmäktiges närmast följande möte.

423 Förbundsstyrelsen sammanträder på kallelse av förbundsordföranden eller när minst sju av dess ledamöter begär det.

Förbundsdirektören har närvarorätt, yttranderätt och yrkanderätt vid förbundsstyrelsens sammanträden.

424 Förbundsstyrelsen är beslutför när minst hälften av dess samtliga ledamöter, bland dem en av förbundsordföranden, förste vice förbundsordföranden eller andre vice förbundsordföranden är närvarande. Beslut skall fattas med enkel majoritet av antalet röstande ledamöter. Omröstning skall vara öppen. Vid lika röstetal gäller den mening som sammanträdesordföranden biträder som beslut.

Protokoll, bilaga 2

Förbundsstyrelsen får fatta beslut per capsulam om dess samtliga ledamöter är eniga om beslutet.

Vid förbundsstyrelsens sammanträden skall protokoll föras. Protokollet skall justeras av sammanträdesordföranden.

Förbundsdirektören har rätt att anteckna sin särskilda mening i protokollet.

Protokoll, bilaga 2

- 425 Förbundsstyrelsen skall
- varje år fastställa en arbetsordning för förbundsstyrelsens arbete och instruktion till förbundsdirektören enligt artikel 624
 - bereda fullmäktiges ärenden och genomföra dess beslut
 - varje år senast den 31 mars tillsammans med förbundsdirektören till revisorerna avge verksamhetsberättelse och ekonomisk berättelse för det närmast föregående verksamhetsåret. Den ekonomiska berättelsen skall innehålla resultaträkningar, balansräkningar, finansieringsanalyser och förslag till disposition av överskott eller täckning av underskott
 - besluta i principiella ärenden
 - utse förbundets ombud
 - besluta vem som skall företräda förbundets aktieinnehav
 - fastställa förbundskansliets organisation
 - anställa och entlediga förbundsdirektören
 - fastställa verksamhetsmål för det närmast följande verksamhetsåret
 - fastställa verksamhetsbudget för det närmast följande verksamhetsåret
 - fastställa riktlinjer för placering av förbundets tillgångar
 - besluta vem som får teckna förbundets firma
 - fastställa arvode och regler för kostnadsersättning för ordförande och ledamot i grupp och delegation
 - granska presidiets och förbundsordförandens protokoll.
- 426 Förbundsstyrelsen har rätt att köpa och sälja fast egendom samt utta pantbrev och upplåta pantbrev i densamma.
- 427 Förbundsstyrelsen får inför befarad eller under pågående arbetsmarknadskonflikt, om fullmäktige inte hinner sammanträda, fastställa extra avgift för att bestrida konfliktkostnader.
- 428 Förbundsstyrelsen får bemyndiga presidiet, förbundsordföranden, delegation och förbundsdirektören att besluta i ärende eller grupp av ärenden.
- 43 Presidium**
- 431 Presidiet förbereder förbundsstyrelsens sammanträden, får mellan förbundsstyrelsens sammanträden besluta i brådskande ärenden enligt artikel 425 och skall besluta i de ärenden eller grupp av ärenden som förbundsstyrelsen bemyndigat det att avgöra.
- 432 Presidiet består av förbundsordföranden, förste vice förbundsordföranden och andre vice förbundsordföranden.
- 433 Presidiet sammanträder på kallelse av förbundsordföranden eller när förste vice förbundsordföranden och andre vice förbundsordföranden begär det.
- Förbundsdirektören har närvarorätt, yttranderätt och yrkanderätt vid presidiets sammanträden.

Protokoll, bilaga 2

- 434 Presidiet är beslutfört när två av dess ledamöter är närvarande. Beslut skall fattas med enkel majoritet av antalet röstande ledamöter. Omröstning skall vara öppen. Vid lika röstetal gäller den mening som sammanträdesordföranden biträder som beslut.

Presidiet får fatta beslut per capsulam om dess samtliga ledamöter är eniga om beslutet.

Beslut i ärende enligt artikel 425 skall anmälas till förbundsstyrelsen vid dess närmast följande sammanträde.

Vid presidiets sammanträden skall protokoll föras. Protokollet skall justeras av sammanträdesordföranden och anmälas till förbundsstyrelsen.

Förbundsdirektören har rätt att anteckna sin särskilda mening i protokollet.

44 Förbundsordförande

- 441 Förbundsordföranden leder förbundsstyrelsens och presidiets arbete, får mellan förbundsstyrelsens eller presidiets sammanträden besluta i brådskande ärenden enligt artikel 425 och skall besluta i de ärenden eller grupp av ärenden som förbundsstyrelsen bemyndigat denne att avgöra.

- 442 Vid förfall för förbundsordföranden övertas dennes uppgifter av förste vice förbundsordföranden och vid förfall även för denne av andre vice förbundsordföranden.

- 443 Beslut av förbundsordföranden skall fattas efter samråd med förbundsdirektören.

Beslut i ärende enligt artikel 425 skall anmälas till förbundsstyrelsen vid dess närmast följande sammanträde.

Över beslut av förbundsordföranden skall protokoll föras. Protokollet skall justeras av förbundsordföranden och anmälas till förbundsstyrelsen.

Förbundsdirektören har rätt att anteckna sin särskilda mening i protokollet.

45 Grupp

- 451 Förbundsstyrelsen får tillsätta grupp vilken skall bereda särskilt ärende eller särskild grupp av ärenden.

- 452 När förbundsstyrelsen tillsätter grupp skall den fastställa direktiv för dess arbete.

- 453 Ordförande i och ledamot av grupp skall utses av förbundsstyrelsen.

46 Delegation

- 461 Förbundsstyrelsen får utse delegation vilken skall genomföra visst uppdrag.

- 462 När förbundsstyrelsen utser delegation skall den fastställa direktiv för dess uppdrag.

- 463 Ordförande i och ledamot av delegation skall utses av förbundsstyrelsen.

Protokoll, bilaga 2

5 Distrikt, lokalavdelning, kontaktperson och teknologråd

511 Distrikt, lokalavdelning, kontaktperson och teknologråd skall tillvarata medlemmarnas intressen.

Lokalavdelning och kontaktperson skall som lokal arbetstagarorganisation föra medlemmarnas talan.

52 Distrikt

521 Förbundets distriktsindelning fastställs av förbundsstyrelsen.

522 Distrikt bildas och utgörs av de medlemmar vars intressen det skall tillvarata.

53 Lokalavdelning

531 Lokalavdelning får vara arbetsplatsanknuten, regional eller riksomfattande.

532 Lokalavdelning bildas och utgörs av de medlemmar vars intressen den skall tillvarata.

54 Kontaktperson

541 Vid arbetsplats där lokalavdelning saknas får förbundsstyrelsen utse kontaktperson.

55 Teknologråd

551 Teknologrådet bildas och utgörs av de fjorton fullmäktigeledamöter som har utsetts enligt artikel 322 samt de två förbundsstyrelseledamöter som har valts av de fullmäktigeledamöter som har utsetts enligt artikel 322.

552 Teknologrådet skall tillvarata intressen för medlemmarna enligt artikel 212.

56 Ansvar och befogenheter

561 Förbundsstyrelsen skall fastställa distrikts, lokalavdelnings, kontaktpersons och teknologråds ansvar och befogenheter.

57 Instruktioner och normalstadgar

571 Förbundsstyrelsen skall fastställa instruktion för distrikt, normalstadgar för lokalavdelning, instruktion för kontaktperson och instruktion för teknologrådet.

6 Förbundskansli

611 Förbundskansliet verkställer förbundsstyrelsens, presidiets och förbundsordförandens beslut.

62 Förbundsdirektör

621 Förbundsdirektören leder och ansvarar för förbundskansliets verksamhet.

622 Förbundsdirektören skall bereda förbundsstyrelsens, presidiets och förbundsordförandens ärenden.

623 Förbundsdirektören skall besluta i de ärenden eller grupp av ärenden som förbundsstyrelsen bemyndigat denne att avgöra.

624 Förbundsstyrelsen skall varje år fastställa en instruktion till förbundsdirektören.

Protokoll, bilaga 2

7 Valberedning

- 711 Valberedningen bereder fullmäktiges val av de förbundsstyrelseledamöter som är medlemmar enligt artikel 211 och revisorer, bereder fullmäktiges beslut om arvoden och regler för kostnadsersättning till förbundsstyrelse, valberedning och revisorer samt genomför val av fullmäktige.

Valberedningens ordförande och vice ordförande beslutar vid behov om utformningen av kostnadsersättning till förbundsstyrelse, inom ramen för fullmäktiges beslut om regler för kostnadsersättning.

72 Valberedning

- 721 Valberedningen består av ordförande, vice ordförande och ytterligare fem ledamöter.

- 722 Valberedningsledamöterna väljs vid fullmäktiges ordinarie möte för tiden till och med fullmäktiges ordinarie möte två år senare.

Valberedningens ordförande och tre valberedningsledamöter väljs jämnt år och valberedningens vice ordförande och två valberedningsledamöter väljs vid fullmäktiges ordinarie möte udda år av samtliga fullmäktigeledamöter. Valbar är varje medlem enligt artikel 211 utom den som för samma period valts till förbundsstyrelseledamot, revisor eller den som är anställd av förbundet.

Fyllnadsval efter avgången valberedningsledamot förrättas vid fullmäktiges närmast följande möte.

- 723 Valberedningen sammanträder på kallelse av ordföranden. Vid förfall för ordföranden övertas dennes uppgifter av vice ordföranden.

- 724 Valberedningen är beslutför när minst hälften av dess samtliga ledamöter, bland dem ordföranden eller vice ordföranden, är närvarande. Beslut skall fattas med enkel majoritet av antalet röstande ledamöter. Omröstning skall vara öppen. Vid lika röstetal gäller den mening som sammanträdesordföranden biträder som beslut. Valberedningens beslut skall biträdas av minst fyra av dess ledamöter.

Valberedningen får fatta beslut per capsulam om dess samtliga ledamöter är eniga om beslutet.

Vid valberedningens sammanträden skall protokoll föras. Protokollet skall justeras av sammanträdesordföranden.

- 725 Valberedningen skall skicka ut sina nomineringar senast femton dagar före fullmäktiges ordinarie möte och senast sju dagar före fullmäktiges extra möte.

8 Revisorer

- 811 Revisorerna granskar förbundets årsredovisning och räkenskaper samt förbundsstyrelsens och förbundsdirektörens förvaltning.

Protokoll, bilaga 2

82 Revisorer

821 Antalet revisorer är fem varav en skall vara auktoriserad.

822 Revisorerna väljs vid fullmäktiges ordinarie möte för tiden till och med fullmäktiges ordinarie möte två år senare.

Två revisorer varav en som sammankallande väljs jämnt år och två revisorer väljs udda år av samtliga fullmäktigeledamöter. Den auktoriserade revisorn tillsätts genom att en revisionsbyrå väljs (s k byråval) jämnt år av samtliga fullmäktigeledamöter.

Valbar är varje medlem enligt artikel 211 utom den som för samma period är förbundsstyrelseledamot, valberedningsledamot eller den som är anställd av förbundet. Den auktoriserade revisorn behöver dock inte vara medlem i förbundet.

Fyllnadsval efter avgången revisor förrättas vid fullmäktiges närmast följande möte.

823 Revisorerna har rätt att ta del av räkenskaper och övriga handlingar när de så önskar och skall i övrigt vidta sådana åtgärder som krävs för en betryggande revision.

824 Revisorerna skall varje år före den 30 april till förbundsstyrelsen överlämna sin berättelse över granskningen av förbundets verksamhet och räkenskaper.

Berättelsen skall innehålla yttrande över förbundsstyrelsens och förbundsdirektörens verksamhetsberättelse och ekonomiska berättelse och förslag i frågan om ansvarsfrihet för förbundsstyrelseledamöterna och förbundsdirektören.

83 Verksamhetsår och räkenskapsår

831 Förbundets verksamhetsår och räkenskapsår sammanfaller med kalenderår.

832 Förbundets räkenskaper skall föras enligt god redovisningssed.

9 Stadgeändring och upplösning

91 Stadgeändring

911 För att ändra dessa stadgar, utom artikel 111, 112, 912-914, 921 och 922, krävs antingen beslut med två tredjedels majoritet av samtliga fullmäktigeledamöter vid ett ordinarie möte eller likalydande beslut med enkel majoritet av antalet röstande fullmäktigeledamöter vid två ordinarie möten direkt efter varandra.

912 För att ändra artikel 111 och 112 krävs likalydande beslut med enkel majoritet av antalet röstande fullmäktigeledamöter vid två ordinarie möten direkt efter varandra.

913 För att ändra artikel 912-914, 921 och 922 krävs likalydande beslut med två tredjedels majoritet av samtliga fullmäktigeledamöter vid två ordinarie möten direkt efter varandra. Mellan dessa möten skall val av fullmäktige ha ägt rum.

914 Tidpunkten när stadgeändringen skall träda ikraft skall beslutas med enkel majoritet av antalet röstande fullmäktigeledamöter vid det möte när det sista beslutet att ändra stadgarna fattas.

Protokoll, bilaga 2

92 Upplösning

- 921 För att upplösa förbundet krävs likalydande beslut med två tredjedels majoritet av samtliga fullmäktigeledamöter vid två ordinarie möten direkt efter varandra. Mellan dessa möten skall val av fullmäktige ha ägt rum.
- 922 Tidpunkten när upplösningen skall ske och hur förbundets tillgångar och skulder skall disponeras efter upplösningen skall beslutas med enkel majoritet av antalet röstande fullmäktigeledamöter vid det möte när det sista beslutet att upplösa förbundet fattas.

10 Högsta beredskapsstadga

101 Högsta beredskapsstadgans ikraftträdande

- 1011 Vid regeringsbeslut om högsta beredskap äger förbundsstyrelsen rätt att fatta beslut om Högsta beredskapsstadgans ikraftträdande.
- 1012 Högsta beredskapsstadgan gäller så länge som regeringen anser att Sveriges är i högsta beredskap och som förbundsstyrelsen utifrån risk för liv och hälsa bedömer att ett Ingenjörfullmäktige inte är genomförbart.
- 1013 Högsta beredskapsstadgan biläggs förbundets stadga och kan ändras utan att förbundets stadga behöver ändras.

Högsta beredskapsstadga

Bilaga Stadgar för Sveriges Ingenjörer

1111 Ändamål

Högsta beredskapsstadga är en bilaga till Sveriges Ingenjörer stadga och syftar till att säkerställa en demokratisk ordning för förbundet även under tider av krig eller krigsfara.

Vid regeringsbeslut om högsta beredskap äger förbundsstyrelsen rätt att fatta beslut om Högsta beredskapsstadgans ikraftträdande.

12 Högsta beredskapsfullmäktige

1211 Högsta beredskapsfullmäktige ersätter Ingenjörersfullmäktige. Högsta beredskapsfullmäktige sammanträder en gång om året på det sätt som förbundsstyrelsen finner lämpligt.

Beslut av Högsta beredskapsfullmäktige tas med enkel majoritet av antalet röstande ledamöter om inte högsta beredskap stadgan föreskriver annat.

Förändring av valordning eller instruktion (Sveriges Ingenjörers konfliktfond eller Utlandsfond) beslutas med två tredjedels majoritet av närvarande ledamöter av Högsta beredskapsfullmäktige.

122 Val av Högsta beredskapsfullmäktige

1221 I samband med Ingenjörsvalet vart fjärde år väljs också de ledamöter som utgör förbundets Högsta beredskapsfullmäktige.

1222 Mandaten fördelas med samma princip som vid Ingenjörsvalet, dvs jämkade uddavalsmetoden. Fördelningsprinciper och personröster hanteras lika som i Ingenjörsvalet.

Valberedningen har i uppdrag att redovisa valet av ledamöter till Högsta beredskapsfullmäktige senast 31 maj valåret.

1223 Antalet ledamöter i Högsta beredskapsfullmäktige är totalt tjugosex.

Medlemmarna enligt artikel 211 (examinerade) väljer tjugotre (23) ledamöter. Ledamot väljs för fyra år i samband med Ingenjörsvalet. Mandatperioden är räknat från och med den 1 augusti valåret.

Medlemmarna enligt artikel 212 (teknologerna) utser inom sig tre (3) ledamöter. Teknologernas ledamöter utses för ett år.

1224 Högsta beredskapsfullmäktige är beslutsföra när hälften av ledamöterna är närvarande.

123 Ärenden vid högsta beredskaps fullmäktiges möten

1231 Alla valda ledamöter till Högsta beredskapsfullmäktige, förbundsstyrelse, valberedning och revisorer kvarstår i sina uppdrag.

1232 Vid ordinarie möte skall följande ärenden behandlas

- upprop och justering av röstlängd
- val bland fullmäktigeledamöterna av mötesordförande och ersättare
- val av mötessekreterare och ersättare
- val bland fullmäktigeledamöterna av protokolljusterare tillika rösträknare
- fastställande av föredragningslistan
- mötets stadgeenliga utlysande
- fastställande av mötesordning
- förbundsstyrelsens och förbundsdirektörens verksamhetsberättelse för det närmast föregående verksamhetsåret
- förbundsstyrelsens och förbundsdirektörens ekonomiska berättelse för det närmast föregående verksamhetsåret
- revisorernas berättelse för det närmast föregående verksamhetsåret
- fastställande av resultaträkningar och balansräkningar och beslut om disposition av överskott eller täckning av underskott
- ansvarsfrihet för förbundsstyrelseledamöterna och förbundsdirektören för det närmast föregående verksamhetsåret
- frågestund
- övriga ärenden som har upptagits på den utskickade föredragningslistan
- ärenden som har upptagits på föredragningslistan enligt artikel 336
- avgiftsintervall för följande verksamhetsår

1233 Vid extra möte skall följande ärenden behandlas

- upprop och justering av röstlängd
- val bland fullmäktigeledamöterna av mötesordförande och ersättare
- val av mötessekreterare och ersättare
- val bland fullmäktigeledamöterna av protokolljusterare tillika rösträknare
- fastställande av föredragningslistan
- mötets stadgeenliga utlysande
- fastställande av mötesordning
- övriga ärenden som har upptagits på den utskickade föredragningslistan
- ärenden enligt artikel 332.

1234 Högsta beredskapsfullmäktige har befogenheter att besluta om allt som Ingenjörfullmäktige beslutar om, utom förändring av stadgar i artikel 111, 112, 912–914, 921 och 922.

Högsta beredskapsfullmäktige äger ej rätt att upplösa förbundet.

1235 Artikel 1231 anger att samtliga valda ledamöter i centrala uppdrag kvarstår i sina uppdrag tillsvidare. Om tid för Ingenjörsvalet infaller under tiden som Sverige befinner sig i högsta beredskap har beredskapsfullmäktige befogenhet att skjuta upp Ingenjörsvalet högst två gånger, ett år i taget.

- 1236 Om högsta beredskapstillståndet för Sverige blir långvarigt är det förbundsstyrelsen tillsammans med valberedningen, i samråd med Högsta beredskapsfullmäktige, uppdrag att hitta en process för att säkra demokratin i förbundet och föreslå hur ett Ingenjörssval kan gå till.
- 1311 **Förbundsstyrelsen**
Förbundsstyrelsen beslutar om medlemsavgifter inom ramen för Högsta beredskapsfullmäktiges beslut om avgiftsintervall.

Om ordföranden, förste vice ordförande eller andre vice ordföranden inte kan fullfölja sitt åtagande ersätts denne enligt äldreprincipen från ledamöterna i förbundsstyrelsen. Vakans fylls alltid på via andre vice ordförande posten.

Om vakanser uppstår i förbundsstyrelsen fylls förbundsstyrelsen på enligt äldreprincipen av valda ledamöter i Ingenjörssfullmäktige.
- 1312 **Revisor**
Om sammankallande ibland revisorer inte kan fullfölja sitt åtagande ersätts denne enligt äldreprincipen från ledamöterna i revisorsgruppen.

Om vakanser uppstår bland revisorerna fylls revisorsgruppen på enligt äldreprincipen av valda ledamöter i Ingenjörssfullmäktige.
- 1313 **Valberedningen**
Om ordföranden eller vice ordförande inte kan fullfölja sitt åtagande ersätts denne enligt äldreprincipen från ledamöterna i valberedningen. Vakans fylls alltid på via vice ordförande posten.

Om vakans uppstår i valberedningen fylls valberedningen på enligt äldreprincipen av valda ledamöter i Ingenjörssfullmäktige.

Valberedningen hanterar tillsättningar enligt äldreprincipen i den turordning som vakanser uppstår i förbundsstyrelsen, valberedningen eller bland revisorerna.

Sveriges Ingenjörers inkomspolitiska program

Våra utgångspunkter

Ingenjörerna spelar en viktig roll för näringslivets och samhällets utveckling och ger med sina insatser förutsättningar för en stark svensk ekonomi med en god välfärd. De tekniska lösningar som ingenjörerna utvecklar lägger grunden till ett hållbart samhälle nya jobb och tillväxt i ekonomin.

Ingenjörsutbildningarna är krävande och ställer höga krav på studenterna. För att det ska vara ett attraktivt val måste det löna sig att bli ingenjör. Det handlar både om skattelagstiftning och om god löneutveckling och en utvecklande karriär.

I ingenjörers arbete ingår ofta ett stort mått av innovation och nytänkande. För att attrahera och behålla ingenjörer vars innovationer ofta är helt avgörande för företagets fortlevnad behöver det finnas belöningsystem som ger ingenjörerna en betydande del av vinsterna som innovationerna genererar. Det gynnar den anställde, utveckling, företaget och Sverige.

Konkurrensen om duktiga studenter är stor och det finns många spännande vägar för ungdomar att välja. Ingenjörsutbildningarna förmår idag inte attrahera tillräckligt många av de studenter som har förutsättningar att klara dem. Framför allt är det unga kvinnor med starka förkunskaper i matematik som väljer bort ingenjörsyrket.

Trots den rekordstarka efterfrågan på ingenjörer är lönegapet fortfarande cirka 10 procent och kvinnor återfinns i lägre utsträckning på högre befattningar. Ojämsställda löner och sämre möjlighet till karriär skickar signaler till kvinnor att deras kompetens värderas lägre. Det får rimligen konsekvenser för kvinnors intresse att söka sig till ingenjörsyrket. Detta är något ingenjörsföretag i hela landet behöver bli medvetna om. Arbetsgivarna måste bli bättre på att konkurrera om och på så sätt förmå fler kvinnor att välja en framtid som ingenjör.

Idag arbetar varannan ingenjör som fyllt 65 år. Det skulle kunna vara fler med bättre incitament. Den kunskap och kompetens som dessa ingenjörer besitter är ovärderlig, inte bara för arbetsgivare, utan för hela Sverige. Trots att kostnaderna för äldre anställda sänks med runt 200 000–300 000 kronor för varje år efter pensionsåldern används inte detta utrymme för att stimulera fler att stanna i yrket som anställda och den som stannar kvar som anställd i arbetslivet kan inte räkna med fortsatta tjänstepensionsavsättningar. Här behövs en ändring.

Starka fackföreningar med många medlemmar ger en bättre möjlighet att ta tillvara medlemmarnas intressen. Det lägger grunden för den svenska modellen, som varit så framgångsrik för svensk arbetsmarknad, både för individen som fått bra reallöneutveckling och trygga arbetsvillkor och för arbetsgivare som fått minimalt med konfliktdagar och tydliga spelregler. Vi behöver slå vakt om att Sverige fortsatt har ett regelverk som värnar den svenska partsmodellen.

Det inkomspolitiska programmet anger en riktning för förbundets insatser för att:

- * Förstärka utbildningspremien för högre utbildning
- * Verka för jämställda löner
- * Uppmuntra seniora ingenjörer att fortsätta vara yrkesverksamma
- * Värna försäkringsmässigheten i socialförsäkringarna

Av de globala hållbarhetsmålen berör primärt följande mål det inkomspolitiska programmet. De ligger bakom analysen men nämns inte alltid i texten:

5 Jämställdhet

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Våra åsikter

En ingenjörutbildning måste löna sig hela arbetslivet

Lönesättningen ska långsiktigt säkra att ingenjörssyrket är attraktivt

Arbetsgivarna säger ofta att det är brist på ingenjörer samtidigt som efterfrågan är stor. Det kan tyckas bekymmersamt. Men lösningen är enkel och stavas L-Ö-N. Den arbetsgivare som söker ingenjörskompetens måste vara beredd att betala för den. Det stora behovet av ingenjörskompetens för digitaliseringen, klimatomställningen, med mera ställer ytterligare krav på att lönesättningen är på en attraktiv nivå.

Använd ekonomiska styrmedel för att främja entreprenörskap

Väl avvägda ekonomiska incitament ökar möjligheten för ingenjörer att öka sitt engagemang i företagande och entreprenörskap. Det kan handla om till exempel skatteförmåner och förenkling av införandet av personaloptioner. Dessa incitament skapar en win-win-situation där både individen, företaget och Sverige som helhet gynnas.

Utforma inkomstskatten så att en ingenjörutbildning lönar sig bättre

Ingenjörutbildning är en tuff bana och det måste vara tydligt att det är värt insatsen. Därför behöver skatter vara utformade så att en lång och svår utbildning verkligen lönar sig, exempel på åtgärder är höjda brytpunkter och lägre skattesatser på arbete.

Värdera ansvar, kompetens och prestation högre

Ingenjörers analys- och problemlösningsförmåga bidrar till att effektivisera och utveckla konkurrenskraftiga verksamheter. Detta behöver arbetsgivarna värdera väsentligt högre genom en bättre löneutveckling relaterat till ansvar, kompetens och prestation.

Erbjud relevanta ersättningssystem utöver en god grundlön

För att belöna och uppmuntra individer som är viktiga för organisationen bör arbetsgivarna erbjuda olika typer av ersättningssystem såsom kvalificerade personaloptioner, utöver en bra grundlön och en årlig lönerevision.

Det pensionsgrundande beloppet för studier bör höjas

Studier ska uppmuntras och den som går en lång utbildning ska inte straffas genom att förlora ersättning i relation till andra grupper som förvärvsarbetar. Därför bör det pensionsgrundande beloppet under studietiden höjas. Beloppet ska ställas i relation till ingångslönen för ingenjörerna.

Låt fackavgiften vara avdragsgill

Starka fackföreningar där många är medlemmar ökar möjligheten att ta tillvara medlemmarnas intressen och ge dem ekonomisk trygghet genom bra löner och villkor. Att vara medlem i ett fackförbund ska uppmuntras och därför bör regelverket utformas så att varje medlem kan göra fullt avdrag för den kostnad medlemskapet innebär.

Jämställda löner

Jämställda löner

Omotiverade löneskillnader signalerar till kvinnor att deras kompetens är mindre värd. Arbetsgivare måste arbeta aktiva för att utjämna sådana skillnader, så att unga kvinnor väljer ingenjörsyrket och också väljer att stanna kvar i ingenjörbranchen.

Arbeta för att kollektivavtal driver mot jämställdhet

Långa kvalifikationskrav, upp till 12 månader i vissa kollektivavtal, skapar hinder för dem som överväger att byta jobb samtidigt som de planerar att starta en familj. Det begränsar rörligheten på arbetsmarknaden. Därför bör kvalifikationstiden för föräldrautfyllnad i kollektivavtalen slopas.

Lönekartläggningarna måste följas av justeringar av osakliga löneskillnader

Lönekartläggningar görs i syfte att upptäcka osakliga löneskillnader som kan bero på kön. Däremot behöver påföljderna för de företag som inte efterlever lagen och rättar till osakliga löneskillnader skärpas, så att lagens intentioner efterlevs. Diskrimineringslagens regler om aktiva åtgärder bör bli semi-dispositiva så att parterna kan föra in sanktioner och andra påtryckningsmedel i kollektivavtalen och därmed på ett bättre sätt kontrollera att lönekartläggningarna sker och uppnår sitt syfte. Justeringar av osakliga löneskillnader skall ske utanför ordinarie lönerevision.

Öka förtjänsten av att förlänga arbetslivet

God löneutveckling under hela arbetslivet

Idag stannar de årliga löneökningarna av nästan helt för äldre ingenjörer, detta behöver förändras så att goda prestationer ger en bra löneutveckling oavsett ålder. För ingenjörer som nått pensionsåldern blir de sociala avgifterna för arbetsgivarna betydligt lägre. Denna sänkning ska användas för att öka lönerna för dessa åldersgrupper.

Tjänstepensionsavsättningar ska göras under hela yrkeslivet

För att behålla kompetent arbetskraft bör arbetsgivare fortsätta med pensionsinbetalningar så länge arbetstagaren är anställd. Detta gäller även de som nått pensionsåldern. Samma villkor ska gälla för utförd arbetsprestation oavsett ålder och så länge man arbetar.

Gör det möjligt att pausa tjänstepensionen

Lagstiftningen måste ändras så att det blir möjligt att pausa sitt tjänstepensionsuttag för den som bestämmer sig för att återvända i anställning, precis som det går att pausa den allmänna pensionen.

Värna försäkringsmässigheten i socialförsäkringarna

Arbetslöshetsförsäkringen måste bli försäkringsmässig.

Det måste finnas en tydlig koppling mellan inbetalningen av arbetsgivaravgifter som är märkt till arbetslöshetsförsäkring och vad som betalas ut. Idag är den delen av arbetsgivaravgiften i praktiken en extra skatt som kommit att bli en extra inkomstkälla för staten. Låt parterna ta över hanteringen av A-kassan och använd överskottet till att höja beloppen i inkomstgarantin och sänka premierna i A-kassan.

Avsättningarna ska i högre grad gå till pension

För att upprätthålla tilltron till pensionssystemet är kopplingen mellan inbetalda avgifter och utbetald pension till den enskilde viktig.

Omvärldsanalys (beslutas av FS efter FUM)

En ingenjörutbildning måste löna sig

Det är en tuff konkurrens om studenter med bra betyg. De bäst meriterade studenterna har en mångfald av valmöjligheter. Attraktiva arbetsplatser med goda ingångslöner och gynnsamma anställningsvillkor efter avslutad utbildning väger då tungt vid valet mellan de olika alternativ som finns. Det måste vara lönsamt att ta en ingenjörsexamen och klara av alla de utmaningar som ställs under utbildningen till ingenjör. Därför bör lönesättningen av ingenjörer långsiktigt vara på en högre nivå som stärker yrkets attraktionskraft.

Ingenjörskåren är eftertraktad. Med god ingenjörskompetens kan Sveriges konkurrenskraft öka och den svenska ekonomin växa. Ingenjörssyrket blir mer attraktivt att söka sig till om ingenjörerna får en bra löneutveckling och goda villkor. Ingenjörssyrket behöver därför premieras genom bra ingångslöner och en god löneutveckling under hela yrkeslivet. Utbildning måste löna sig. Därför bör inkomstskatterna vara låga och brytpunkten för statlig skatt höjas.

Ingenjörskårens förvärvade yrkeskompetens gör att medlemmarna strukturerat kan analysera, kritiskt granska och utveckla nya hållbara lösningar.

Ingenjörerna tar också på sig ansvar för att anpassa och ställa om verksamhet så den blir effektiv och ändamålsenlig. Dessa prestationer är betydelsefulla för att förnya innehåll och form i den digitala transformationen och hållbara omställningen. Detta behöver synas i en god löneutveckling under hela arbetslivet.

Personaloptioner är en form av ersättningssystem för mindre företag där resurserna är mer knappa än i stora företag och marginalerna att satsa i tidiga skeden är små. Personaloptioner medverkar till att fler kan våga ta steget över till en verksamhet med hög risk och som kompensation i framtiden få en extra ersättning om verksamheten utvecklas gynnsamt. Det skapar både rörlighet och på sikt fler och nya spännande jobb. Reglerna för personaloptioner är idag mindre gynnsamma än i andra jämförbara konkurrentländer och behöver göras mer förmånliga.

Det är också betydelsefullt att staten skapar förutsättningar för en högre grad av innovation och främjar risktagande och lansering av nya produkter och tjänster på marknaden. Innovationsstöd i tidiga skeden kan vara skillnaden mellan att en satsning görs eller inte, vilket påverkar förutsättningarna för utveckling och tillväxt i Sverige. Innovationsstöd bör vara på samma nivå i Sverige som hos viktiga konkurrentländer.

En del insatser är mer betydelsefulla för en verksamhet än andra. Det kan till exempel handla om värdefulla patent och innovationer som ger stor lönsamhet. Det skapar ett viktigt signalvärde i en organisation att premiera dessa insatser särskilt. Framgångsrika verksamheter blir attraktiva och lockar andra att söka sig dit och leder till att fler jobb skapas och att duktiga ingenjörer belönas för sina viktiga insatser.

En ingenjörsutbildning innebär en investering i ett yrke och innebär att den studerande behöver lägga tid och kraft för att klara studierna och kunna ta ut en ingenjörsexamen. Sverige behöver påfyllnad av nya ingenjörer för att behålla positionen som framstående teknik- och ingenjörsländ. Därför borde valet att utbilda sig inte leda till ett bortfall av intjänad pension. Det pensionsgrundande beloppet bör höjas till ingångslönen för yrkesverksamma ingenjörer.

Starka fackföreningar där många är medlemmar ökar möjligheten att ta tillvara medlemmarnas intressen och ge dem ekonomisk trygghet genom bra löner och villkor. Att vara medlem i ett fackförbund ska uppmuntras och därför bör regelverket utformas så att varje medlem kan göra fullt avdrag för den kostnad det innebär. Ytterligare ett skäl är att arbetsgivarorganisationerna har ett upplägg där deras medlemmar har avdragsrätt för serviceavgiften, då den räknas som av väsentlig betydelse för arbetet och är därför en skatte- och avgiftsfri förmån. Detsamma borde självklart gälla även på den fackliga sidan.

Jämställda löner

Lön spelar roll. Det låter som en självklarhet men när det kommer till ojämställda löner får det konsekvenser både för den enskilde individen och för ingenjörbranschen som går miste om kvinnor, som då kanske väljer en annan yrkesbana.

Ingenjörbranschen är på många håll fortfarande inte jämställd. Det gäller både ingångslöner och löneutvecklingen under ett arbetsliv. Kvinnor har också svårare att göra karriär som chefer eller specialister. Det skickar negativa signaler till unga kvinnor att de har mindre möjligheter till god löne- och karriärutveckling än män om de väljer att bli ingenjörer. Lönegapet mellan kvinnors och mäns genomsnittliga heltidslöner per månad ligger på 10 procent, till kvinnornas nackdel. Den faktiska rekryteringsbasen till ingenjörsutbildningarna består till hälften av kvinnor. Trots detta är det en betydligt lägre andel unga kvinnor jämfört med unga män som söker sig till ingenjörsutbildningarna. De unga kvinnorna väljer i stället andra utbildningar.

Av de knappt 11 000 unga kvinnor som gick ut nian med toppbetyg i matte, och därmed är väl rustade för att fortsätta på en framtida ingenjörsbana, återfinns endast

1 600 på en ingenjörutbildning. En jämförelse med män visar att det är en av tre med toppbetyg som kommer in på en ingenjörutbildning. Sex av sju unga kvinnor med toppbetyg i matte väljer alltså en annan väg. Lön ska ges efter kompetens men lönen har givetvis också ett viktigt signalvärde när det kommer till att locka arbetskraft. Det får negativa konsekvenser när en stor grupp potentiella framtida ingenjörer väljer andra utbildningsinriktningar. Ett exempel på detta är ingenjörer inom inriktningen energi och elektronik vars kompetens är nödvändig för elektrifieringen av fordonsflottan och för att Sverige ska klara klimatmålen. Inom energi och elektronik är löneskillnaderna stora trots en uttalat stor efterfrågan.

Ingenjörer är en eftertraktad grupp på arbetsmarknaden. Mycket av den klimatsmarta teknik som samhället behöver kräver ingenjörer. Nästan varje dag kan vi läsa artiklar där företrädare för olika företag uttrycker oro för att de inte hittar den kompetens de behöver. Mot denna bakgrund är det ologiskt att ingenjörskvinnor fortfarande får en lägre lön än ingenjörsmän.

Statistik från Försäkringskassan visar att kvinnor 2022 tog ut 70 procent av föräldradagarna medan männen tog ut 30 procent. Förväntningar om kvinnors högre frånvaro är något som inverkar negativt på kvinnors löner. Inkomsten under föräldraledigheten kommer i form av föräldrapenning från Försäkringskassan i kombination med föräldralönen från arbetsgivaren.

Föräldralöneutfyllnaden bidrar till att jämna ut lönetappet vid föräldraledighet. Idag skiljer det sig mellan olika arbetsgivare, och sektorer, hur länge man måste jobba för att kvalificera sig till föräldralön. Detta styrs av kollektivavtalen. En slopad kvalifikationstid för föräldralön från första dagen på en ny arbetsplats höjer incitamenten att dela på föräldraledigheten. Samtidigt sänks tröskeln att byta arbetsgivare, och karriärmöjligheterna stärks, för den som ska skaffa barn.

Arbetsgivaren är ålagd att årligen genomföra lönekartläggningar i syfte att bedöma om löneskillnader mellan kvinnor och män som utför lika eller likvärdigt arbete har ett samband med kön.

Bestämmelserna om aktiva åtgärder är ett nödvändigt komplement till reglerna om diskrimineringsförbud för att arbetsplatser ska vara tillgängliga för alla och arbetstagare i realiteten ska ges samma möjligheter att delta i arbetslivet. Lagen om vilka åtgärder som krävs för att justera eventuella skillnader är däremot otydlig. Det är svårt för arbetstagarorganisationerna att på ett effektivt sätt kräva ytterligare aktiva åtgärder hos arbetsgivare lokalt. Följden av det är att arbetet med aktiva åtgärder till alltför stor del beror på arbetsgivarens eget intresse av att prioritera frågorna. Därför behövs det skärpningar för att ge lönekartläggningarna mer muskler och tvinga arbetsgivarna att agera mot exempelvis osakliga löneskillnader.

Sveriges Ingenjörer anser att reglerna om aktiva åtgärder ska bli semidispositiva och att parterna på svensk arbetsmarknad ska börja teckna kollektivavtal om frågorna. På så sätt skulle arbetstagarparterna kunna sköta uppföljningen och kontrollen av arbetsgivarnas aktiva åtgärder. Då skulle en arbetsgivare som inte följer kraven kunna beläggas med skadestånd. Arbetstagarorganisationerna kan på så vis kontrollera att lönekartläggningarna uppnår sitt syfte att undanröja osakliga löneskillnader med koppling till kön.

Öka förtjänsten av att förlänga arbetslivet

Redan efter 60 års ålder börjar andelen ingenjörer som är anställda att avta, och vid 65 har nära hälften hoppat av sin anställning. Vid 66 är det fler som inte är anställda än som är det. Ett skäl är att vi ser att löneutvecklingen i stort sett stannar av helt efter 60.

Ålderspensionsavgiften, som är den enda avgift som arbetsgivaren betalar för personer som vid årets ingång (2023) fyllt 66 år, innebär att arbetsgivaravgifterna för äldre minskar med runt 200 000–300 000 kronor per år. Potential finns att använda det frigjorda utrymmet som uppstår för att höja de seniora medarbetarnas löner utan att kostnaden ökar. Det ger en vinn-vinn situation. Seniora ingenjörer får då en extra morot att vara kvar i sin anställning och arbetsgivarna får behålla viktig kompetens. Det finns givetvis andra skäl än lönen till att seniora ingenjörer vill avsluta sitt arbetsliv. Dock bör de som vill och kan jobba få den möjligheten till goda villkor.

De val som ingenjören gör för uttag av tjänstepensionen när hen går i pension blir låsta. Det kan handla om att ta ut all intjänad tjänstepension på några få år eller resten av livet. Det val som görs går inte att ändra eller pausa. Det innebär att en pensionerad ingenjör som vill återgå i arbete inte har ekonomiska incitament för att återgå som anställd då lönen läggs ovanpå pensionsutbetalningarna med effekten att skatten blir högre.

Möjligheten att pausa tjänstepension ger ett incitament för den ingenjör som vill återvända till arbetsmarknaden som anställd. Ingenjören skulle få en lön som ger en inkomst i stället för tjänstepensionen och arbetsgivaren skulle få tillgång till efterfrågad kompetens som anställd i verksamheten. Pausen skulle också medföra att tjänstepensionen skulle räcka längre för de som valt att ta ut den på kort tid.

Idag avsätts pensionspremier för hela lönen, men det finns ett tak för hur mycket pension man får in på sitt pensionskonto. Den del som betalas in ska i högre grad komma den anställda till del. Dagens avsättningar når inte den nivå som var tänkt från början. Därför borde avsättningarna till det allmänna pensionssystemet höjas och i högre grad komma den anställda till del.

De senaste årens stora gemensamma upphandlingar för de som omfattas av kollektivavtal har pressat priserna på fondavgifterna och avgifterna i de traditionella försäkringarna i de kollektivavtalade tjänstepensionsplanerna. En jämförelse som PTK och Alecta gjort visar att minskade fondavgifter för en ingenjör kan ge så mycket som 6000 kronor mer i pension per månad.

Värna försäkringsmässigheten i socialförsäkringarna

Syftet med avgifter i form av inbetalningar till en försäkring är att de ska täcka försäkringskostnaderna. Premierna motsvarar idag inte kostnaderna för systemet.

När det gäller avgifterna till A-kassorna så sker det via inbetalningar från arbetsgivarna i form av en arbetsmarknadsavgift samt genom inbetalningar av de anställda i form av månadsavgift till den A-kassa som individen valt. Det finns 24 A-kassor som ingår i organisationen Sveriges A-kassor. De har i uppdrag av staten att sköta verksamheten. Ett exempel är Akademikernas Akassa som under 2021 omsatte 1,2 mdkr. Kostnaderna låg på 0,2 mdkr. Resultat före avgifter till staten var 1,0 mdkr varav drygt 0,9 mdkr betalades in som avgift till staten. Det innebär att försäkringsmässigheten inte värnas och att premien skulle kunna sänkas. Detta skulle parterna verka för om de fick ta över ansvaret för A-kassan från staten.

På samma sätt är det med det allmänna pensionssystemet som har ett tak för intjäning. Taket sätter en gräns för hur stora pensionsutbetalningarna kan bli. Försäkringsmässigheten behöver öka och inbetalningar till socialförsäkringssystemet motsvaras av utbetalningar.

Sveriges Ingenjörers arbetsmiljöpolitiska program

Våra utgångspunkter

Det moderna arbetslivet kännetecknas av ständig förändring. Teknisksprång ger ingenjören frihet att utföra arbetet oberoende av tid och rum, men det skapar även nya och ökade krav på arbetets organisering. Begreppet det nya normala beskriver en omställning i en ständigt föränderlig arbetsmiljö.

Sveriges Ingenjörer påverkar hur lagar och avtal som reglerar förhållandena på arbetsmarknaden utformas. Ur ett arbetsmiljöperspektiv är det arbetet till för att stödja ett hållbart arbetsliv. Sveriges Ingenjörer är även i sin roll som part lokalt stöd och kontrollorganisation för att lagar och föreskrifter tillämpas som lagstiftaren avser.

Arbetsgivaren är ansvarig för arbetsmiljön, oavsett var arbetet bedrivs. I frågor om arbetsmiljöns beskaffenhet är utgångspunkten alltid att arbetsmiljön ska anpassas till individens olika förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende.

I Sveriges Ingenjörers arbetsmiljösyn är chefs- och ledarskapet centralt. Chefen är nyckelpersonen för att det systematiska arbetsmiljöarbetet ska fungera i praktiken. När ett ledarskap aktivt medverkar i det systematiska arbetsmiljöarbetet ges förutsättningar för att arbetsmiljöarbetet blir en integrerad del i verksamheten.

Av de globala hållbarhetsmålen berör primärt följande mål det arbetsmiljöpolitiska programmet. De ligger bakom analysen men nämns inte alltid i texten:

#8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Våra åsikter

Arbetsmiljöarbetet ska bedrivas systematiskt, som en självklar och integrerad del i verksamheten

För att förebygga ohälsa och nå målet en god arbetsmiljö krävs ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Detta innebär att man i det dagliga arbetet fattar beslut och genomför åtgärder som främjar de anställdas fysiska och psykiska hälsa.

Verka för en god samordning mellan de lokalt förtroendevalda och arbetsmiljöorganisationen

Sveriges Ingenjörer förtroendevalda är en viktig samarbetspart gentemot skyddsorganisationen hos arbetsgivaren.

Ge de lokala fackföreningarna inflytande över vilka företagshälsovårdstjänster som köps in och i vilken omfattning

Företagshälsovården är en resurs för alla, arbetsgivare och medarbetare. De förtroendevalda ska ha inflytande. Vid köp av företagshälsovårdstjänster ska arbetsgivaren samverka upphandlingen.

Utforma en hjärnvänlig arbetsmiljö så att ingenjörernas kognitiva förmågor tas tillvara genom att säkerställa en omväxlande och säker fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö

Dagens arbetsliv ställer höga krav på individens kognitiva förmågor. I arbete som innebär problemlösning ska teknik, organisation och rum vara anpassat till människans och individens kognitiva förmågor.

I det förebyggande arbetsmiljöarbetet är det en utmaning att bedöma risker för ohälsa, olyckor och dödsfall, när exponering av en risk är låg och exponering sker under lång tid. I dagens arbetsliv behöver exempelvis stillasittande arbete anpassas till människans fysiska behov av variation och rörelse. För farliga kemiska ämnen är det extra viktigt med förebyggande säkerhetsåtgärder.

Inför förbud mot mobbing och trakasserier i arbetslivet med möjlighet för den enskilde att få skadestånd

För den mobbade finns idag inget skadeståndsanspråk att rikta mot arbetsgivaren och Arbetsmiljöverket utreder inte enskilda fall. Detta är inte acceptabelt anser vi.

För bättre balans i livet bör normalarbetstiden sänkas

Dagens arbetsliv ställer höga krav på arbetstagarna och det är viktigt med möjlighet till återhämtning. Den sänkta normalarbetstiden kan hanteras olika inom olika sektorer genom kollektivavtal. Lön och anställningsvillkor ska inte påverkas av arbetstidssänkningen.

Den överenskomna arbetstiden ska respekteras och planeras så att arbetetska kunna utföras med hänsyn till tillräcklig återhämtning

Normen är att arbetstidens omfattning ska planeras till din överenskomna arbetstid. Arbetet ska organiseras och planeras så att det finns möjlighet att utföra arbetet utan risk att arbetsmängden leder till en ökning av arbetad tid. Långa arbetspass, omfattande resor, långtgående möjligheter att utföra arbete på olika tider och förväntningar på att vara ständigt nåbar är risker. Arbetsgivaren ska vara flexibel och ta hänsyn till att nya sätt att organisera arbetet kan innebära att gränserna för när och var arbete utförs suddas ut. Vid planering av arbetstidens omfattning bör möjligheten till återhämtning och till ett fungerande hem- och familjeliv särskilt uppmärksammas. Hos en arbetsgivare ska den överenskomna arbetstiden vara anpassad i avseende till när den anställda utför arbetet. Det ska inte leda till stor omfattning av mer- eller overtidsarbete. Skydda de anställdas viloperioder samt arbetstagarens tillgänglighetstider för kommunikation, genom tydlighet i kollektivavtal eller tillgänglighetspolicy.

Prioritera arbetsmiljökunskaper inom ingenjörutbildningarna

Det är enligt högskoleförordningen ett krav att nyexaminerade civilingenjörer har insikter inom arbetsmiljö. Det är viktigt att teknologer uppmuntras till att läsa ämnet arbetsvetenskap.

Arbetsmiljökunskaper ska vara meriterande vid chefstillsättningar.

Sveriges Ingenjörer vet att nyckeln till framgångsrika friska företag är god arbetsmiljö och därför bör arbetsmiljökunskaper vägas in vid chefstillsättning.

Arbetsgivaren är ansvarig för arbetsmiljön, oavsett var arbetet bedrivs.

I frågor om arbetsmiljöns beskaffenhet är utgångspunkten alltid att arbetsmiljön ska anpassas till individens olika förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende.

Omvärldsanalys – Fastställs av FS

Arbetsmiljöarbete är en självklar och integrerad del i verksamheten

Sveriges Ingenjörer vet att arbetsplatser är bättre rustade för ständiga förändringar om det finns ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete som är en integrerad del i verksamhetsstyrningen. På arbetsplatser där arbetsmiljöarbete är en integrerad del i verksamheten finns förutsättningar att förebygga ohälsa och nå målet: en god arbetsmiljö. Det är först när det systematiska arbetsmiljöarbetet är en inkluderad del i den dagliga verksamhetsstyrningen som vi kan nå målet att främja de anställdas fysiska och psykiska hälsa. Det gäller inte minst vid olika former av förändringar på arbetsplatsen. Det kan vara aktuellt till exempel inför en omorganisation eller ny verksamhetsstyrnings- och organisationsmodell. Utgångspunkten är alltid att arbetsmiljön ska anpassas till individens olika förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende. I Sveriges Ingenjörers arbetsmiljösyn är chefs- och ledarskapet centralt. Chefer är nyckelpersoner i arbetet med systematiskt arbetsmiljöarbete. Att arbetsgivarens högsta ledning är engagerad och aktivt medverkar i det systematiska arbetsmiljöarbetet är centralt för att det ska bli en integrerad del i verksamheten. Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska ske i samverkan. Verksamhetsstyrning och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet kan ske med stöd av arbetsmiljöindikatorer eller specifika nyckeltal för arbetsmiljörisiker.

Innovationsorienterad arbetsmiljö

Arbetsmiljön ska vara utformad utifrån ingenjörers karaktärsdrag att lösa problem. Arbetsmiljön ska också skapa kreativa miljöer där ingenjörernas fokusering på problemlösning kan utvecklas. Det moderna arbetslivet ställer höga krav på individens kognitiva förmåga (kunskaper och färdigheter). I det moderna arbetslivet krävs att arbetsgivaren erbjuder teknik, organisation och platser där ingenjören kan fokusera på problemlösning. Detta för att kunna säkerställa kombinationen av en god och hållbar arbetsmiljö med ökat medinflytande för individen. En innovationsorienterad arbetsmiljö utvecklar verksamheten och individen. Det ger utrymme för individer med olika bakgrund och förmågor i arbetslivet. Det är av extra vikt att arbetsmiljön är inkluderande och tillgänglig för ingenjörer med funktionsnedsättningar. Strävan ska vara att teknik och organisation skapar ett stöd till alla funktionsvariationer bland ingenjörer, och att stödet är individuellt tillgänglighetsanpassat. I den innovationsorienterade arbetsmiljön ges förutsättningar för att ständigt förändra och anpassa teknik och organisation till människan och individens villkor.

I spåren av den mer digitaliserade arbetsmiljön har vi fått fler kognitivt krävande arbetsuppgifter. Belastning av kognitiv art kan finnas både i miljön omkring oss och vara en del av själva arbetsuppgiften. Det kan exempelvis handla om buller, kollegors prat, snabbt växlande sinnesintryck eller snabbt växlande mellan arbetsuppgifter som kräver social närvaro, koncentration och problemlösning. Hjärnan är i centrum när vi ska förklara kognitiv belastning och utformning av arbetsmiljö som främjar ingenjörernas förmåga att lösa problem. Den hjärnvänliga arbetsmiljön tar sikte på arbetsplatsens utformning, arbetets innehåll och arbetstid. En arbetsmiljö som främjar

ingenjörernas förmåga att lösa problem är exempelvis planering av arbetstiden som möjliggör för ingenjören att utföra arbetet utan risk att arbetsmängden genererar en tidsmässig ökning, samt tider för när ingenjören ska vara tillgänglig för kommunikation. Vid planering av arbetstidens omfattning bör särskilt uppmärksammas möjligheten till återhämtning.

Det mer gränslösa arbetslivet (Det nya normala med distansarbete)

Pandemin som orsakats av SARS-coronavirus-2 har påverkat arbetslivet. För många ingenjörer har pandemin inneburit en snabb omställning till obligatoriskt och varaktigt hemarbete. I en enkätundersökning svarade 9 av 10 medlemmar att de det senaste året arbetat hemma på grund av pandemin. Det är mycket troligt att omställningen och förändringen av arbetslivet till att fler arbetsuppgifter utförs på distans, exempelvis i ett hem, kommer att bli bestående.

Ur ett arbetsmiljöperspektiv är dagens arbetsliv mer och mer polariserat, från starkt styrt/bundet arbete till helt gränslösa arbetsvillkor. Tydligt påverkande faktorer för utvecklingen är globaliseringen, mobiliteten samt kommunikationstekniken.

I det gränslösa arbetslivet finns även förutsättningar att förmedla tjänster via digitala plattformar. Dessa digitala plattformar kommer i större utsträckning påverka hur arbete organiseras, i en snar framtid möjligen även för ingenjörer. Det kan även påverka arbetsmiljörättens tolkning och tillämpning av vedertagna och grundläggande rättssubjekt: arbetsgivaren och arbetstagaren.

Den traditionella arbetsorganisationen håller på att förändras. En organisering av arbete som innebär att ingenjören går till arbetsplatsen på morgonen, arbetar och därefter på eftermiddagen efter en arbetsdag lämnar arbetsplatsen för att påbörja sin fritid. Centralt i det nya normala arbetslivet är en arbetsorganisation i relation till olika distansarbetslösningar. Arbetsgivare har i den digitaliserade platsoberoende arbetsorganisationen, det gränslösa arbetslivet, exempelvis ett ansvar att förebygga ohälsa som konsekvens av arbetstidens längd, förläggning samt bristande viloperioder.

Det höga övertidsuttaget är ett arbetsmiljöproblem för ingenjörer. Orsakerna till övertiden kan variera från plötsliga oförutsedda händelser hos arbetsgivaren till undermålig och dåligt planerad arbetsorganisation. Följderna av detta är sämre arbetsmiljö och risk för ökad ohälsa hos ingenjörer. Viktigt är därför att arbetet dimensioneras så att det finns marginal att klara av arbetsuppgifterna utan övertid. Vidare bör förekomsten av restid beaktas eftersom den kan innebära avsevärd arbetsmiljöbelastning för den resande. I och med de tekniska framstegen är numera restid i stor omfattning arbetstid och därför bör restiden i en sådan situation också betraktas som arbetstid.

Ett arbete som är oberoende av tid och rum när arbetsuppgiften utförs ställer krav på individen att själv ta ansvar. Detta yrkesmässiga ansvar kan ha stor betydelse för individens arbetstillfredsställelse och arbetsglädje:

- Det ger ingenjörer en större delaktighet att aktivt påverka arbetets styrning och innehåll.
- Det ger möjligheter för ingenjören att medverka i utformningen av sin egen arbetssituation samt i förändrings- och utvecklingsarbete som rör hens eget arbete.
- Det ger möjligheter till variation, social kontakt och samarbete samt sammanhang mellan enskilda arbetsuppgifter.

Arbetsförhållandena kan leda till personlig och yrkesmässig utveckling liksom till självbestämmande och yrkesmässigt ansvar.

Det finns dock risker som inte ska underskattas. Kända risker i arbete som är oberoende av tid och rum när arbetsuppgifter utförs är exempelvis ökat arbetstempo, krav på att vara ständigt tillgänglig, färre sociala kontakter, social isolering och mer stillasittande arbete i miljöer med större risk för belastningsskador. Arbetsgivaren har alltid ett ansvar för att arbetsförhållanden anpassas till individens olika förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende. Det gäller även på distansarbetsplatsen, exempelvis hemmet. Individen ska ges möjlighet att medverka i arbetets organisation och platsens utformning, samt vid varje förändring och utveckling av arbetsmiljön.

För att ingenjörer ska kunna utföra arbete platsoberoende på distans behöver arbetsgivaren säkerställa tillgång till adekvat arbetsmaterial, och ombesörja utrustning. Sveriges Ingenjörer uppmanar arbetsgivare att tillgodose att ingenjören har goda förutsättningar att arbeta platsoberoende på distans.

Det finns ett europeiska ramavtalet om distansarbete (2002) som syftar till att fastställa regler för att se till att den som arbetar på distans och att denne har samma rättigheter som de kollegor som arbetar i lokaler som arbetsgivaren råder över. Grunden är att distansarbete ska bygga på frivillighet. Reglerna omfattar frågor som rör bland annat dataskydd, arbetsorganisation, hälsa, säkerhet och karriärmöjligheter.

En ingenjörns arbete är mer eller mindre gränslöst. Det är idag få ingenjörer som kan utföra sitt arbete helt i ett gränslöst arbetsliv, där alla arbetsuppgifter är oberoende av tid och rum när uppgifterna utförs. För vissa arbetsuppgifter krävs fysisk närvaro, det kan vara exempelvis arbete på ett laboratorium, fysiska möten med kollegor, undervisning i lektionssal eller kundbesök. I det nya normala arbetslivet behövs en hög flexibilitet och omställningsförmåga och det när arbetet ska planeras och organiseras. Här ställs arbetsgivarens förmåga att vara flexibel på prov. Arbetsgivaren ska ta hänsyn till att nya sätt att organisera arbetet gör det möjligt att gränserna för när och var arbete utförs suddas ut.

En arbetsgivares arbete med arbetsorganisation ska ske i samverkan och ska följa ett systematiskt arbetsmiljöarbete med undersökning, riskbedömning, åtgärder och uppföljning. Strävan ska vara att arbetsuppgifter som kan utföras oberoende av tid och rum när uppgiften utförs ska anpassas till varje ingenjörns vilja att arbeta gränslöst. Samtidigt ska arbetsgivaren kunna erbjuda arbetsgemenskap och det ska alltid finnas utrymme för ingenjörer att mötas på en plats anordnad av arbetsgivaren, exempelvis ett kontor. I det nya normala arbetslivet ska distansarbete alltid bygga på frivillighet för ingenjören att utföra sitt arbete mer eller mindre från distansarbetsplatser. Denna arbetsorganisation skiljer sig markant mot det obligatoriska och varaktiga hemarbetet som under pandemin har inneburit en snabb omställning i arbetslivet.

Allt fler ingenjörer kan utföra sina arbetsuppgifter oberoende av tid och rum. För en del ingenjörer kräver arbetet mycket resande. Det kan både gälla frekventa resor eller frånvaro under långa perioder. Detta kanskapa en arbetsorganisation där det ställs direkta krav eller outtalade förväntningar på ständig tillgänglig och närhet, så kallad konnektivitet. Dessa krav och förväntningar kan leda till ohälsa.

Hos arbetsgivare krävs goda kunskaper om hur stress kan förebyggas. Teknisksprång ger stora möjligheter till detaljstyrning av arbetsprocesser, krav på ständig tillgänglighet och kontroller. Starkt styrt/bundet arbetsliv är motpolen till det gränslösa arbetslivet. Forskning visar på att starkt styrt/bundet arbete lämpar sig dåligt till att utföras oberoende av tid och rum när arbetet utförs. Ett ledarskap som är detaljstyrt med krav på ingenjören att vara ständigt nåbar och med flertalet kontroller av när arbetet utförs är enligt forskarstudier inte lämpligt i ett gränslöst arbetsliv. Ingenjörer på arbetsplatser som är under ständig kontroll och detaljstyrning löper stor risk för stressreaktioner, vilket ytterst leder till psykisk ohälsa.

Forskning visar att det finns goda förutsättningar för främjande av en god arbetsmiljö hos arbetsgivare där ledarskapet bygger på tillit, och där ingenjören har ett självbestämmande och kan ta ett yrkesmässigt ansvar. En utvecklad tillitsbaserad chefsroll behövs för att förebygga ohälsa hos arbetsgivare där ingenjören själv har möjlighet att styra och avgränsa sitt arbete. I ett tillitsbaserat ledarskap är chefens roll att ge ingenjören förutsättningar med tillräckliga resurser, kunskaper och befogenheter för att utföra arbetet. Chefsrollen är att vara stödjande och samordnade i syfte att arbetsbördan för ingenjörer ska kännas rimlig. Det kräver täta avstämningar, dels för resultatuppföljning av arbetsuppgifter, dels för att säkerställa en god arbetsmiljö.

Ledarskap och chefen

Chefs- och ledarskap är viktiga frågor för Sveriges Ingenjörer och chefer är nyckelpersoner i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Chefen förväntas kunna leda, förvalta och utveckla verksamheten, medan det i ledarskap ingår att bygga upp, vidmakthålla och utveckla relationer. Sverige som land och dess arbetsmarknad har en hög global närvaro där beslut kan fattas på andra sidan jorden som påverkar arbetsplatsen i Sverige. Det är en utmaning och balansgång för cheferna att hantera detta både mot ledning och mot den underställda personalen. Det är ett faktum att allt fler har sin närmaste chef i ett annat land, men dubbelt chefskap är också vanligt med

en administrativ chef lokalt och en funktionell chef utomlands. I och med ökad press på de anställda är det viktigt att chefen får möjlighet att även vara ledare, där hen ges det mandat och de resurser som behövs för att kunna klara sitt uppdrag.

Många chefer upplever idag att deras ansvar och befogenheter är otydligt formulerade. Att som chef inte ha resurser, varken i form av tid eller pengar, gör chefskapet och i ännu högre grad ledarskapet till en vanskelig uppgift. Det är av vikt att chefer har adekvat och tillräcklig arbetsmiljöutbildning, samt ges tillräckliga resurser och befogenheter för att kunna verka för en god arbetsmiljö. Medarbetarna behöver chefer som kan ta ansvar för arbetsmiljön. I det mer gränslösa arbetslivet behöver ingenjörerna ett chefskap som bygger på ett tillitsbaserat ledarskap. För det behövs en organisation som främjar ett tillitsbaserat chefskap.

Omväxlande och säker fysisk arbetsmiljö

I det förebyggande arbetsmiljöarbetet är det en utmaning att bedöma risker för ohälsa, olyckor och dödsfall, när exponering av en risk är låg och exponering sker under lång tid. I dagens arbetsliv behöver exempelvis stillasittande arbete anpassas till människans fysiska behov av variation och rörelse. För farliga kemiska ämnen är det extra viktigt med förebyggande säkerhetsåtgärder.

Vi vet att många arbetsrelaterade dödsfall beror på att individer är utsatta för låga risker under en mycket lång tid. Dessa dödsfall kan ske en tid efter det att arbetstagaren exponerats för risken, exempelvis ett kemiskt ämne. Det gör det svårt att uppskatta hur många som dör till följd av arbetet. För att exempelvis hindra exponering av kemiska ämnen eller för att hindra smittspridning vid en pandemi behövs ett strukturerat arbete på arbetsplatsen i samverkan, bestående av förebyggande säkerhetsåtgärder och tydliga skydds nivåer mot farliga ämnen eller smittämnen. Det är av vikt att det systematiska arbetsmiljöarbetet följs med undersökning, riskbedömning, åtgärder och uppföljning. Dessutom krävs i förebyggande syfte ett väl etablerat tekniskt arbetarskydd på arbetsplatserna. Det arbetet bör även vara på plats vid hantering av ämnen där det helt saknas kunskap om huruvida ämnet kan vara livshotande och miljöskadligt eller ej. Det kan exempelvis gälla vid hantering av tillverkade nanomaterial (engineered nanomaterials).

Trots svårigheten att bedöma hur många som dör till följd av arbetet bedömer forskare att det är betydligt fler dödsfall i jämförelse med dödsolyckor på arbetsplatser. Forskare bedömer exempelvis att dödsfall orsakade av arbetsrelaterad stress väntas skörda långt fler liv i framtiden. När det gäller arbetsrelaterad suicid behövs mer kunskap. Det finns en publicerad kunskapsöversikt: "Suicide in the employed population: A review of epidemiology, risk factors and prevention activities". Beställare är Afa-Försäkring på uppdrag av privata sektorns parter. Kunskapsöversikten är en bra början på ett underlag inom ett område där vi är i starkt behov av mer kunskap.

Det behövs en nollvision som inkluderar att ingen ska dö på eller av sitt arbete. Nollvisionen att ingen ska dö på jobbet eller till följd av arbetet finns nu på plats i Sverige. Sveriges nollvision tar sikte på arbetsplatsolyckor som leder till död men också på arbetsrelaterad dödlighet på grund av till exempel längre sjukdom, cancer och suicid. Ingenjörens arbetsliv är mer och mer globalt och det är av vikt att vi strävar efter att en nollvision i arbetslivet inkluderar arbetssjukdomar, oavsett var i världen ingenjören utför sitt arbete. Vi kan aldrig acceptera att någon skadas, blir sjuk eller dör på eller av sitt arbete. Ingenjörer har rätt till en trygg och säker arbetsmiljö. Ambitionen ska vara att arbetslivet erbjuder ett hållbart arbetsliv under hela yrkeslivet.

Arbetsmiljöombud och förtroendevalda

Svensk arbetsmiljölagstiftning bygger på att arbetsgivaren ansvarar för arbetsmiljön. Lagstiftningen bygger även på att arbetsmiljöarbetet sker i samverkan mellan arbetsgivare, arbetstagare och skyddsombud.

Arbetsmiljöombud (skyddsombud) och förtroendevalda har viktiga uppgifter att fylla för att upprätthålla en god arbetsmiljö. Sveriges Ingenjörer har 2021 cirka 850 arbetsmiljöombud och 5 700 förtroendevalda. Det är viktigt att båda dessa grupper får en god arbetsmiljöutbildning. Kunskaper de kommer ta med sig in i den dagliga samverkan på arbetsplatser. Eftersom Sveriges Ingenjörer har förhållandevis få arbetsmiljöombud blir förtroendevaldas roll än viktigare som samarbetspartner och informationsförmedlare gentemot skyddsorganisationen hos arbetsgivaren.

Förbud mot mobbing och trakasserier i arbetslivet

Ingenjörer ska inte behöva vistas i arbetsmiljöer där kränkande särbehandling, diskriminering eller trakasserier förekommer. Sverige var det första landet i världen att formulera rättsliga regler mot kränkningar och mobbing på arbetet. De rättsliga reglerna infördes 1993 i och med föreskrifter om kränkande särbehandling i arbetslivet. Dessa regler har ändrats och senare har även regler om diskriminering tillkommit. Det saknas idag arbetsmiljöregler där den mobbade kan rikta ett skadeståndsanspråk mot arbetsgivaren. I frågor om kränkande särbehandling har Arbetsmiljöverket vid ett flertal tillfällen klargjort att de inte utreder enskilda fall. Detta är oacceptabelt anser vi. Sveriges Ingenjörer har under lång tid haft målbilden att det behövs en lag mot mobbing. En lag där det enskilda ärendet utreds och där den mobbade kan rikta ett skadeståndsanspråk mot arbetsgivaren.

Företagshälsovård

Sveriges Ingenjörer anser att företagshälsovården ska utgöra en viktig resurs i det förebyggande arbetsmiljöarbetet.

Arbetsgivaren betalar för företagshälsovård och är ansvarig för att de resurser som krävs finns tillgängliga för att skapa en god arbetsmiljö. Beställaren ska naturligtvis också kunna utvärdera och kvalitetsgranska det den upphandlat.

Företagshälsovården är en resurs inte bara för arbetsgivaren utan också för medarbetare och arbetsmiljöombud. De bör ha rätt att ta del i, och påverka hur, företagshälsovården utformas.

Företagshälsovård kan bidra med kunskaper om friskfaktorer och hur man med ett hälsofrämjande perspektiv kan arbeta med exempelvis balansen mellan krav, resurser, medinflytande, samverkan, god gemenskap och stöd från chefer.

Arbetsmiljöutbildning vid högskolorna

Det är enligt högskoleförordningen ett krav att nyexaminerade civilingenjörer och högskoleingenjörer har insikter om arbetsmiljö. Ett flertal av teknologerna kommer efter avslutade studier och under sin yrkeskarriär inneha chefsbefattningar. Chefer behöver ha goda kunskaper inom ämnet arbetsmiljö. Detta för att det i chefsrollen ofta medföljer ett arbetsmiljöansvar. Det finns även andra karriärvägar där det i ingenjörens roll medföljer ett arbetsmiljöansvar. Därför är insikter i arbetsvetenskap viktigt att ha med sig ut i arbetslivet. Arbetsmiljön, inte minst den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, påverkas av många olika faktorer varav flertalet tillsammans belyses i ämnet arbetsvetenskap. Arbetsmiljöarbetet har i stor utsträckning fokus på risker. Det är av vikt att det fokuset kvarhålls, men samtidigt att ingenjörer tar del av nya kunskapsrön för ett hälsofrämjande arbetsliv. Kunskaper om arbetsmiljö behöver både handla om att begränsa riskerna och om att utveckla positiva faktorer för ingenjörens hälsa.

Arbetsmiljöforskning

Kunskapsutvecklingen som sker genom arbetsmiljöforskningen bör ha stor betydelse för det praktiska arbetet på arbetsplatser. Det är av vikt att förbundet verkar för att företag, arbetsmiljöombud och förtroendevalda lätt ska kunna få tag på relevanta kunskaper inom arbetsmiljöområdet. Idag är forskningen inom arbetsmiljöområdet spridd över många universitet och högskolor och inom olika discipliner. Det tillsammans med att forskning inom området idag i hög grad är internationell gör att det är svårt att följa och få ett helhetsgrepp om aktuella forskningsrön.

Arbetsmarknadens parter finansierar arbetslivsforskning. Finansiering sker via Afa-Försäkring forskning. Syftet med finansieringen är att förbättra arbetsmiljö och främja hälsa och därmed minska arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro för de anställda inom det privata näringslivet, kommuner och regioner. Sveriges Ingenjörer bör verka för att forskningsresultat sprids till de som praktiskt på arbetsplatser arbetar med arbetsmiljöfrågor. Redan idag görs det via Prevent, Suntarbetsliv och Partsrådet. Myndigheten för arbetsmiljökunskaps uppgift är att sammanställa och sprida den senaste forskningen inom arbetsmiljöområdet. Sveriges Ingenjörer bör i stor utsträckning sprida de arbetsmiljökunskaper som myndigheten sammanställer.

Sveriges Ingenjörers utbildningspolitiska program

Våra utgångspunkter

Sverige är ett litet land, starkt beroende av internationell handel byggd på tekniska landvinningar. Det moderna samhällets utmaningar kan inte mötas utan en fortsatt snabb teknisk utveckling. I en hårdnande internationell konkurrens, där tekniken griper in i allt fler aspekter av våra liv, ställs allt större krav på kreativitet, ledarskap och teknisk kompetens.

Nu växer dessutom förväntningarna på ingenjörerna, också från ingenjörstudenter och ingenjörerna själva, att bidra med lösningar på framtidens stora utmaningar: klimat och hållbarhet.

Sveriges Ingenjörers allt övergripande utbildningspolitiska mål är att svensk utbildning ska skapa ingenjörer i världsklass. För att nå det målet, måste nyfikenheten på teknik och naturvetenskap grundläggas – och bibehållas – tidigt i en ung människas liv. Det kräver att utbildningssystemet i sin helhet tillhör de främsta i världen, från grund- och gymnasieskola till ingenjörutbildningarna på högskola och universitet.

En ytterligare förutsättning för att nå målet, utanför ramen för detta program, gäller arbetsvillkor och löner för ingenjörer i näringslivet liksom för lärare och forskare i ingenjörutbildning. De måste självfallet hålla den nivå som krävs för att sörja för en god återväxt av ingenjörskåren och främja individuell utveckling under hela yrkeslivet.

Programmet tar sikte på FN:s globala hållbarhetsmål #4 – utbildning

Våra åsikter

Sverige behöver framför allt bra ingenjörer för att möta framtidens utmaningar. Kvalitet i ingenjörsutbildningen ska därför alltid överordnas kvantitet.

Höj barnens kunskaper och färdigheter i matematik. Det ger barn och ungdomar självförtroendet att vara med på resan mot framtidens teknik, och säkerställ att matematiken används som verktyg i tekniska och naturvetenskapliga ämnen.

Breda rekryteringen till högskolans ingenjörstudier genom insatser i grundskolan – inte i dörren till högskolan. En jämnare studentsammansättning inom ett utbildningsområde kan dock bara uppnås om det samtidigt sker inom andra.

Utforma samtliga inriktningar på teknikprogrammet så att de utan särskilda tillval ger behörighet till civil- och högskoleingenjörstudier.

Återställ utbildningsanslagen per student inom teknik och naturvetenskap.

Ge ingenjörstudenterna möjligheten att redan under studietiden pröva sina kunskaper och färdigheter i arbetslivet.

Ingenjörstudier på högskolenivå bör erbjuda studenter en valfri praktik kurs inom ramen för utbildningen.

Arbetsgivarna måste bära ansvaret för att ingenjörerna erbjuds möjlighet till kontinuerlig utveckling i arbetet.

Stärk de ekonomiska möjligheterna för ingenjörer att bli lärare i teknik och matematik.

Öka högskolornas förutsättningar för att erbjuda vidareutbildning på rätt nivå till yrkesverksamma ingenjörer – individuellt eller via företaget.

Bilaga 2: Omvärldsanalys

Fastställs av förbundsstyrelsen efter fullmäktige beslutat om programmet (våra utgångspunkter och våra åsikter)

Teknik i grundskolan

Alla påverkas i sina liv av teknik och tekniska beslut. För att fullt ut kunna delta i demokratiska beslutsprocesser behövs breda insikter i hur det moderna samhället fungerar. Hit hör grundläggande kunskaper i matematik och naturvetenskap, men teknikämnet är centralt för att ungdomar ska kunna förstå hur samhället har utvecklats och hur det kan komma att gestalta sig i framtiden.

En väl fungerande undervisning i grundskolans teknikämne är viktig också för att väcka och vidmakthålla ett intresse för teknik i grupper som idag är underrepresenterade på gymnasieteknik- och naturvetenskapliga program och – i förlängningen – på yrkeshögskolans och högskolans utbildningar i teknik och data. Brister i teknikundervisningen kan för dessa elever göra mer skada än nytta. Den som genom familj och tradition redan är förtrogen med teknikutbildningarnas möjligheter löper väsentligt mindre risk att låta sig avskräckas av en svag grundskoleundervisning i teknik.

Skolans teknikundervisning har diskuterats och debatterats under decennier. Ämnet blev obligatoriskt i och med 1980 års läroplan, men kritiken fortsatte även efter att ämnet i läroplanen 1994 gavs en från naturvetenskaperna självständig ställning. Skolinspektionens granskningar har visat att ämnet har en otydlig identitet och låg status, att kvalitetsskillnaderna mellan skolor är stora och att eleverna inte upplever ämnet som relevant.

Från och med mitten av 2018 har en timplan för teknik fastställts till 200 timmar. Det är ett viktigt steg för att ge ämnet ett eget värde och en egen identitet, men med bara hälften av lärarna behöriga i ämnet återstår mycket att göras.

Teknikämnet i grundskolan måste få högre status, kvalitet och relevans, och för detta fordras ämnesbehöriga och engagerade lärare. Ingenjörer med yrkeserfarenhet skulle i större utsträckning kunna bidra till att levandegöra och höja kvaliteten i skolans undervisning i teknik och matematik – inklusive programmering, som knyter an till båda ämnena – samt naturvetenskap. Det gäller såväl grund- som gymnasieskola.

För personer mitt i yrkeslivet, som redan har höga studielån, är det ekonomiska steget till undervisning dock för stort. Så länge det råder brist på lärare i dessa ämnen är det därför motiverat att erbjuda högskoleutbildade ingenjörer och naturvetare finansiering på en betydligt högre nivå under den kompletterande utbildningen mot ämneslärarexamen.

Gymnasiets teknikprogram

Teknikprogrammet är gymnasieskolans enda studieförberedande teknisk-teoretiska program. Trots detta krävs att eleven på fyra av fem inriktningar gör särskilda tillval av kurser för att uppnå behörighet till studier på civil- och högskoleingenjörutbildning.

Det bör vara en självklarhet att alla elever får med sig de kunskaper de behöver för att söka till högskolans ingenjörutbildningar och inte straffas i efterhand på grund av bristande information eller ändrade prioriteringar. Effekten på elevernas motivation och ansvarstagande av ett tydligt besked om att syftet med programmet är att förbereda samtliga för högre studier i teknik ska inte heller underskattas.

Sedan några år finns återigen möjlighet att välja en yrkesförberedande gymnasieingenjörutbildning. Men även de eleverna är betjänta av att besitta full högskolebehörighet från gymnasiet första tre år. Dels för att de är ingenjörer, för vilka matematik och fysik är grundläggande, dels för att de utan hinder ska kunna gå vidare till högskolan i ett senare skede om de så önskar.

Breddad rekrytering börjar inte i högskolan

I och med att rekryteringen till högre utbildning inte sker från hela befolkningen, går enskilda ungdomar, utbildningarna och samhälle miste om en betydande potential. Detta berör givetvis även rekryteringen till ingenjörutbildningarna.

Vår utgångspunkt är att en bredare rekrytering i sig är av godo, oavsett hur stora behoven av ingenjörer är vid någon enskild tidpunkt. Alla vill inte bli ingenjörer, alla kan inte bli ingenjörer, och alla behöver inte bli det, men fler bör få chansen. Breddad rekrytering innebär alltså samtidigt en delvis annan rekrytering och handlar således inte i första hand om att öka antalet studenter. Detta är en helt separat fråga. Istället bör fler av de mest lämpade i en hel generation antas snarare än de näst bästa från en och samma begränsade delmängd. Ingenjörutbildningarna bör alltid sträva efter att rekrytera ungdomar med så goda förutsättningar för studierna som möjligt, för att kunna hålla utbildningskvalitet och genomströmning hög. Det kan mycket väl innebära att konkurrensen om utbildningsplatserna blir hårdare.

Snedrekryteringen till högskolan med avseende på kön och social bakgrund kommer till uttryck vid övergången till gymnasieskolan, men inleds naturligtvis långt tidigare. Att kunna komplettera det ursprungliga utbildningsvalet, tillsammans med alternativa vägar till högskola och yrkeshögskola, ger individen möjlighet att växla in på nya spår. Förutsättningarna för detta har varierat över tid, men de stora mönstren har likväl bestått.

Andelen kvinnor på civil- och högskoleingenjörutbildningarna har de senaste decennierna legat i intervallet 25–30 procent. Likaså har den sociala snedfördelningen förblivit stor, särskilt på det längre civilingenjörsprogrammet. Rekryteringen till högskolan – ingenjörutbildningar och generellt – kan bara breddas signifikant genom insatser tidigt i skolsystemet.

Samtidigt är andra stora utbildningar inom vård och undervisning könsmissigt lika skeva – eller mer – åt andra hållet, och spännvidden i den sociala bakgrunden mellan olika program stor. Det är därför inte möjligt att åstadkomma en jämnare studentsammansättning inom ett område – teknik lika lite som något annat – utan att samtidigt göra det på andra.

Mekanismerna bakom snedrekryteringen sitter således djupt. För att bryta mönstren mer än marginellt, måste åtgärder sättas in tidigt under skolgången. Eleverna är inte ensamma målgrupp för det arbetet. Det gäller i lika hög grad att öppna ögonen hos föräldrar och aktörer i skola och omgivande samhälle för de förutsättningar varje barn besitter. En inte oväsentlig del i detta är att stödja barn och ungdomar i att successivt ta ett allt större ansvar för sin egen utveckling och det långsiktiga arbete detta innebär.

Information om utbildning och arbetsmarknad

En blivande student ska kunna göra sitt studieval på goda och objektiva grunder. Arbetsmarknadens efterfrågan vad avser bland annat antal, utbildningsnivå samt inriktning och närmare innehåll påverkas naturligtvis av en rad faktorer som varken lärosäten eller arbetsgivare förfogar över eller kan förutse. Inte desto mindre är det angeläget att de ansvariga för varje utbildning på ett nyanserat sätt presenterar – och tar ansvar för – information om nuläget och utvecklingen den närmaste framtiden. Av högskolorna självständigt framtagen och analyserad information är viktig även för att möta och nyansera information från andra avsändare, eftersom det minskar risken för att studenterna ska mötas av överdrifter eller rena felaktigheter.

Högskolorna har goda förutsättningar att förmedla och utveckla information om utbildningens innehåll i sig. Information och egen kunskap om de olika utbildningarnas arbetsmarknadsutsikter uppvisar däremot stora brister. Men den utbildningsanordnare som inte självständigt kan uttala något om arbetsmarknaden, kan rimligen inte heller göra några utfästelser om vilka arbeten eller karriärvägar utbildningen leder till. Det innebär samtidigt att de nödvändiga förutsättningarna saknas för att avgöra hur utbildningen ska vara utformad, vilken examen den bör leda till, hur den ska dimensioneras eller ens om den över huvud taget behövs. Högskolorna bör dra större nytta av alumnernas erfarenheter i det arbetet, liksom för den kontinuerliga utvecklingen av utbildningarna.

De företag och verksamheter som betraktas som de primära avnämarna för ingenjörer är inte de enda tänkbara arbetsgivarna för de nyexaminerade. Lärosätena är inte omedvetna om detta, men drar ofta den förenklade slutsatsen att utbildningen kan användas till allt. Det är dock en sak att ingenjörer återfinns i en hel rad olika yrken, en annan huruvida var och en av de examinerade har den kompetens och de personliga egenskaper som krävs för att utöva vart och ett av dessa, och en tredje i vilken mån det vid varje given tidpunkt faktiskt är möjligt att fritt välja mellan dem.

Utbildningsanordnaren har därför även ett ansvar för att kartlägga potentiella arbetsgivare. I annat fall tvingas de nyutexaminerade själva att försöka identifiera den krets av verksamheter där deras kompetens kan vara av värde, och agera ambassadörer för den utbildningsinriktning de valt.

Vilka ingenjörer behövs

Debatten om teknikutbildning har under lång tid dominerats av den upplevda bristen på i synnerhet högutbildade ingenjörer. Men ingen gagnas av attoreflekterat höga krav på formell utbildning för arbete och karriär i tekniksektorn driver ungdomar att försöka studera längre än nödvändigt. Inte examinerade som inte finner relevant arbete på rätt nivå, inte studenter som tvingas lämna sin utbildning oavslutad, inte utbildningsanordnaren, som kan tvingas anpassa utbildningens innehåll och kvalitet efter studenternas förutsättningar och inte heller näringslivet, som vill kunna anställa motiverade och högt kvalificerade examinerade från varje utbildning.

Antalet yrkesverksamma civil- och högskoleingenjörer befinner sig sedan lång tid tillbaka under stadig ökning. Under perioden 1990–2018 ökade antalet högskoleutbildade ingenjörer (inräknat generella examina inom teknik samt forskarexamina) från ca 65 000 till 209 000.

Höjningen av den svenska ingenjörskårens utbildningsnivå förväntas fortsätta under övergående tid vid en antagning motsvarande dagens nivåer – trots att bara hälften av nybörjarna

tar examen på sitt program. Enligt SCB:s Trender och prognoser 2020 kommer de högskoleutbildade år 2035 vara över 275 000, en ökning med ytterligare en tredjedel.

Därmed kommer förhållandet mellan gymnasie- och högskoleutbildade ingenjörer storleksmässigt med råge vara det omvända jämfört med 1990. De gymnasieutbildade utgjorde det året ca 250 000 av de yrkesverksamma ingenjörerna. I SCB:s tidigare prognos (2017) beräknades antalet minska till knappt 33 000 fram till 2035.

I prognosen från 2020 ingår gymnasieingenjörer tillsammans med Yh-tekniker i en större grupp, och det är i denna som SCB bedömer att en framtida brist kan uppstå – inte bland dem med teknisk högskoleutbildning (vissa variationer förekommer mellan inriktningarna). Totalt beräknas tillgången på utbildade Yh-tekniker och gymnasieingenjörer 2035 vara ca 110 000, medan efterfrågan förväntas stiga något, till ca 146 000. Att all teknisk kompetens skulle fordra högskoleutbildning framstår därför varken som nödvändigt eller ändamålsenligt.

Vi vill därför uppmana till en nyanserad och långsiktigt hållbar diskussion om hur de faktiska kompetensbehoven ser ut och vilka utbildningar som bäst kan tillgodose dem. Det gäller inte bara högskolans ingenjörsprogram – och inriktningar inom dem – utan i lika hög grad annan utbildning inom teknik och data i högskolan, den nya gymnasieingenjörsutbildningen och i yrkeshögskolan.

Ett ensidigt fokus på de längsta och mest teoretiska utbildningarna riskerar också att hämma intresset för kortare eller mer praktiskt orienterad teknisk utbildning. Sveriges tekniska och industriella styrka bygger på att kompetensen är hög i utbildningskedjans samtliga led. Den svenska arbetsmarknaden måste också i större utsträckning stå beredd att ta tillvara kompetensen hos ingenjörer från andra länder, oavsett om de rekryteras direkt eller kommer till Sverige av andra orsaker, som flyktingar, studenter eller doktorander.

Ingenjörsutbildningens kvalitet ska aldrig anpassas till studenternas förkunskaper, motivation och studieförmåga generellt. Däremot ska hänsyn självfallet tas till studenters olikheter i övrigt och undervisningens innehåll och former bör kontinuerligt utvecklas.

Kvalitet, i vilket även studenterna oundvikligen är och förblir en parameter, ska alltid vara överordnad kvantitet. Allt annat vore att begå en orätt mot studenterna och förödande i förhållande till vad samhället ska kunna förvänta sig av de examinerade.

Sverige behöver ingenjörer, men framför allt behövs bra ingenjörer – och bland dem åtskilliga av de bästa i världen.

Högskolelärnarnas betydelse

Ingenjörstudenter lyfter gång på gång fram skickliga lärare som det mest kritiska för att de framgångsrikt ska kunna genomföra sin utbildning. Det må låta självklart, och stöds följdriktigt av högskolelagen (3 kap, 2 §):

”För utbildning och forskning ska det finnas professorer och lektorer anställda som lärare vid högskolorna. Anställning som professor är den främsta anställningen som lärare.”

Internt på högskolor och universitet fortsätter dock undervisningsskickligheten att hamna i skuggan av forskningsmeriterna. Vi menar att lärarinsatsen bör värderas lika högt vad gäller såväl lön som karriärmöjligheter. Utan skickliga lärare kan möjligen forskningen på en teknisk högskola hålla världsklass, men utbildningen kommer aldrig att göra det.

Högskolelärare ska också ges möjlighet att successivt höja sin pedagogiska skicklighet. Lärare ska alltid ha utrymme för att kunna följa utvecklingen av didaktik relevant för den egna undervisningen.¹

Det innebär vidare att högskolornas ledning måste se det som en lika viktig uppgift för lärarna att hålla sig à jour med aktuell forskning som att själva forska. Erfarenhet av och anknytning till näringslivet måste också värderas högre, och fler delade tjänster skapas för tekniklektorer och adjungerade lärare som fortsatt är och vill vara verksamma i industrin.

Utbildningssamverkan

Några av de vanligaste frågorna från sökande till och studenter på tekniska högskoleutbildningar är hur arbetsmarknaden gestaltar sig, vilka företag som behöver den aktuella utbildningen och vad man kan arbeta med. Studenter i utbildning frågar sig också ofta hur utbildningens olika delar sammantagna – den röda tråden – ska kunna ge dem den kompetens som krävs för detta. Den frågan ska studenter på en ingenjörutbildning aldrig behöva ställa sig.

Betydelsen av samverkan mellan högskolor och näringsliv inom forskningen är oomstridd sedan lång tid tillbaka. Insikten om värdet av utbildningssamverkan släpar dock fortfarande efter, trots att den har ett lika stort eller större värde för omgivande företag och region än forskningssamverkan.

Samverkan kan motivera och tydliggöra utbildningens syfte och användbarhet inte bara för studenterna, utan även för de samverkande företagen, och bidrar därmed till den ständiga utvecklingen av innehåll och kvalitet. Det ligger i sakens natur att den närmare utformningen av samverkan bäst sker av respektive högskola och samverkansparter gemensamt.

Studiefinansiering

Heltidsstudier ska vara ekonomiskt genomförbara utan att studenten är hänvisad till arbete vid sidan av under terminerna. Studentbostäder till rimlig kostnad bör finnas tillgängliga i samband med terminsstart.

Arbete under studierna är inte negativt i sig, men den som så vill ska kunna prioritera sin tid för studier utan att behöva oroa sig för privatekonomin. Av uppenbara skäl är detta särskilt viktigt för studenter för vilka högskolestudier innebär att beträda ny och okänd mark och som kanske inte heller i samma utsträckning kan lita till ekonomiskt stöd från sina föräldrar.

Ambitionen är inte att hindra någon från att arbeta under studierna – det är upp till var och en. Arbete oavsett karaktär ger arbete allmängiltiga erfarenheter som utgör en värdefull tillgång i det framtida yrkeslivet.

Praktisk erfarenhet

Samtidigt som många studenter tvingas arbeta under terminerna för att försörja sig, vittnar andra omvänt – också ingenjörstudenter – om så stora svårigheter att finna arbete under ferierna att det leder till än större ekonomiska problem. Vi finner detta fullständigt orimligt.

¹ Enligt förbundsstyrelsens förslag i yttrandet över motion 2110 Kvalitet i ingenjörutbildningen.

Även om tillgången på helt nyexaminerade ingenjörer som regel varit balanserad, har näringslivet med korta avbrott bara för större ekonomiska kriser under lång tid uttryckt svårigheter särskilt med att rekrytera yrkeserfarna. Genom att erbjuda feriearbete har näringslivet en gyllene möjlighet att börja bygga upp den erfarenheten redan hos studenterna. Den möjligheten kan företagen redan i dag gripa när de vill. På sikt ökar det även möjligheterna för formell, poänggivande praktik för de studenter som så önskar, samtidigt som det öppnar nya vägar till en ökad utbildningssamverkan generellt.

Goda chanser till arbete under ferierna kommer också att vara en stark konkurrensfördel för högskolor och branscher vid rekryteringen av nästa kull ingenjörstudenter. Kanske går de efter examen till ett annat företag, kanske inte, men försörjningen av teknisk kompetens är en långsiktig fråga, större än det enskilda företaget.

För studenterna kan ett relevant feriearbete också bidra till stärkt motivation, fungera vägledande inför successiva val under utbildningen och ge en bättre överblick över ingenjörens arbetsmarknad.

Utbildningsfinansiering

Lärare i högskolan vittnar om en press att godkänna studenter med tveksamma resultat på betygssatta moment. De bär idag även bördan av vetskapen om att ett underkännande kan tvinga en student att helt avbryta studierna, eftersom fortsatta studiemedel kräver ett visst antal avklarade högskolepoäng.

Ett generöst godkännande kan i ögonblicket synas vara både odramatiskt och mänskligt, men det riskerar att leda till att studentens möjligheter att klara nästa steg i utbildningen successivt minskar.

För den student som ges möjlighet att fullfölja utbildningen trots otillräckliga prestationer beskär också förutsättningarna för framgång i arbetslivet. Om de examinerades kunskaper brister, följer arbetenas kvalifikationsnivå efter, vilket i sin tur leder till att behoven av kompetens inte tillgodoses, trots att allt fler studerar allt längre.

Finansieringen av högre utbildning ska alltid styra mot hög utbildningskvalitet och aldrig ge incitament att sänka examinations- och utbildningskraven. Relativt lärosätenas faktiska kostnader har ersättningen per student minskat under en lång följd av år. Särskilt djupt har fallet varit för studenter inom teknik och naturvetenskap. Samtidigt har förväntningar och krav på högskolan fortsatt att öka. Det har blivit hög tid att vända den utvecklingen.

Ingenjörsexamen

När svensk högre utbildning anpassades till den så kallade Bolognaprocessen var förväntningarna höga. Internationell jämförbarhet och rörlighet för studenter och lärare stod högt på dagordningen, samtidigt som examenssystemet skulle bli överskådligare.

Vi kan dock konstatera att den svenska lösningen för högre teknisk utbildning skapade fler problem än den löste. Å ena sidan har vi tekniska yrkesexamina – i första hand högskoleingenjör och civilingenjör, å andra sidan utbildningar mot generella examina – teknologie kandidat, magister och master. Sedan 2007 lever dessa två system både parallellt och överlappande med varandra på ett sätt som både svenska och utländska studenter har svårt att förstå och navigera i. Till detta bidrar den varierande tillämpningen lärosätena emellan.

Vilken slags kompetens den ena eller den andra examen leder till, vilka utbildningar som under vilka förutsättningar kan bygga vidare på en annan och varför vissa utbildningar kan resultera i upp till tre examina, både generella och yrkesexamina, är oklart inte bara för studenterna, utan även för näringslivet och många gånger även för dem som själva undervisar på eller leder de tekniska högskolorna.

Civil- och högskoleingenjörutbildningarna skiljer sig åt såtillvida att den senare är mer praktiskt orienterad, medan den förra har ett större teoretiskt innehåll. För båda gäller dock att de ska ge de breda tekniska och teoretiska kunskaper som fordras för självständigt arbete som ingenjör. Sammanblandningen av generella examina och ingenjörsexamina riskerar att leda till att den speciella yrkeskaraktären hos ingenjörutbildningarna, själva kärnan i näringslivets efterfrågan, går förlorad. Omvänt kan detta samtidigt innebära att förutsättningarna för smalare, djupare eller mer tvärvetenskaplig teknisk utbildning inom ramen för de generella examina inte tas tillvara i den utsträckning som är möjlig.

Det livslånga lärandet

Ingenjörssyrket upphör aldrig att utvecklas, och ingenjörerna behöver ständigt utvecklas med det. Ansvaret för detta vilar i första hand hos ingenjören själv.

Någon färdig modell för hur det livslånga lärandet ska ske existerar inte, men några viktiga delar av pusslet kan likväl urskiljas. Lärande kan ske i det befintliga arbetet eller i nya befattningar, genom successiva byten till andra företag eller till helt nya branscher. Det finns ingen anledning att stanna i ett arbete där ingen utveckling sker.

För att inhämta kvalificerade nya kunskaper kan också kortare eller längre formell utbildning krävas. Detta kräver att staten ger högskolorna förutsättningar att ta fram aktuell, effektiv och lättillgänglig vidareutbildning för ingenjörer som vill läsa in nya kunskaper, på eget initiativ eller genom sin arbetsgivare. Av arbetsgivaren betald uppdragsutbildning i högskolan kan således aldrig bli den enda lösningen. Uppdragsutbildning vänder sig inte heller i första hand till små och medelstora verksamheter, som har ett mer begränsat ekonomiskt utrymme och färre berörda ingenjörer, men därför inte mindre angelägna kompetensutvecklingsbehov.

En ingenjör som vill genomföra en studieplan väsensskild från den aktuella arbetsgivarens intressen, kan normalt inte räkna med ekonomiskt stöd från denna. Sådant stöd kan däremot fortfarande ligga i samhällets intresse.

Tid och kostnader för formellt lärande som helt faller inom arbetsgivarens arbetsområde ska självfallet i sin helhet bäras av företaget. Arbetsgivare som agerar för kortsiktigt – som ser som bästa lösning att utnyttja ingenjören bara inom det område vederbörande har sitt aktuella kunnande – ställs inför omfattande kompetensförsörjningsproblem om detta kunnande förlorar sin relevans.

Vi ser det gång på gång, när företag plötsligt tvingas konstatera att tekniken i en verksamhet inte längre är livskraftig, och ser sig tvungna att ersätta delar av de anställda ingenjörerna med nya – och då höjer rösten för att det måste utbildas fler som besitter den senaste kunskapen. Detta är inte hållbart vare sig ur ingenjörernas, företagets eller Sveriges perspektiv. Rätt slutsats kan aldrig vara att sluta uppmuntra de anställda ingenjörerna att utvecklas eller att hindra dem från att göra det.

Ingenjörfullmäktige 2024
Sammanträdesdagar 2024-11-17-19

Protokoll bilaga 6

Livslångt lärande är inte liktydigt med omställning i samband med uppsägning, och det kommer heller aldrig att bli det. Ett fungerande livslångt lärande eliminerar i själva verket behovet av insatser särskilt vid omställning.

Sveriges Ingenjörers Miljöpolitiska program

Våra utgångspunkter

Sveriges Ingenjörer har en stark tilltro till att teknik och ingenjörers-arbete är avgörande för att hantera samhällsutmaningarna kring klimat och miljö. Både våra stadgar och vår vision lyfter fram ingenjörernas viktiga roll i att skapa ett hållbart samhälle.

Ekonomiska och sociala perspektiv av hållbarhetsfrågan har alltid varit fackliga kärnvärden. Sveriges Ingenjörer konstaterar stolt också tidigt miljöengagemang. Miljöfonden har i över 30 år gett stöd till svensk forskning. Hållbarhetsfrågor engagerar också medlemmarna allt mer, inte minst unga ingenjörer och studerande.

Sveriges Ingenjörer ser positivt på de tekniksiften som pågår i näringslivet. Drivkraften är både höjda politiska ambitioner och att behålla företagets konkurrenskraft. Sveriges Ingenjörer är neutralt till olika fossilfria teknologier, läs om för- och nackdelar med olika val i fördjupningen. Att Sverige arbetat med hållbarhetsfrågor länge ger fördel när fler länder går samma väg. Utvecklingen skapar många nya arbetsuppgifter för ingenjörer men tydliggör också behovet av kontinuerligt lärande under hela yrkeslivet.

Utgångspunkten för programmet är de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 och de svenska miljö kvalitetsmålen. Avgränsningen är hur ingenjörer, i första hand, kan bidra till hållbarhetsutmaningar i Sverige. Programmet omfattar områdena industriell förnyelse och innovation, hållbara städer, samhällen, infrastruktur och transport, hållbar produktion och cirkulär ekonomi, energi samt vatten.

Sveriges Ingenjörer menar att politikens uppgift är att sätta mål, att prioritera mellan dessa samt att skapa goda förutsättningar för uppfyllande. Politisk långsiktighet och uthållighet ur ett globalt perspektiv är grundläggande. Ingenjörernas uppgift är främst att erbjuda tekniska lösningar. Det kommer krävas en mångfald av teknologier som kompletterar varandra, nyutvecklas och tillämpas. Här kommer ingenjörers kreativitet, innovationsförmåga och systemtänk, både som individer och som yrkeskår, vara avgörande.

Miljö- och klimatpolitiska programmet är en plattform för förbundets påverkansarbete. Programmet identifierar områden där ingenjörers kunskaper, tillsammans med en gemensam kraftsamling och politiska insatser, kan åstadkomma globala förbättringar.

Av de globala hållbarhetsmålen berör primärt följande mål det miljöpolitiska programmet. De ligger bakom analysen men nämns inte alltid i texten:

6. Rent vatten och sanitet

7. Hållbar energi

9. Hållbar industri, innovation och infrastruktur

11. Hållbara städer och samhällen

12. Hållbar konsumtion och produktion

13. Bekämpa klimatförändringarna

14. Hav och marina resurser

15. Ekosystem och biologisk mångfald

Våra åsikter

Staten måste ge rätt förutsättningar för hållbar industriell förnyelse

Staten måste skapa goda förutsättningar för tekniska lösningar på hållbarhetsutmaningarna, genom till exempel investeringar i infrastruktur, forskningssatsningar, styrmedel och innovationsupphandling. Därigenom stärks industrins konkurrenskraft.

Staten behöver arbeta för att regelverk och dess tillämpning så långt möjligt är konkurrensneutrala och internationellt harmoniserade. Det handlar både om att ställa hårda miljökrav för att driva på utvecklingen och att se till att konkurrensen mellan svenska och utländska verksamheter inte snedvrids.

Staten måste ta ansvar för att hanteringen av miljötillstånd behandlas mer strukturerat och inom rimlig tid genom hela processen, så att miljöbefrämjande åtgärder inte försenas eller uteblir av administrativa skäl.

Högskolorna måste inkludera hållbarhet och systemtänkande i all ingenjörsutbildning.

Arbetsgivare har ett ansvar för att löpande kompetensutveckla sina ingenjörer, så att de blir bättre rustade att möta de tekniskskiftet som en hållbar omställning innebär.

Hållbar produktion och cirkulär ekonomi är möjliggörare

Företag behöver inse att lokal produktion kan ge miljöfördelar, minskad sårbarhet vid störningar och bättre kontroll på värdekedjan. Ökad automation ger goda förutsättningar för produktion i Sverige.

Företag måste utforma produkter så att ingående komponenter är förberedda för byte, återanvändning eller återvinning.

Företag behöver låta ingenjörers miljötänkande komma in redan i designfasen eftersom den har så stor påverkan på produktens hela livscykel.

Industrier med stora koldioxidutsläpp, som är svåra att minska genom en förändrad produktionsprocess, behöver ta ansvar för att fånga in koldioxiden för användning eller lagring.

Teknik för hållbara städer, samhällen, infrastruktur och transport

Staten, regioner och kommuner måste, tillsammans med andra aktörer, arbeta förebyggande i samhällsplaneringen för att minska effekterna av klimatförändringar, till exempel vid bränder eller översvämningar.

Staten behöver satsa på infrastruktur så att Sveriges näringsliv har tillgång till olika transportsystem som främjar internationell konkurrenskraft, internationell handel och sysselsättning i hela landet samtidigt som vi uppnår uppsatta klimatmål.

Regeringen behöver ge ansvariga myndigheter i uppdrag att underlätta och skapa incitament för samordning mellan distributörer. Digital teknik har stor potential att effektivisera transporter av såväl människor som gods.

Byggbranschen måste utveckla tekniker för ett mer hållbart byggande genom att använda mer hållbara och återanvändbara material samt arbeta med energieffektivisering. Både själva byggnationen och byggnadens hela livstid måste tas med i beräkningen.

Stabil, tillförlitlig och hållbar energiförsörjning

Regeringen måste prioritera frågor kopplat till elektrifieringen av Sverige och se till att de samlade resurserna ökar för omställningen. Behovet av el kommer att öka dramatiskt och det behövs bland annat fortsatta investeringar i befintlig och ny teknik för att säkra eltillgången, både vad gäller elektrisk energi och effekt.

Staten måste förbättra förutsättningarna för att öka investeringstakten i elnäten. Det är viktigt att kapaciteten för överföring av el förstärks både inom landet och till våra grannländer.

Regeringen måste öka satsningen på forskning och utveckling av, såväl små- som storskalig, teknik för produktion, distribution och lagring av energi. Det kan handla om fortsatt utveckling av tekniska lösningar för exempelvis energieffektivisering, lagring av elektrisk energi och smartare elnät i vid bemärkelse.

Rent vatten är en förutsättning

Regeringen måste arbeta aktivt tillsammans med övriga länder som gränsar till Östersjön för att kraftigt minska föroreningarna som når vårt känsliga innanhav.

Kommuner behöver utveckla reningsverk till att bli produktionsanläggningar för rent vatten, näringsämnen och energi. Befintlig kunskap och teknik behöver implementeras samtidigt som ny teknik utvecklas, både för kommuner och andra aktörer.

Aktörer som använder vatten behöver, där så är ekonomiskt och tekniskt rimligt, på plats rena vattnet till en sådan nivå att det är direkt återanvändningsbart. Industriellt processvatten kan och bör i många fall renas på plats och återanvändas.

Staten behöver avsätta forskningsmedel till områden som kan förbättra vattenreningen.

Bilaga 2: Omvärldsanalys – fastställs av FS

Miljöutmaningarna skiljer sig avsevärt i olika delar av världen. På global nivå dominerar fossila bränslen både för energianvändning och elproduktion, en stor del av världens befolkning saknar tillgång till friskt vatten och sanitet, luftkvaliteten är ohälsosam i många städer, den biologiska mångfalden utarmas i rask takt och det finns en stor och ökande efterfrågan på utvinning av strategiska råvaror, såsom flera metaller. I jämförelse har vi i flera avseenden kommit långt i Sverige även om utvecklingen inom de nationella miljö kvalitetsmålen i flera fall är negativ och mycket få tycks kunna nås i närtid.

På global nivå finns därför flera utmaningar som behöver hanteras samtidigt. Komplexiteten ökar ytterligare genom att olika miljömål kan komma i konflikt med varandra. Ett nationellt exempel är att cementtillverkning i Sverige med koldioxidinfångning skulle vara till gagn för klimatet globalt men kan komma i strid med lokala miljömål där kalkbrytningen sker. Om den å andra sidan inte sker här så påverkas den lokala miljön någon annanstans istället.

Under senare år har dock klimatfrågan blivit helt dominerande inom politik och debatt. Det kan förstås mot bakgrund av att klimatförändringen sannolikt är den största utmaningen, såväl när det gäller de negativa effekterna som omfattningen av insatserna som behöver göras. De globala utsläppen av växthusgaser har fortsatt öka, liksom halten av koldioxid i atmosfären. Det är otvetydigt att mänsklig aktivitet värmer upp atmosfären och det finns oroande tecken på att klimatförändringen går snabbt och nu också visar sig i förändrade väderfenomen.

Parisavtalet är en global överenskommelse om att begränsa den globala medeltemperaturökningen till 2 grader och att sträva mot 1,5 grader. Redan nu förefaller det osannolikt att vi ska klara 1,5 grader. Det avgörs till stor del av de vägval som görs i folkrika länder med hög tillväxt. Mycket tyder på att Kina och Indien endast marginellt minskar sina utsläpp de kommande decennierna. EU har stora ambitioner när det gäller miljö och klimat även om det finns flera medlemsländer som vill gå försiktigare fram. Utsläppsmålet vad gäller koldioxid är skärpt till en minskning med 55% mellan 1990 och 2030.

Sverige har ett klimatpolitiskt ramverk som innehåller klimatmål, en klimatlag och ett klimatpolitiskt råd, där den senare utvärderar om regeringens samlade politik är i enlighet med målen. Sveriges klimatmål innebär att vi inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2045, vilket betyder en minskning med 85% mellan 1990 och 2045. Utöver detta finns etappmål och särskilda sektorsmål, såsom att utsläppen från inrikes transport ska minska med 70% mellan 2010 och 2030. I Sverige minskade utsläppen de fem åren före pandemin med ungefär 1,5% per år, men för att vi ska klara netto noll 2045 behöver minskningen nu vara upp emot 8% per år.

Utmaningarna kan förefalla oöverstigliga men då kan det vara bra att blicka tillbaka mot tidigare miljöproblem som världen lyckats ta hand om. På 70-talet upptäcktes att

vissa halogenerade kolväten (freoner) bröt ned det skyddande ozonskiktet. Efter intensivt internationellt arbete, där Sverige spelade en huvudroll, undertecknades 1987 ett avtal om förbud. Sedan dess har ozonskiktet delvis återhämtat sig. Men framförallt sker det en rad positiva saker idag. Förnyelsebar energi har fått ett stort genomslag och växer snabbt på många håll. El från sol- och vindkraft är i många fall billigare att producera än från fossil energi. Teknisk utveckling, i kombination med subventioner, har fått priserna på solceller och elbilar att minska på ett sätt som gör dessa tillgängliga för allt fler. Digitalisering och elektrifiering inom industrin har potential att minska utsläppen avsevärt men förutsätter betydande investeringar.

Omställningen mot fossilfrihet innebär stora möjligheter till innovation och teknisk utveckling där Sveriges framstående position bör ge oss fördelar. Industrin i Sverige är ledande i skiftet och ser stora möjligheter till ökad konkurrenskraft. Detta leder också till förändrade globala värdekedjor när stora företag efterfrågar delvis nya eller mer miljöanpassade produkter från sina underleverantörer. På det sättet påverkar omställningen många fler i ekosystemet av företag.

Det är naturligtvis mycket svårt att bedöma vilka effekter den gröna omställningen kan ha på arbetsmarknaden. Studier som gjorts pekar dock mot att det totala antalet jobb kommer att öka som en konsekvens av skiftet och det är uppenbart att det tillkommer många nya arbetsuppgifter för ingenjörer. Förändringen för emellertid också med sig utmaningar i ett kortare perspektiv för flera näringar. EU har därför infört en mekanism för rättvis omställning som syftar till att stödja branscher och regioner som kan antas drabbas särskilt hårt av tekniskskiftena. Medlen kan bland annat användas för att utveckla ingenjörers kompetens inom nya teknikområden.

Att krafttag behövs för att styra om från ett samhälle baserat på kol och olja har alltså vunnit stort genomslag inom politik och näringsliv men också på finansmarknaden. Banker och investmentbolag ser i ökad grad en hög risk i investeringar som bygger på fossil energi, samtidigt som nya batterifabriker och anläggningar för fossilfri ståltillverkning har relativt lätt attrahera riskkapital.

Fördjupning

Hållbarhet är en drivkraft för industriell förnyelse och innovation

Innovation skapar konkurrenskraftiga företag, ett modernare samhälle och meningsfulla arbeten till inte minst ingenjörer. Forskning, utveckling och innovation är helt centrala för att vi ska kunna hantera samhällsliga utmaningar kring miljö och hållbarhet.

UNESCO beskriver att en industriellt präglad ekonomi inte är möjlig utan ingenjörer. Industriell verksamhet skapar arbetstillfällen för många och är underlag för internationell handel. Som exempel på områden som präglas av snabb teknisk utveckling nämns AI, robotik och självkörande fordon.

Utvecklingen i Sverige visar att det inte finns något självklart samband mellan ekonomisk utveckling och en ökad total miljöbelastning. Samtidigt som Sveriges BNP de senaste 30 åren har ökat stadigt så har elanvändningen varit ungefär konstant medan utsläppen av svaveldioxid, kväveoxider, partiklar och tungmetaller har minskat kraftigt. Även koldioxidutsläppen minskar något om än i för långsam takt för att nå de nationella klimatmålen.

I Sverige genomgår en rad branscher genomgripande förändringar, i hög grad mot bakgrund av en strävan efter ökad hållbarhet och möjligheterna som digitaliseringen ger. Hållbarhetsomställningen och skapandet av den ”smarta fabriken” enligt Industri 4.0 är två utvecklingslinjer som liknar och förstärker varandra. Båda sker på tvärs inom alla branscher och leder till ökad effektivitet och nya affärsmöjligheter. Drivkrafter för en mer hållbar verksamhet är regelverk, men i hög grad också stärkt konkurrenskraft, image, kundkrav och möjligheten att rekrytera miljömedvetna medarbetare.

Stålindustrin är den bransch som står för de största industriella utsläppen i Sverige. Det pågår dock en genomgripande förändring där den process där kol och koks använts i hundratals år som reduktionsmedel successivt kommer att ersättas med direktreduktion med vätgas. Bland de tekniska utmaningarna är bland annat att till så låg kostnad som möjligt framställa grön vätgas i stor omfattning genom elektrolys samt att kunna lagra och distribuera den. Att denna utveckling kunnat ske så förhållandevis snabbt beror på en lyckad samverkan mellan industrin och staten i form av en pilotanläggning. En snabb omställning av stålindustrin riskerar dock att hindras av dagens ofta utdragna tillståndprocesser. Dessa måste kunna effektiviseras utan att miljöaspekterna äventyras.

Fordonsindustrin genomgår en snabb omställning mot elektrifiering. Fordon för vissa tillämpningar, såsom i gruvor, automatiseras snabbt, samtidigt som det kommer att ta längre tid för trafiken på allmänna vägar. Mjukvaruinnehållet i nya bilar är mycket stort vilket tillsammans med elektrifieringen innebär att det ingenjörskunnande som krävs ser delvis annorlunda ut.

Cementindustrin har liksom stålindustrin stora processutsläpp av koldioxid. Den möjlighet som finns är att fånga in koldioxiden istället för att släppa ut den. Den infångade koldioxiden kan sedan antingen lagras i berggrunden eller användas för framställning av olika produkter. Utmaningen är främst de stora investeringsbehoven. Kunskapen kring att fånga in koldioxid har funnits länge men nya tekniker ger hopp om lägre kostnader. Om koldioxidinfångning skulle användas vid industriella anläggningar med stora utsläpp och vid kraftvärmeverk så är potentialen stor att minska Sveriges utsläpp. Om utsläpp från biobränslen fångas in får man över tid ett nettoupptag av koldioxid från atmosfären.

För kemiindustrin innebär vägen till hållbarhet att se över sina processer, att effektivisera energianvändningen, att ersätta miljöpåverkande ämnen och att undvika oljebaserade råvaror till förmån för förnybara och återvinningsbara. En hållbar kemiindustri fungerar i hög grad i samverkan så att det ena företagets restprodukt blir det andra företagets råvara.

Hållbar produktion och cirkulär ekonomi är möjliggörare

Den industriella varuproduktionen driver ekonomisk utveckling och ökat välbefinnande. Den för emellertid också med sig belastningar på miljön i form av energianvändning, utsläpp och nyttjande av en rad olika material. På global nivå ökar industriproduktionen som en följd av ökad befolkning, ökad levnadsstandard och därmed en ökad efterfrågan. Produktionens påverkan på miljön skiljer sig dock betydligt i olika delar av världen.

UNESCOS rapport beskriver hur ingenjörer utvecklar material och metoder för cirkulära flöden inom många olika områden såsom gruvdrift, samhällsbyggnad och elektronik. På så sätt används resurser på ett effektivt sätt samtidigt som en stor del av materialet återanvänds. Ett område där synsättet sedan mycket länge fått genomslag är rening av avloppsvatten medan många utmaningar återstår för ingenjörer när det gäller att ta hand om metaller från till exempel datorer och mobiltelefoner.

Som nämndes tidigare visar utvecklingen i Sverige att det är möjligt att bryta sambandet mellan ekonomisk utveckling och en ökad total miljöbelastning. Det räcker dock inte att miljöbelastningen inte ökar lika mycket som produktionen, den måste samtidigt minska. Fossilfri stålframställning är ett exempel på att nya tekniska lösningar på ett genomgripande sätt kan minska koldioxidutsläppen i industrin.

Produktion för också med sig användning av en lång rad material. Det traditionella flödet från råvara, via tillverkning och användning, till avfall är inte hållbart, men materialanvändningen kan göras mer resurssnål och betydligt mer cirkulär. Det behövs en helhetssyn som omfattar inte bara produktionen i sig utan också användningen av de färdiga produkterna. Design och tillverkning behöver ske så att produkterna kan användas längre, lättare repareras, återanvändas och till slut återvinnas. Allt oftare införs nya affärsmodeller i industrin, där producerande företag tar mycket större ansvar för produkternas funktion hos kunden. Genom att på detta sätt sälja en kompletterande tjänst ligger det i både producentens och konsumentens intresse att tillverkningen sker resurseffektivt och att produkten har lång livslängd.

Utvecklingen mot elektrifierade fordon är mycket positiv ur klimatsynpunkt men för med sig andra hållbarhetsutmaningar. Det kraftigt ökade behovet av batterier innebär ökad efterfrågan på en rad metaller. Brytningen av ursprunglig råvara kommer att behöva öka men därefter är det nödvändigt att metallerna återvinns i långt högre utsträckning än idag. Skiftet från fossila drivmedel skapar också ett ökat behov av elenergi. Det är positivt att batterifabriker etableras i Sverige och vi bör sträva efter att en stor del av värdekedjan kring elektrifierade fordon finns i landet. Det stärker vår

fordonsindustri och ger förutsättningar för hållbarhet i hela kedjan fram till färdiga fordon.

En hållbar materialhantering innebär också att ämnen som kan orsaka skada i naturen, för människors hälsa eller för biologisk mångfald ska ersättas med alternativ. Antalet ämnen som används är mycket stort och vår kunskap om de effekter de kan ha är inte helt kända. På flera områden behövs fortsatt forskning och teknisk utveckling för att finna fullgoda alternativ. En viktig del är att bygga upp data över i produkter ingående ämnen så att de kan spåras. Produkter som saknar miljöfarliga ämnen blir också lättare att återvinna.

Teknik för hållbara städer, samhällen, infrastruktur och transport

Hållbara städer och samhällen kännetecknas av ett hållbart byggande och en god planering som underlättar kommunikationer både inom och mellan dem. Staden behöver vatten, avlopp, varutransport, el och mycket annat, vilket innebär ingenjörsutmaningar inom flera olika discipliner. Städer behöver också vara inkluderande och säkra för människor som bor eller vistas där.

UNESCO beskriver att det på global nivå finns många utmaningar kopplade till staden. Inflyttningen till städer förväntas öka ganska kraftigt så att 2/3 av världens befolkning bor i städer 2050. Det behövs ingenjörskunnande inom bland annat samhällsbyggnad, elektronik, maskin, miljö, mjukvaruutveckling och telekommunikation. Ingenjörer utvecklar energieffektiva byggnader, god belysning, effektiva transportsystem, vägar, broar samt effektiva lösningar för energi och vatten.

Också i Sverige finns mycket att göra för att ställa om urbana miljöer mot ökad hållbarhet. Samtidigt har Sverige sin befolkning och industri över hela landet vilket skapar utmaningar inte minst när det gäller längre transporter.

Täta miljöer skapar förutsättningar för ett dynamiskt näringsliv och ekonomisk tillväxt. De möjliggör också minskad miljöbelastning då korta avstånd minskar transportbehoven och det större befolkningsunderlaget skapar förutsättningar för kollektivtrafik. Boytan per invånare är också lägre än i glesare miljöer. Samtidigt innebär de utmaningar i ett miljöperspektiv gällande markanvändning, vattentillgång, biologisk mångfald med mera.

Det behövs ett livscykelperspektiv vid planering av byggande så att materialen är giftfria och möjliga att återvinna samt att fastigheterna är energieffektiva under drifttiden. Det är också viktigt att ge utrymme för ekosystemtjänster som luftrening och dagvattenhantering genom till exempel integrerade grönområden. Byggnaders klimatpåverkan är starkt beroende av den påverkan som skett vid produktion av stål och cement. Ett ökat byggande i trä är en möjlighet att långsiktigt binda koldioxid.

De tendenser som dominerar teknikutvecklingen i fordonsindustrin är elektrifiering, autonoma och uppkopplade fordon samt en hållbarhetsambition. Det pågår en ständig förbättring av fordonens prestanda vad gäller motorer, minskat rullmotstånd osv. Över

tid har sådan successiv teknikutveckling stor betydelse för att minska bränsleförbrukningen men det är bara skiftet från fossila drivmedel som kan göra en avgörande skillnad.

Vid sidan om utsläpp av koldioxid ger transporter också upphov till andra miljöproblem. Kväveoxider bidrar till övergödning och svaveldioxid till försurning. Diesel, liksom friktionen mellan väg och däck, sprider hälsofarliga partiklar.

Transportsektorn står för en tredjedel av landets koldioxidutsläpp. En ökad andel bibränslen och effektivare fordon har bidragit till att minska utsläppen medan ett ökat trafikarbete har påverkat i motsatt riktning.

För personbilar kommer el via batterier inom en snar framtid att vara den dominerande tekniken. Lätta lastbilar för kortare transport kan ha batteridrift eller använda biobränslen. På längre sikt kan flytande natur- eller biogas, bränsleceller men också batterier vara lösning för långväga transporter med tunga lastbilar. Bränslecellen drivs av vätgas som i sin tur är producerad genom elektrolys med hjälp av el. Den är därför ett exempel på indirekt elanvändning och ett sätt att lagra elenergi i form av vätgas. Eftersom vätgas inte bara kan användas för transport utan också kommer att användas alltmer inom industrin så kommer en infrastruktur för mer storskalig produktion, lagring och distribution att växa fram.

För att skapa så kallade elektrobränslen utgår man också från vätgas men istället för att använda vätgasen i en bränslecell så blandar man den med koldioxid och kan då få fram flytande eller gasformiga kolväten (kemiska föreningar av endast kol och väte) såsom metanol eller metan. Fördelar med elektrobränslen är att man kan använda koldioxid från till exempel en industriprocess istället för att bara släppa ut den.

I Sverige kan elvägar, där fordonet laddas under färd, på vissa huvudstråk vara ett komplement. Det råder dock osäkerhet kring om tekniken kommer att införas och vilken typ av överföring till fordonet som är lämpligast. Oavsett val krävs ganska stor anpassning av fordonen samtidigt som de i huvudsak måste kunna framdrivas med annan teknik.

Järnvägen är energieffektiv och i Sverige nästan helt elektrifierad. Infrastrukturen är dock i stort behov av underhåll och det krävs investeringar.

Sjöfarten är beroende av fossila bränslen där tung eldningsolja är helt dominerande globalt. Flytande naturgas används i liten utsträckning men utgör en brygga till att använda flytande biogas. Tillgången är dock starkt begränsad och detsamma gäller för biodieseln HVO som annars fungerar bra som ersättning för fossil diesel. För att kunna använda biobränslen krävs viss modifiering av motorerna men det är brist på biobränslen som är det stora hindret. Batteridrift används på vissa kortare transportvägar som över Öresund medan vind kan bli ett komplement för att minska övriga behov.

Det finns utrymme för stor energieffektivisering genom förbättringar på alla områden, och då bland annat skrovets design. Transport på sjö är energieffektiv sett till antal transporterade personer eller ton gods per mängd utsläpp.

För flyget är det fossil flygfotogen som nästan uteslutande används men tekniskt kan motorerna drivas på biobränsle. Det pågår utveckling i liten skala i Sverige att producera flygbränsle ur restprodukter från skogsindustrin. Det stora hindret är att överbrygga prisgapet mellan fossilt bränsle och det från biomassa. Det pågår också försök med elflyg (batterier, hybridteknik eller bränslecell) med mindre plan över kortare distans men de antas få genomslag först något längre fram.

Odling av biobränslen kan ge upphov till svåra avvägningar kring markanvändning och biologisk mångfald. Biodrivmedel kommer att vara en viktig övergångslösning innan markbundna transporter är elektrifierade men kan också spela en roll på längre sikt för flyg och sjöfart som är svårare att elektrifiera. På global nivå kan biodrivmedel bara stå för en del av lösningen på grund av otillräcklig råvarutillgång. Om vi vill kunna använda biodrivmedel också framöver behöver Sverige bli mer självförsörjande och det är då rimligt att se hur restprodukter från skogen kan användas mer än idag.

Digital teknik har potential att underlätta samordning av godstransport och därmed att fordonen får en högre fyllnadsgrad. Digital teknik kan också användas tillsammans med sensorer för att tidigt upptäcka skador på infrastruktur eller fordon. Utvecklingen mot autonoma fordon får också positiva effekter på körekonomi och därmed utsläpp, även om det samtidigt finns farhågor att små självkörande taxibilar i städer kan minska det kollektiva resandet.

Med mobilitetstjänster avses tekniker som ger tillgång till mobilitet utan att man själv äger fordonet. Ofta förmedlas tjänsterna med hjälp av digitala verktyg. Exempel kan vara bilpooler, hyrcyklar, samåkningsplattformar, delningstjänster för godstransport eller appar som underlättar kollektivt resande. Utvecklingen sker parallellt med införandet av digital teknik och med utvecklandet av den ”smarta staden”. Genom att koppla samman olika mobilitetstjänster får man helhetslösningar som i bästa fall kan konkurrera med egen bil. Sveriges Ingenjörers Miljöfond deltar i ett av de största forskningsprojekten inom området där teorierna testas i verkliga så kallade Living Labs (Mistra SAMS).

Stabil, tillförlitlig och hållbar energiförsörjning

En stabil och klimatsmart energiförsörjning har stor betydelse för omställningen till ett fossilfritt samhälle och teknik är avgörande för att hitta tillförlitliga och långsiktiga hållbara lösningar.

UNESCO menar att elektrisk energi (elenergi) är mycket viktigt för människors levnadsstandard och för ekonomisk tillväxt och att ingenjörer har haft en avgörande roll i denna utveckling. Dock saknar ungefär en miljard människor tillgång till elenergi och det är därför en utmaning för inte minst ingenjörer inom elkraft, maskinteknik, informationsteknologi och miljö att utveckla förnyelsebara lösningar till låg kostnad för användning på gleset befolkade platser.

I Sverige pågår en snabb elektrifiering av såväl industrin som transportsektorn, vilket innebär ett ökande behov av elenergi. Förändringen av industrins struktur i norra Sverige, genom etableringen av helt ny verksamhet, ändrar också fördelningen av efterfrågan mellan olika delar av landet. Samtidigt är de ofta tidskrävande tillståndsprocesserna ett stort problem i omställningen av såväl industriell verksamhet som elproduktion och eldistribution.

Genom ökad elektrifiering kan både transportsektorns och industrins belastning på miljön minska avsevärt, men redan idag ser vi att kapacitets- och effektbrister hindrar utveckling av befintliga företag liksom etablering av nya. För att ge bättre förutsättningar krävs utveckling av ny teknik för att skapa, lagra, distribuera och hushålla med energi.

I inriktningen för den svenska miljöpolitiken finns ett antal generationsmål. De visar på den samhällsomställning som krävs för att lösa de stora miljöproblemen till kommande generationer. Ett av dessa mål slår fast att andelen förnybar energi ska öka och att energianvändningen ska vara effektiv med minimal påverkan på miljön.

Inom EU har direktivet om främjande av energi från förnybara källor antagits för medlemsstaterna. Sverige har beslutat om en högre andel av förnybar energi i förhållande till slutlig energianvändning och har redan passerat det nationella målet. Vår tillgång till inhemska förnybara energikällor (framför allt vattenkraft) ger oss också ett lågt importberoende av energiprodukter jämfört med övriga EU-länder.

Sveriges Ingenjörer tar inte ställning för enskilda energislag. Samtidigt är det viktigt att utvecklingen går mot mer fossilfri energi. Det behövs även satsningar på tekniker för energieffektivisering. Samtidigt som tekniken utvecklas, ökar också vår förståelse för och kunskap om de processer som påverkar jordens miljö och klimat. Därför måste dessa krav hållas uppdaterade för att undvika såväl oväntade som oönskade effekter.

Det krävs stabila och hållbara regler för energiförsörjningen i Sverige. Stöd och subventioner till olika typer av anläggningar för elproduktion kan ges under en utvecklingsfas men ska avvecklas när teknikerna är utvecklade. Alla energislag påverkar miljön vid utvinning, omvandling, distribution och användning. Varje energikälla, stor- som småskalig, ska uppfylla strikta säkerhets- och tillförlitlighetskrav samt välgrundade och objektiva krav gällande miljöpåverkan. Varje energikälla ska också bedömas ur ett livscykelperspektiv.

För att elektrifieringen i Sverige ska kunna genomföras krävs omfattande investeringar i eldistributionen. Elnäten binder samman produktion och användning, men nätens dimensionering och bristande överföringskapacitet leder till störningar och effektbrist.

Näten måste kunna hantera både många producenter och konsumenter och dessutom ökande krav på effektivisering och styrning. Ökad digitalisering i hemmen påverkar distributionen, liksom utvecklingen mot fler mindre elproducenter på lokal nivå. Även behovet av en utbyggd laddinfrastruktur för elfordon påverkar helheten.

Det kommer att behövas investeringar i ny teknik för smartare elnät för att säkra både själva elenergin och behovet av effekt. För att klara detta behöver även tekniker för lagring av el utvecklas. Dessa krav blir tydliga ”randvillkor” för ingenjörers utvecklingsarbete.

Svenska ingenjörer har särskilt goda möjligheter att lämna bidrag kring det som rör distribution av el, effektivisering i användning av energi och kan bidra till att skapa de tekniska lösningar som bäst tacklar de utmaningar som de nya kunskaperna identifierar. I Sverige finns också en gedigen industriell och forskningsmässig tradition inom eldistribution som kommer att efterfrågas på många håll i världen.

Rent vatten är en förutsättning

I internationell jämförelse har Sverige god tillgång till rent vatten och en väl utbyggd vattenrening. Under senare år har dock även vi ibland haft låga grundvattennivåer så att kommuner fått införa ransonering i form av till exempel bevattningsförbud. Grundvattnet håller heller inte alltid önskad kvalitet. Det finns också behov av underhåll av äldre vatten- och avloppsnät samtidigt som reningsverken behöver utvecklas både för att klara en större belastning och för att rena vattnet i högre grad.

UNESCO konstaterar att ingenjörer inom inte minst samhällsbyggnad och miljö har räddat miljontals människor genom reningstekniker som eliminerar vattenburna sjukdomar som kolera och tyfus. Samtidigt ser ingenjörer inom elektronik och maskinteknik till att den dagliga driften av systemen fungerar. Utmaningarna är emellertid fortfarande enorma då 1 miljard människor saknar tillgång till rent vatten och 2 miljarder saknar grundläggande sanitet.

Reningsverken behöver kunna ta bort organiskt material vilket annars ger upphov till syrebrist i de sjöar och vattendrag som får ta emot det renade vattnet. Detsamma gäller för fosfor och kväve som leder till övergödning, sjukdomsframkallande mikroorganismer som virus, bakterier och parasiter, partiklar från till exempel diskvatten samt eventuella läkemedelsrester. Svenska reningsverk är bra på att rena vattnet från mikroplast även om dessa partiklar i huvudsak sprids på andra sätt i samhället än via reningsverken. Avskild mikroplast reser också frågan hur lämpligt det är att använda slammet som gödsel på åkermark. Kapaciteten i reningsverken är också viktig eftersom annars orenat eller dåligt renat vatten släpps ut vid hög belastning.

Att utveckla reningsverken handlar mycket om att se på avloppsvattnet som en resurs snarare än bara ett problem som behöver elimineras. IVL Svenska Miljöinstitutet lanserade 2013, tillsammans med Sveriges Ingenjörer och vår miljöfond, Sweden Water Innovation Center vid test- och demonstrationsanläggningen Hammarby Sjöstadsverk. Det uttalade syftet var just att se reningsverket som en produktionsanläggning för rent vatten, näringsämnen och energi. Näringsämnen kan återföras i kretsloppet och energi kan fås ur värmen i vattnet och genom att röta slam till biogas.

I Sverige finns ett stort kunnande som vi redan idag exporterar till andra länder, vilket gynnar både ekonomin och miljön. Det pågår också utveckling inom en rad områden för att öka reningsgraden av vattnet. I en så kallad membranbioreaktor kan partiklar i slammet avskiljas med ett membran istället för genom sedimentering med hjälp av gravitationen. Det ger ett renare vatten och tekniken kan användas för till exempel läkemedelsrester men har utmaningar när det gäller energiåtgång och kemikalieanvändning. Det pågår forskning för att ta fram teknik för att rena ammonium ur avloppsvatten, vilken i sin tur kan användas för att framställa vätgas. Den tekniska utmaningen är att göra elektroder med stor yta med hjälp av nanoteknik. Det sker också test av tekniker med ozon och aktivt kol med målsättningen att vattnet från reningsverket ska bli så rent att det kan återföras till grundvattnet.

Sammantaget finns det enorma utmaningar på global nivå men också behov av ytterligare utveckling och tillämpning av teknik i Sverige.

Budget- och verksamhetsdirektiv för 2026

Budgetdirektiv

Budget för Sveriges Ingenjörers förbundsverksamhet ska konstrueras så att förbundsrelsens löpande verksamhets kostnadsmassa understiger eller motsvarar den löpande verksamhetens omsättning inom en period med oförändrad medlemsavgift.

Budget för projekt, utvecklingsinsatser, eller tillfälliga åtgärder som krävs utifrån omvärldshändelser får finansieras av fritt eget kapital. Denna budget får justeras löpande, men den totala kostnadsmassan i moderförbundet, inklusive budget för projekt, utvecklingsinsatser och tillfälliga åtgärder, får maximalt överstiga den totalt budgeterade omsättningen med 5% och moderförbundets egna kapital skall motsvara en soliditet om minst 30 %.

Den totala medlemsavgiften till Sveriges Ingenjörer får öka med i genomsnitt högst två procent per år under en rullande femårsperiod. Strävan är dock att undvika en höjning av årsavgiften.

Förbundsstyrelsen har att besluta om förslag till avsättningar till konfliktfond årligen, men konfliktfondens egen avkastning tillförs konfliktfonden utan särskilt beslut. Målsättningen är att antalet konfliktdagar inte minskar, med hänsyn till ingenjörernas löneökningar och medlemsantal. Om antalet konfliktdagar minskar ska ett aktivt beslut tas om eventuell extra avsättning till konfliktfonden.

Verksamhetsdirektiv

- Vår förbundsverksamhet ska bedrivas med utgångspunkt i och med stöd av de policydokument och program som har fastställts av fullmäktige.
- Vår verksamhet ska genomföras med såväl ett nationellt som ett internationellt perspektiv.
- Vår verksamhet ska bedrivas medlemsnära genom att förbundet finns och syns lokalt på arbetsplatser och högskolor samt i distrikten.
- Vi ska utveckla medlemsnyttan för att intressera många olika grupper, både medlemmar och de ingenjörer som ännu inte är medlemmar.
- Vår medlemsrekrytering ska i första hand inriktas mot teknologerna samtidigt som satsningarna riktade mot yrkesverksamma ingenjörer ska fortsätta. Att behålla medlemmar är viktigare än att rekrytera nya.
- Alla delar av vårt förbund – lokalt, i distrikten samt centralt – ska arbeta integrerat i frågor som rör medlemsvård och medlemsrekrytering.

Budget- och verksamhetsdirektiv för 2026

Budgetdirektiv

Budget för Sveriges Ingenjörers förbundsverksamhet ska konstrueras så att förbundsrelsens löpande verksamhets kostnadsmassa understiger eller motsvarar den löpande verksamhetens omsättning inom en period med oförändrad medlemsavgift.

Budget för projekt, utvecklingsinsatser, eller tillfälliga åtgärder som krävs utifrån omvärldshändelser får finansieras av fritt eget kapital. Denna budget får justeras löpande, men den totala kostnadsmassan i moderförbundet, inklusive budget för projekt, utvecklingsinsatser och tillfälliga åtgärder, får maximalt överstiga den totalt budgeterade omsättningen med 5% och moderförbundets egna kapital skall motsvara en soliditet om minst 30 %.

Den totala medlemsavgiften till Sveriges Ingenjörer får öka med i genomsnitt högst två procent per år under en rullande femårsperiod. Strävan är dock att undvika en höjning av årsavgiften.

Förbundsstyrelsen har att besluta om förslag till avsättningar till konfliktfond årligen, men konfliktfondens egen avkastning tillförs konfliktfonden utan särskilt beslut. Målsättningen är att antalet konfliktdagar inte minskar, med hänsyn till ingenjörernas löneökningar och medlemsantal. Om antalet konfliktdagar minskar ska ett aktivt beslut tas om eventuell extra avsättning till konfliktfonden.

Verksamhetsdirektiv

- Vår förbundsverksamhet ska bedrivas med utgångspunkt i och med stöd av de policydokument och program som har fastställts av fullmäktige.
- Vår verksamhet ska genomföras med såväl ett nationellt som ett internationellt perspektiv.
- Vår verksamhet ska bedrivas medlemsnära genom att förbundet finns och syns lokalt på arbetsplatser och högskolor samt i distrikten.
- Vi ska utveckla medlemsnyttan för att intressera många olika grupper, både medlemmar och de ingenjörer som ännu inte är medlemmar.
- Vår medlemsrekrytering ska i första hand inriktas mot teknologerna samtidigt som satsningarna riktade mot yrkesverksamma ingenjörer ska fortsätta. Att behålla medlemmar är viktigare än att rekrytera nya.
- Alla delar av vårt förbund – lokalt, i distrikten samt centralt – ska arbeta integrerat i frågor som rör medlemsvård och medlemsrekrytering.

Heltidsordförande, ersättning och anställningsvillkor

Ersättning och anställningsvillkor

Ordförande visstidsanställs på heltid under mandatperioden vid förbundskansliet och följer därmed motsvarande kollektivavtalade anställningsvillkor som finns för medarbetare och chefer på kansliet. Anställning är utan rätt till övertidsersättning. Vid anställning utgår inget ordförandearvode från Sveriges Ingenjörer. Anställningen likställs med en företagsledande position och omfattas därmed inte av LAS, (lagen om anställningsskydd).

Ingenjörfullmäktige 2024 beslöt att ge mandat till valberedningen att vid behov förhandla den slutliga utformningen av ersättningen till en heltidsordförande.¹

Ersättningen förbundsordförande är samma bas som för övriga arvoden, dvs medellön samtliga medlemmar i Sveriges Ingenjörer x 2.² Ersättningen betalas ut månatligen. Ersättningen revideras årligen på Ingenjörfullmäktige utifrån senaste lönestatistiken.

Stationeringsort

Bostadsort (dvs där hen är folkbokförd). Valberedningen har delegation att besluta om bostads- och reseförmån för den händelse att ordföranden inte är bosatt i Stockholm och det krävs för arbetets utförande.

Övernattningsförhållanden i Stockholm och övriga landet

Förbundsordförandens ska erbjudas övernattningsmöjligheter när dagspendling inte är möjligt/rimligt.

Resor i tjänsten

Förbundsordföranden erhåller ersättning för resor i tjänsten. Eventuellt årskort på resebolag som förbundet bekostar får endast användas för resor i tjänsten. Vid resor med egen bil utgår ersättning i enlighet med kansliets avtal.

Traktamente

Inget traktamente vid resor inom Sverige.

Pensionsvillkor

Pensionslösning motsvarande ITP-avtalet via tecknat kollektivavtal för förbundskansliet.³

¹ Beslut Ingenjörfullmäktige 2024 att valberedningen förhandlar lön med sin ordförandekandidat och har mandatet att fatta beslut.

² Ersättningen för 2025 118 536 kr (59 268 x 2 = 118 536)

³ Förbundet har både ITP 2 och ITP 1.

Redovisning av uppdrag

Ordförandens externa uppdrag, fasta arvoden och förmåner ska redovisas i Sverige Ingenjörers årsredovisning. Uppdragen får inte vara förtroendeskadliga eller arbetshindrande.

Avslutande av tjänst vid mandatperiodens slut

Stöd vid omställning

Om förbundsordförande vid kommande Ingenjörersfullmäktige inte skulle bli återvald, utgår ordinarie ersättning tills dess nytt arbete erhållits, dock längst tolv (12) månader efter avslutad mandatperiod. Ordförande erhåller ett omställningsstöd hos TRR eller motsvarande aktör.

Uppsägning innan mandatperiodens slut

Uppsägningstid under mandatperioden för ordförandens anställningsavtal är 6 månader ömsesidigt.

Vid uppsägning har förbundet rätt att skilja ordföranden, från befattningen med förbundets angelägenheter under uppsägningstiden eller del av denna. I sådant fall har ordföranden rätt att ta annan anställning eller bedriva egen verksamhet under förutsättning att detta inte innebär en med förbundet konkurrerande eller förtroendeskadlig verksamhet. Lön, pensionsförmåner och andra förmåner från sådan anställning eller verksamhet ska räknas av från ordförandens motsvarande förmåner från förbundet. Ordföranden ska löpande informera förbundet om sådana inkomster.

Avsked

Förbundet har rätt att avskeda ordföranden med omedelbar verkan om ordföranden grovt har åsidosatt sina åligganden enligt lag eller anställningsavtal. Sker sådant avskedande förlorar ordföranden all rätt till uppsägningslön samt rätten till andra anställningsförmåner efter avskedandet.

Vice ordförande träder in om ordförande slutar under mandatperioden

Om ordföranden avgår och vice ordföranden övertar uppdraget på heltid ersätts vederbörande fram till Ingenjörersfullmäktige enligt det ovanstående gällande Ordföranden.

Om ordföranden blir indisponerad under begränsad tid och vice ordförande övertar uppdraget på *heltid* eller *deltid* ersätts vederbörande under uppdragets utförande enligt vad som gäller för ordföranden. Valberedningen har mandat att i samråd med tillträdande förbundsordförande avgöra om det blir heltid eller deltid.

Protokoll bilaga 10

REGLER FÖR KOSTNADSERSÄTTNING TILL FÖRTROENDEVALDA 2025

(inrikes och utrikes förrättning)

Syftet med dessa regler är att förtroendevald ska ersättas för sina verkliga kostnader för att kunna fullgöra sitt uppdrag. Då reglerna inte täcker varje tänkbar situation förutsätts att berörd förtroendevald väljer färdstätt, logi och måltid med hänsyn till såväl förbundets ekonomi, sin egen situation samt miljön. Vid tveksamhet ska alltid förbundskansliet kontaktas så att ingen diskussion om kostnader behöver uppstå i efterhand.

Traktamenten utgår inte.

Kostnadsersättning utbetalas i efterskott mot skriftlig räkning. Till räkningen ska bifogas verifikationer i original. Räkningen bör vara inlämnad senast en månad efter förrättningen, dock allra senast 31 januari året efter förrättningen.

Förlorad ordinarie arbetsförtjänst

För förtroendevald med centralt uppdrag (Ingenjörfullmäktige, förbundsstyrelse, valberedning, revisorer, förhandlingsdelegationer etc.) ersätter förbundet förlorad ordinarie arbetsförtjänst, i form av tjänstledighetsavdrag eller motsvarande, enligt arbetsgivarintyg. Intyget ska styrka inkomstbortfall.

För uppdrag i distrikt eller yrkesföreningar ersätts förlorad arbetsförtjänst endast om kansliet godkänt ersättningen i förväg.

Förbundsdirektören får, i samråd med valberedningen och revisorerna, träffa överenskommelse med förtroendevald och dennes arbetsgivare om annat sätt för utbetalning av ersättning för förlorad ordinarie arbetsförtjänst. Sådan överenskommelse ska vara skriftlig.

Resekostnad

Resa med tåg, flyg eller båt ersätts normalt för icke ombokningsbar andraklassbiljett, ekonomiklassbiljett eller motsvarande "lågpris". Ombokningsbar biljett ersätts i de fall som tider kan komma att ändras, t ex i samband med förhandlingar. Resa ska planeras under beaktande av tid-, miljö- och hälsöhänsyn.

Lokalresor ersätts normalt för allmänna (kollektiva) färdmedel. Lokalresan får göras med taxi om tidsvinsten blir avsevärd.

Ersättning för resa med privat bil utgår med Skatteverkets belopp för skattefri bilersättning med egen bil¹ samt för parkeringskostnad och eventuell trängselavgift mot kvitto.

Logikostnad

Ersättning för logikostnad utgår för hotellrum av normalstandard.

Måltidskostnad

Ersättning för egna måltidskostnader under resa längre än tre timmar utgår mot kvitto med högst 200 kr. Förbundet ersätter inte egna kostnader för starköl, vin eller starksprit.

¹ 2025 är ersättningen 25 kr/mil